

Arxiu històric FUNDACIÓ JAUME BOFILL

Aula del coneixement.

Pla integral comunitari, barri educador Escodines

Mª Carme Carrió Salabarnada, coordinadora

1275

pla integral comunitari

Aula de

coneixement

escodines

barri educador

Mª Carme Carrió Salabarnada (Coordinadora)

Barri de les Escodines, Manresa

Índex

<u>Presentació</u>	pàg. 6
<u>Agraïments</u>	pàg. 7
<u>1.- Introducció</u>	pàg. 8
1.1.- Antecedents	pàg. 8
1.2.- Com va néixer aquest projecte ?	pàg. 9
1.3.- La Ciutat Educadora	pàg. 9
<u>2.- L'Aula del Coneixement</u>	pàg. 11
2.1.- Característiques curriculars	pàg. 11
2.2.- Projecte de formació i educació d'adults	pàg. 12
2.2.1.- Objectius generals.....	pàg. 12
2.3.- Continguts del programa: Coneixements	pàg. 13
2.4.- Metodologia: Principi d'Activitat	pàg. 15
2.4.1.- Què és el <i>Principi d'Activitat</i> ?.....	pàg. 15
2.4.2.- Característiques del <i>Principi d'Activitat</i>	pàg. 16
2.5.- Proposta Didàctica: Els Centres d'Interès	pàg. 17
2.5.1.- Quines són les característiques d'aquest model?.....	pàg. 17
2.5.2.- Seqüència didàctica: <i>Temporalització</i>	pàg. 19
2.5.3.- Clima social de l' <i>Aula del Coneixement</i>	pàg. 21
<u>3.- Exposició pràctica del currículum</u>	pàg. 23
3.1.- Algunes consideracions teòriques i metodològiques	pàg. 23
3.2.- Principis pedagògics	pàg. 23
3.3.- Programació del primer trimestre	pàg. 24
3.3.1.- Aprenentatges i temàtiques.....	pàg. 25
3.3.2.- Centre d'Interès: " <i>La societat moderna i contemporània</i> ".....	pàg. 28
3.3.2.1.- <i>Tertúlia literària</i>	pàg. 33
3.3.2.2.- <i>Anem a jugar: el joc de les paraules</i>	pàg. 34
3.3.2.3.- <i>L'envelliment en la societat actual</i>	pàg. 37
3.3.3.- Centre d'Interès: " <i>La salut</i> ".....	pàg. 41
3.3.4.- Centre d'Interès: " <i>El món cap a la globalització</i> ".....	pàg. 44

5.- Recapitulació pàg. 142

5.1.- La feina de tot un curs pàg. 142

5.1.1.- Comentari pàg. 145

5.2.- Reflexions ètiques-pedagògiques pàg. 145

5.3.- Síntesi pàg. 146

ANNEX. Relació de persones que han participat a l'Aula del Coneixement pàg. 147

6.- Bibliografia pàg. 148

7.- Informació premsa local (Regió7) pàg. 150

Presentació.

Hola !!

Voldria explicar-vos l'experiència que fa pocs mesos (setembre del 2000) vam iniciar en un barri de la Ciutat de Manresa (el Bages) tot un grup de persones que teníem ganes d'aprendre coses noves en aquesta nova *societat de coneixement o de la informació*.

Sempre he cregut que els processos d'educació i formació poden donar-se en altres espais comuns d'interactivitat social donat que els espais escolars, tal com estan estructurats actualment, ofereixen molt poca plasticitat i flexibilitat a les noves i emergents necessitats educatives que es poden observar. Una d'aquestes noves necessitats és la nova concepció de l' *educació d'adults* on, la multiplicitat de nous models, va substituïnt a poc a poc els currículums burocràtics implementats en les dècades dels anys 70 i 80, quan les necessitats educacionals i d'alfabetització els feien imprescindibles per la integració laboral i social de les persones.

En la realitat actual, *la variable cognitiva* és la més decisiva en qualsevol aprenentatge cultural, social i polític, cosa que ens empeny a buscar altres maneres d'ensenyar, actuar i pensar on les persones siguin els protagonistes més importants per iniciar, proposar i suggerir les coses que volen aprendre. En aquesta proposta, el professor i la professora no són els elements més destacats de l'aula d'aprenentatge, sinó que aquests desenvolupen una funció de *mediació* per afavorir el desenvolupament de les persones i de tot el grup.

Molts dels qui llegeixin aquestes pàgines poden estar amb desacord amb qui s'ha expressat. Ho entenc i ho accepto, perquè no sempre és possible de portar-ho a terme degut als condicionaments escolars existents. Però, ja que per una vegada hi ha la possibilitat d'atrevir-se a fer coses diferents, deixeu-me experimentar, buscar i innovar, si és possible, l'ideal educatiu que molts altres *pioners* han deixat a tota la Humanitat (*Paulo Freire; John Dewey; Yvan Illich, Paul Goodman, etc.*).

Agraïments.

En primer lloc, vull donar les gràcies a tots els participants de l'*Aula del Coneixement* per tot el que m'han ensenyat. Us heu fet estimar de veritat.

També vull agrair la col·laboració de l'Anna Puig (estudiant en pràctiques) que, des del primer dia, s'ha entusiasmat amb el projecte, i m'ha ajudat molt en tot el treball d'observació.

És important destacar també l'ajuda, en especial, del meu fill Amarant de 19 anys (estudiant de Biologia Humana a la Universitat Pompeu Fabra) sense la col·laboració del qual en les tasques d'informàtica i correcció del català, tot això no s'hauria fet realitat.

Després, a tots i cada un dels experts que han vingut a ensenyar-nos *coses*, la vostra col·laboració ens ha fet avançar.

Per últim, manifestar l'estimació i simpatia cap a l'Associació de Veïns del barri de les Escodines que, en tot moment, ha estat al nostre costat compartint l'il·lusió del projecte.

Un agraïment especial a la Fundació Bofill perquè, gràcies a la seva ajuda econòmica, s'ha pogut dur a terme un projecte que feia temps que esperàvem poder veure en la nostra Ciutat de Manresa.

1.- Introducció.

La publicació de l'Informe per la UNESCO de la **Comissió Internacional sobre Educació pel segle XXI**, l'any 1996, presidida pel **Sr. Jacques Delors**, ha significat, per a tota la *Comunitat Educativa Internacional* i per a tota la societat, un repte molt important perquè ens obliga a repensar, de manera holística, els desenvolupaments culturals, socials i polítics que tenen lloc en la nostra societat actual.

Per altra banda, quan a Barcelona es va realitzar el **Congrés del Projecte Educatiu de Ciutat** (abril de 1999) vam tenir la oportunitat de reflexionar col·lectivament que el *aprendre a aprendre* esdevé un nou paradigma educacional, a on tots i totes hi estem convidats a participar. Al mateix temps, per molts professionals de l'àmbit socioeducatiu, aquest nou paradigma implica un compromís de cara a les transformacions que, sens dubte, s'hauran de fer dins del marc institucional educatiu. L'enfocament educatiu que l'Informe desenvolupa respon a les necessitats que molts de nosaltres feia temps que buscàvem.

Recordem, una vegada més, el nou concepte que s'explica en aquest Informe: **l'educació al llarg del cicle vital, o al llarg de la vida**. Aquest nou concepte ve a dir-nos que, en la societat actual, tots i totes necessitarem aprendre sempre per poder comprendre millor el món que ens envolta; en aquesta línia, l'educació es fonamenta en aquests quatre pilars bàsics:

- Aprendre a conèixer (coneixements fonamentals).
- Aprendre a fer (participar en el propi entorn).
- Aprendre a viure junts (aprendre a viure amb els altres).
- Aprendre a ser (procés fonamental de la persona).

1.1. Antecedents.

El mes de setembre de 1998, al barri de les Escodines de la Ciutat de Manresa, vam iniciar una experiència d'*educació i formació d'adults* amb un grup de 12 - 15 dones de 55 a 75 anys; cada setmana ens reuníem durant unes dues hores i el que fèiem, bàsicament, era parlar. Parlàvem d'experiències viscudes, de sentiments i angoixes actuals, dels desitjos de la infància i de les moltes il·lusions no satisfetes per causes històriques conegudes per tots. També parlàvem de les moltes coses que encara es poden fer a la vida.

Les eines didàctiques que fèiem servir per afavorir el diàleg i la comunicació eren les dels *Centres d'Interès* d'entre els quals s'escollien els temes que més interessaven a tothom, després es repartien les tasques, com per exemple, buscar la bibliografia, informació als diaris i revistes, o bé buscar altres recursos adients al que volien aprendre i conèixer.

Al cap de dos anys d'aquesta experiència, algunes de les persones d'aquest grup van demanar la seva continuïtat, perquè trobaven a faltar elements per continuar aprenent i conèixer més coses.

1.2. Com va néixer aquest projecte ?

El barri de les Escodines de la Ciutat de Manresa és un dels barris més antics i degradats de la nostra ciutat però, al mateix temps, és un dels barris amb més història social, si entenem el concepte d'història social com:

- a) La participació.
- b) La creativitat.
- c) La convivència entre el veïnat del barri.
- d) La capacitat d'iniciativa.

En la nostra curta història de la democràcia (solament 22 anys d'ajuntaments democràtics), l'alternància política en el govern de la ciutat ha estat una realitat però, de totes maneres, en tots i cada un dels governs, els veïns del barri no han deixat mai de fer les seves constants reivindicacions per demanar *plans d'actualització específica d'atenció i rehabilitació dels seus carrers i habitatges*.

Cansats de tant esperar gestos significatius per part de les administracions (Ajuntament i altres) es va crear un equip de persones del barri, en el qual també s'hi van integrar professionals sensibilitzats per analitzar, estudiar i elaborar un **diagnosi** de les necessitats de les persones que hi vivien, i així poder presentar de nou les seves reivindicacions a les administracions amb capacitat de decisió. D'aquesta manera, el **Pla Integral Comunitari** esdevé l'eix vertebrador d'actuació cultural, social i política de tot un barri.

1.3. La Ciutat Educadora.

En la nova i emergent *societat del coneixement i de la informació*, l'educació de les persones al llarg de la vida (suposa un nou concepte d'educació permanent) passa a ser una responsabilitat de tota la societat, per davant de les noves formes d'exclusió social, com són els nous analfabetismes funcionals i cognitius que provoca la forta innovació tecnològica en aquest principi de segle XXI.

Si bé és cert que el món escolar i acadèmic haurà de fer un canvi multidimensional per adaptar-se als nous reptes de la nova societat, en la qual les característiques principals són la participació, la flexibilitat, la creativitat, l'autonomia i la praxis de la tolerància, les ciutats també han de canviar les seves

rígides estructures socioculturals i polítiques per esdevenir ciutats educadores que desenvolupin un nou model de ciutadania.

Segons el professor *Roberto Carneiro* (Barcelona 1999, President del Fòrum de Lisboa i Consultor de la UNESCO, en l'àmbit de política i planificació educativa), la nova ciutadania, per respondre als nous reptes, ha de tenir les següents dimensions:

- 1- **Una ciutadania democràtica**; llibertats fonamentals i defensa dels drets humans.
- 2- **Una ciutadania social**; donar respostes als fenòmens de pobresa i exclusió social.
- 3- **Una ciutadania paritària**; a dos, prou discriminacions per qüestions de gènere.
- 4- **Una ciutadania intercultural**; cultura de la pau i de la tolerància.
- 5- **Una ciutadania ambiental**; preservació del planeta i dels ecosistemes socials.

La cultura experiencial de les persones és una font d'aprenentatges que caracteritzen la vida emocional i simbòlica de les ciutats. Per això les ciutats són, cada vegada més, uns espais de producció de coneixements i d'aprenentatge dels valors dels comportaments, de les actituds, en el qual, la tasca pedagògica s'ha d'incentivar perquè totes les persones puguin aprendre a conviure i a respectar-se.

Dins d'aquest nou concepte de *territori o ciutat* és on el projecte de l'*Aula del Coneixement* comença a tenir significat, per poder desenvolupar nous processos d'aprenentatge oberts a la nova ciutadania.

2. L'Aula del Coneixement.

L'Aula del Coneixement és un espai obert a la cultura de totes les persones que continuen tenint **curiositat** per buscar possibles respostes a molts dels enigmes que avui dia tenim els humans, i per poder entendre millor tots els esdeveniments que succeeixen a l'univers. Per això, en un món ple de turbulències, incentivar el tenir un temps propi i personal per dedicar-lo a escoltar els altres i a un mateix, és avançar cap al descobriment i coneixement de tot allò que ens preocupa, ens inquieta, o bé ens entusiasma.

El projecte curricular que proposem és un currículum de propostes de diàlegs i debats, és a dir, un *currículum experiencial* i un *currículum pràctic*. En diem un *currículum experiencial* perquè són les persones mateixes les que proposen tot allò que volen aprendre, no és un currículum pensat i decidit en despatxos i laboratoris tancats o burocratitzats. També l'anomenem *currículum pràctic* perquè les activitats complementàries que s'hi realitzen i els treballs de recerca personal i grupal que es desenvolupen, l'hi donen aquest caràcter essencial per consolidar els aprenentatges que es volen fer.

Un programa d'educació d'adults no reglat, és a dir, de caire informal, on no s'entreguen titulacions de cara al món laboral, pot tenir aquest caire més lliure i obert. Per això, les propostes curriculars poden ésser més agoserades que moltes d'altres que estan subjectes a altres premisses de caire obligatori.

2.1. Característiques curriculars.

Entenc per característiques curriculars tots aquells elements diferenciadors d'un programa normativitzat d'educació d'adults. La primera característica és que, en un projecte com aquest, les franges d'edat perden el seu sentit, l'única edat existent és la **motivació personal** per no quedar-se **aturat** en el propi projecte vivencial o existencial. En segon lloc, el professorat o els participants experts, són escollits conjuntament per el/la coordinadora del programa i tots els participants de *L'Aula*, això significa que les decisions es prenen col·lectivament i no només des del punt de vista dels professionals corresponents. Després, les temàtiques que es volen conèixer es decideixen de manera totalment democràtica, entenent per democràcia el valor immens de la participació. Per últim, els *tempos* que es dediquen a cada un dels temes a tractar s'organitzen en funció del que es vol fer, i no només del que cal fer.

Quins són els avantatges d'un currículum obert? Les persones grans han anat acumulant al llarg de les seves vides, una gran quantitat d'experiències molt diverses, i això els dona moltes oportunitats per aprendre i transformar la cultura acumulada amb aprenentatges múltiples per a altres persones que es troben en la mateixa situació personal. Sempre he pensat que, a vegades, es fan programacions

sense tenir prou en compte les necessitats de les persones que participen en les aules d'aprenentatge d'adults, i moltes vegades ens poden sorprendre positivament practicant iniciatives que no teníem previst. Quan els hi deixem l'oportunitat d'expressar-se, podem veure que ens expliquen molt bé quines són les coses que els hi interessin i com ho volen aprendre. Comunicar-se de manera responsable i oberta ens ajuda a tot el grup a **consensuar** les coses que volem fer, i a decidir la metodologia més adient per a desenvolupar processos que ajudin a l'"autodeterminació i emancipació personal" (Paulo Freire, 1993).

2.2. Projecte de formació i educació d'adults.

Aquest projecte està pensat per a totes aquelles persones que tenen ganes d'aprendre però que, per qüestions personals i socials, no s'atreveixen a anar a una escola d'adults d'àmbit reglat; tot i això, en un context de caire **informal**, poden sentir-se més reconegudes i més **iguals** a tothom. No cal dir que la comprensió, el diàleg i l'empatia formen part dels eixos conductuals que defensem.

2.2.1. Objectius generals.

Els objectius generals són els següents:

- Afavorir l'intercanvi d'experiències culturals, socials i personals.
- Afavorir un comportament emocional satisfactori i respectuós.
- Ajudar a superar nivells de *soledat cultural*.
- Despertar inquietuds i motivacions per *aprendre a aprendre*.
- Fer de la **participació** un eix conductual d'integració, de cohesió social i de pràctica democràtica.
- Superació de complexos i estereotips socials (sexe, edat, estudis, etc).
- Desenvolupar habilitats pràctiques, socials i culturals que ens ajudin a millorar l'autoconcepte i l'autoestima personals.

2.3. Continguts del programa: Coneixements.

Quien busca un curso de alfabetización de adultos quiere aprender a leer y a escribir frases y palabras, quiere alfabetizarse. Pero la lectura y la escritura de las personas pasa por la lectura del mundo. Leer el mundo es un acto anterior a la lectura de la palabra (Paulo Freire, 1996. Pedagogia de la esperanza).

En un context d'educació informal com el nostre, la proposta que fem és la d'aprendre a llegir el món que ens envolta i, d'aquesta manera, poder aprendre de nou totes aquelles dimensions que ens expliquen els canvis que s'han produït, quin és el seu estat actual i quin és el futur que hi estem construint.

La principal característica de l'educació al llarg de la vida és el seu caràcter pluridimensional. L'entendem com una construcció continuada de la persona humana que descobreix noves formes de comportament individual i social.

L'educació al llarg de la vida barreja el coneixement no formal i el coneixement formal, el desenvolupament d'aptituds innates i l'adquisició de noves competències; implica l'esforç, però també l'alegria de la descoberta. L'experiència singular de cada persona també és la més complexa de les relacions socials, ja que s'inscriu al mateix temps en l'àmbit cultural, del treball i de la ciutadania (Informe Jacques Delors, pàg. 90, 1996).

Els continguts del programa són molt variats i interdisciplinaris per facilitar la integració. Responen, en primer lloc, a la necessitat de desvetllar interessos i motivacions d'aprenentatge individuals, donat que moltes de les persones que poden venir a l'*Aula del Coneixement* fa força temps que no han practicat hàbits sistemàtics d'estudi. En aquest sentit, la Figura nº 1 que us presentem intenta recollir en cada un de blocs (llenguatge i comunicació, sociocultural, mediambiental, cognitiu), els coneixements imprescindibles que les persones hem de tenir per entendre millor el món del qual formem part.

En aquest programa hi manquen altres continguts que més endavant s'aniran impartint, però sí que hi podem veure el caràcter de transversalitat que un programa d'aquestes característiques ha de tenir.

Programes d'educació no formal

Formació pel desenvolupament personal

- Programes de difusió cultural.

- Coneixement i comprensió de la pròpia cultura, de les europees i de les universals.

- Conferències, tallers d'aprenentatge, exposicions, jornades culturals, etc.

Ampliació de coneixements

LINGÜÍSTIC COMUNICACIÓ	SOCIOCULTURAL	MEDIAMBIENTAL	COGNITIU
<ul style="list-style-type: none">- Comunicació oral.- Comunicació escrita.- Comunicació verbal.- Comunicació no verbal.- Literatura:<ul style="list-style-type: none">· Catalana.· Castellana.· Europea.· Universal.	<ul style="list-style-type: none">- El medi natural.- La població humana.- Activitats productives.- Sistemes econòmics.- Moviments ideològics.- Moviments culturals.- Les societats històriques i democràtiques.- La pràctica del civisme (consciència cívica).- Cultura de la tolerància.- Multiculturalisme.	<ul style="list-style-type: none">- Els éssers vius.- L'entorn ecològic.- La terra i l'univers.- Qualitat de vida.- L'abús irresponsable.- La diversitat.- Publicitat i consum.- Altres.	<ul style="list-style-type: none">- L'ordinador.- Les calculadores.- Assumptes pràctics de dret.- Mitjans de comunicació.- La cultura de la imatge.- Suggestències.- Altres.

Fig. 1. Continguts del programa

2.4. Metodologia: *Principi d'activitat.*

Per a nosaltres, parlar de **Metodologia** (Figura nº 2) vol dir reflexionar sobre quins són els models didàctics d'aprenentatge i de formació més adients per les fites generals que ens proposem. També significa prendre decisions a nivell docent de l'estil d'actuació que es vol desenvolupar per optimitzar processos de diàleg, participació i recerca personal, per poder, així, respondre a les demandes i expectatives de tots els participants. A més a més, quan es parla de metodologia es fa referència a les diferents estratègies didàctiques que s'hauran d'adaptar per a l'organització de cada una de les activitats que acompanyen al propi procés d'aprenentatge.

METODOLOGIA
A.- Models Didàctics d'aprenentatge i formació: objectius generals.
B.- Estil d'actuació docent: optimització del processos de diàleg, participació i recerca personal.
C.- Estratègies didàctiques: organització de les activitats que acompanyen el procés d'aprenentatge.

Fig. 2. Metodologia

2.4.1. Què és el *Principi d'activitat*?

Ja fa uns quants anys que John Dewey (creador de l'Escola Nova, 1859 - 1952) ens va ensenyar com és d'important l'experiència de cada persona per poder construir nous coneixements. Si aquest és un principi fonamental en el món de l'infant, com no ho ha de ser en el món de l'adult carregat d'experiències per poder construir els nous coneixements que necessita per poder adaptar-se a la *societat de coneixement*? Per aquest motiu, al meu entendre, el *principi d'activitat* envolta el model metodològic que ha de tenir un projecte d'aquestes característiques.

2.4.2. Característiques del *Principi d'activitat*.

En primer lloc, la **participació**. Cal fomentar des dels primers dies propostes que incentivin les ganes de participar. Durant molts anys moltes persones han estat positives per moltes coses, però no se'ls ha deixat desenvolupar tot el potencial de creativitat que **posseeix** la persona en la seva totalitat. Quan es participa s'aprèn a comunicar-se, a argumentar i a defensar les idees. També s'aprèn a escoltar i a respectar els altres, així els nostres nivells de comprensió milloren juntament amb totes les altres capacitats intel·lectuals; aprenem a no sentir-nos tan sols i a saber compartir.

En segon lloc, la **col·laboració**. Aprendre a col·laborar és aprendre a acceptar-se a un mateix i a acceptar l'altre; és establir lligams d'igualtat per fomentar el diàleg en microgrups i portar a terme tasques conjuntes que ens ajudin a treballar en equip.

En tercer lloc, l'**autonomia**. Quan estem aprenent coses necessitem fer decisions que impliquen, a vegades, un compromís amb un mateix; això suposa un esforç i una recerca més àmplia de tot allò que volem aprendre. Anar adquirint autonomia vol dir també millorar els nostres nivells de seguretat personal amb totes les coses que fem a la vida quotidiana.

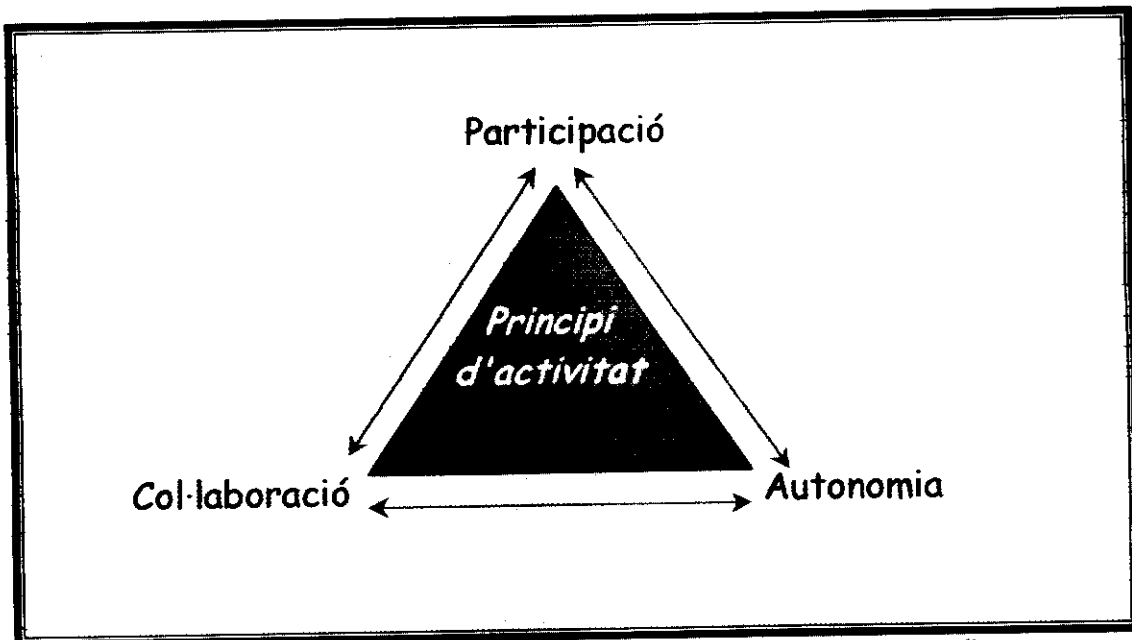

Fig. 3. Característiques del *Principi d'activitat*.

2.5. Proposta didàctica: *Els Centres d'Interès.*

Una vegada més calia pensar en com s'havia d'organitzar la "classe" setmanal de dues hores, per desenvolupar, en la seva globalitat, el projecte de formació d'adults com un espai obert a la cultura i al coneixement. Aquesta reflexió ens feia repensar de nou sobre els diferents models d'ensenyança/aprenentatge que posa en funcionament l'escola actual. En el camp de l'educació d'adults encara són poques les experiències que s'han dut a terme, gairebé totes elles giren al voltant dels models d'alfabetització tradicional, que practiquen estratègies didàctiques calcades dels models escolars de primària i secundària.

Des del meu punt de vista, feia falta retrobar algun altre model més innovador i democràtic, on el **diàleg** i la **comunicació** formin l'eix principal d'aquest procés de formació. La meua formació pedagògica em va fer redescobrir un cop més, alguns dels ideals filosòfics i didàctics d'alguns pensadors que havien deixat la seva empremta a la Comunitat Educativa Mundial.

Parlar dels *Centre d'Interès* és parlar del Sr. *Celestin Freinet* (1896 - 1966), que defensava l'Escola Nova com a organització democràtica d'aprenentatge en resposta a la pràctica autoritària de l'època. Per a ell, la classe era una *cooperativa del treball*, i l'escola un *laboratori humà* on s'experimenta per aprendre.

La conceptualització didàctica implícita que hi ha als *Centres d'Interès* s'apropa molt a les idees *holístiques*, que defineixen els propòsits de l'*Aula del Coneixement*. Per tot això, em va semblar que se'ns oferia un camp molt ampli d'acció, que ens permetia investigar i adaptar-lo a les nostres necessitats de formació i aprenentatge, on el protagonisme recau sobre totes les persones (nivells de decisió) i no només en el rol del professor/a.

2.5.1. Quines són les característiques d'aquest model ?

Dimensió social:

- Intercanvi d'informació.
- Discussió d'iniciatives
- Ajuda mútua/cooperació.
- Responsabilitat personal.
- Avaluació grupal: votació i elecció de les activitats.

Per *Celestin Freinet* no existeixen diferències jeràrquiques entre la formació social i la formació cognitiva. L'una es recolza en l'altre, és el que actualment s'anomena *unitat psicosomàtica de la persona*.

Els *Centres d'Interès* ens ofereixen diverses possibilitats d'aprenentatges:

- Primer;** -Organitzar activitats de recerca personal per trobar la informació que necessitem.
- Buscar informació en llibres, diaris, revistes, enciclopèdies, etc.
- Agafar l'hàbit de freqüentar les biblioteques (locals, veïnals) per la selecció d'informació o ampliació necessària de dades.
- Aprenentatge virtual: familiarització amb l'ordinador i eines informàtiques (Internet, etc).
- Segon;** Organitzar la recerca en petits grups; saber on hem de buscar la informació i documentació necessària per a la comprensió, anàlisi i ampliació del que estem estudiant.
- Tercer;** Donar sentit a l'experiència acumulada en el transcurs de les etapes de la nostra vida:
- Aprendre a donar-li valor (autoestima personal).
- Aprendre a comunicar-la i a treure'n aspectes positius que afavoreixin el projecte de formació.

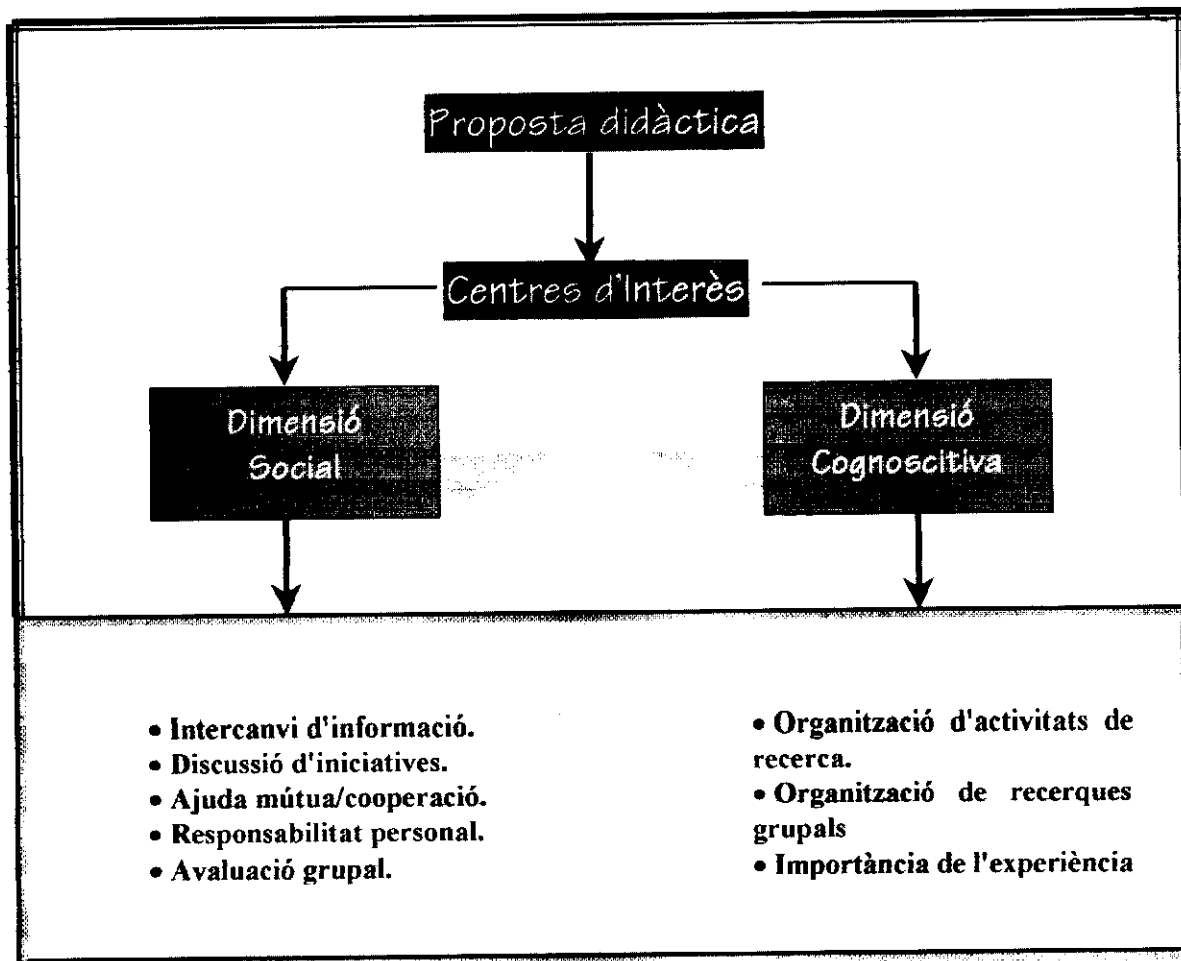
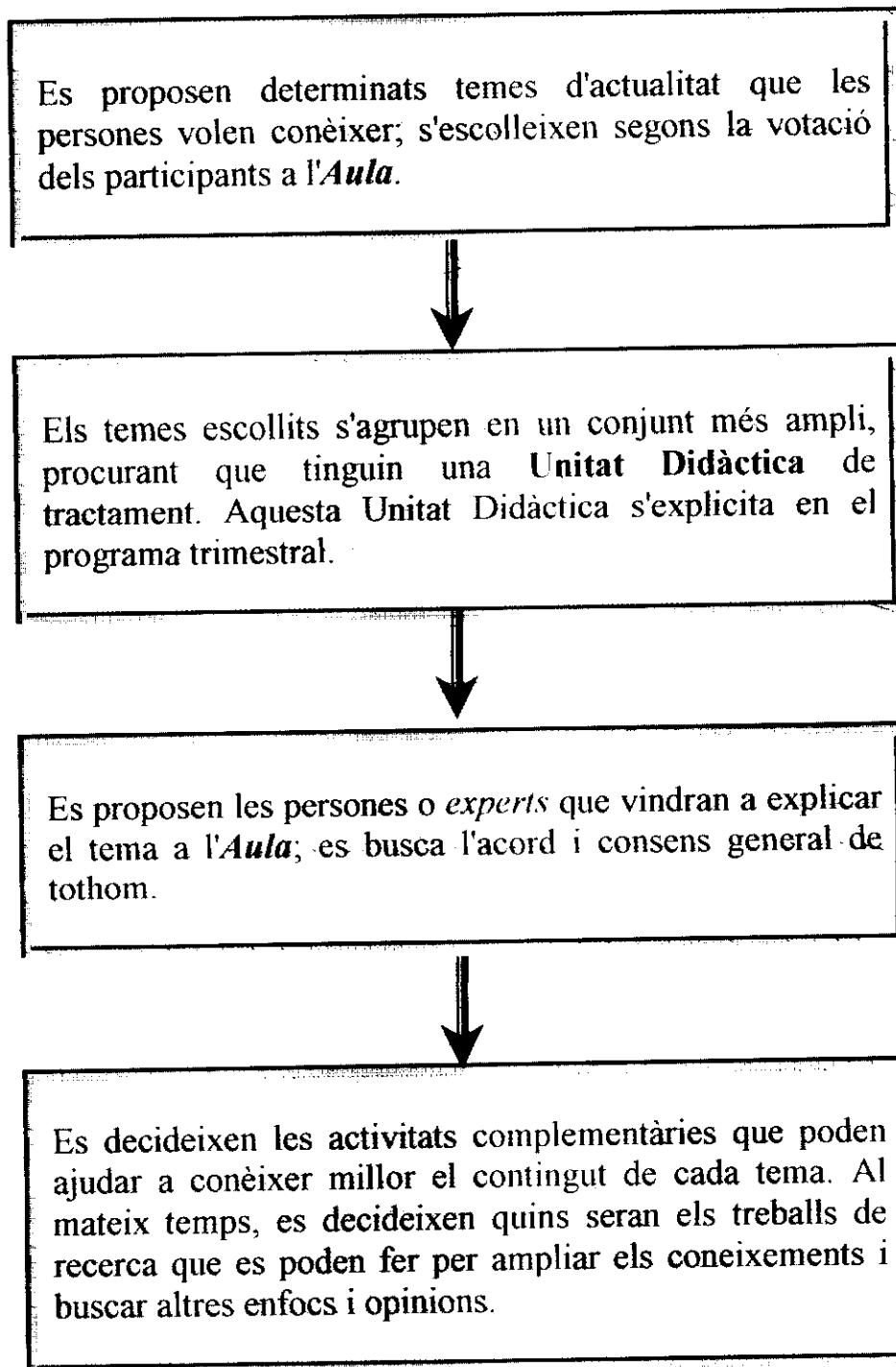

Fig. 4. Proposta didàctica

2.5.2. Seqüència didàctica: Temporalització.

La seqüència didàctica que us presentem recull els plantejaments teòrics i pedagògics que s'han explicat anteriorment: dinàmica metodològica del *Principi d'activitat* i organització dels *Centres d'Interès*. Per altra banda, la seqüència dels continguts s'ha anat adaptant a les necessitats del grup d'aprenentatge. Ara ho explicarem:

Temporalització:

En el programa trimestral s'han agrupat els temes en funció de la relació que existeix entre ells. D'aquesta manera podem tenir una visió de conjunt més completa i global.

Cada tema té una durada d'un mes, aquesta organització didàctica rep el nom de *Centres d'Interès*. Això ens permet realitzar dues sessions amb xerrades d'experts, i dues sessions de treball de dinàmica grupal, com jocs, lectures selectives d'informació, escrits personals, retalls de premsa, etc.

Al voltant de cada tema s'incentiva el treball individual i voluntari que cada persona fa i que aporta després a l'*Aula*. Aquestes tasques afavoreixen la comunicació i participació, així com els processos d'autoestima personal.

2.5.3. Clima social de l' *Aula del Coneixement*.

El grupo es todo (Gestalt) un campo de fuerzas que condiciona el comportamiento de los individuos y la intensidad de sus acciones (Kurt Lewin).

Quan parlem de clima social a l'**aula o centre** (en aquest cas una Associació de Veïns) fem referència a tot el conjunt d'accions, relacions i interaccions que es donen en un ecosistema particular de participació i aprenentatge social i individual. Podriem dir, d'una manera més senzilla, que és aquest aire o "halo" que es respira i que fa que les persones s'hi trobin a gust. Aquest benestar individual i col·lectiu, però, l'hem de construir entre tots, i cuidar-lo, perquè ens permeti avançar en aquest camí que hem emprès tots plegats.

Paral·lelament, el clima social de l'**aula i centre** estan molt interrelacionats amb el model de formació que es desenvolupa a l'*Aula del Coneixement* i a l'entitat social. Aquest model de formació és l'expressió de la síntesi que s'ha anat elaborant a partir dels coneixements científics i holístics en el camp de les ciències socials (filosòfics i pedagògics).

En el nostre àmbit cultural i social (Associació de Veïns) existeixen unes relacions de proximitat, coneixença i ciutadania quotidiana que s'han anat construint per mitjà de moltes altres interrelacions emocionals i culturals, amb la qual cosa s'ha creat un teixit de **complicitat grupal**, que ha fet possible experimentar, des d'un principi, una innovació de formació i educació en un espai físic diferenciat del context escolar.

De totes maneres, la variabilitat de les relacions existents en el barri on es desenvolupa l'experiència socioeducativa i la ciutat és tan immensa (Figura nº 5), que cal tractar cada un dels espais de comunicació amb tacte i sensibilitat perquè, d'aquesta manera, puguem posar en pràctica comportaments que expressin les relacions de:

- Col·laboració (comptar amb l'altre).
- Confiança (disponibilitat, obertura).
- Benestar personal (seguretat).
- Empatia (comprensió de l'altre).
- Igualtat (cohesió i pertinença).
- Sentit crític (pensament autònom).
- Creativitat (expressió del jo).
- Llibertat (comunicació i respecte).
- Participació (construcció social en equip).

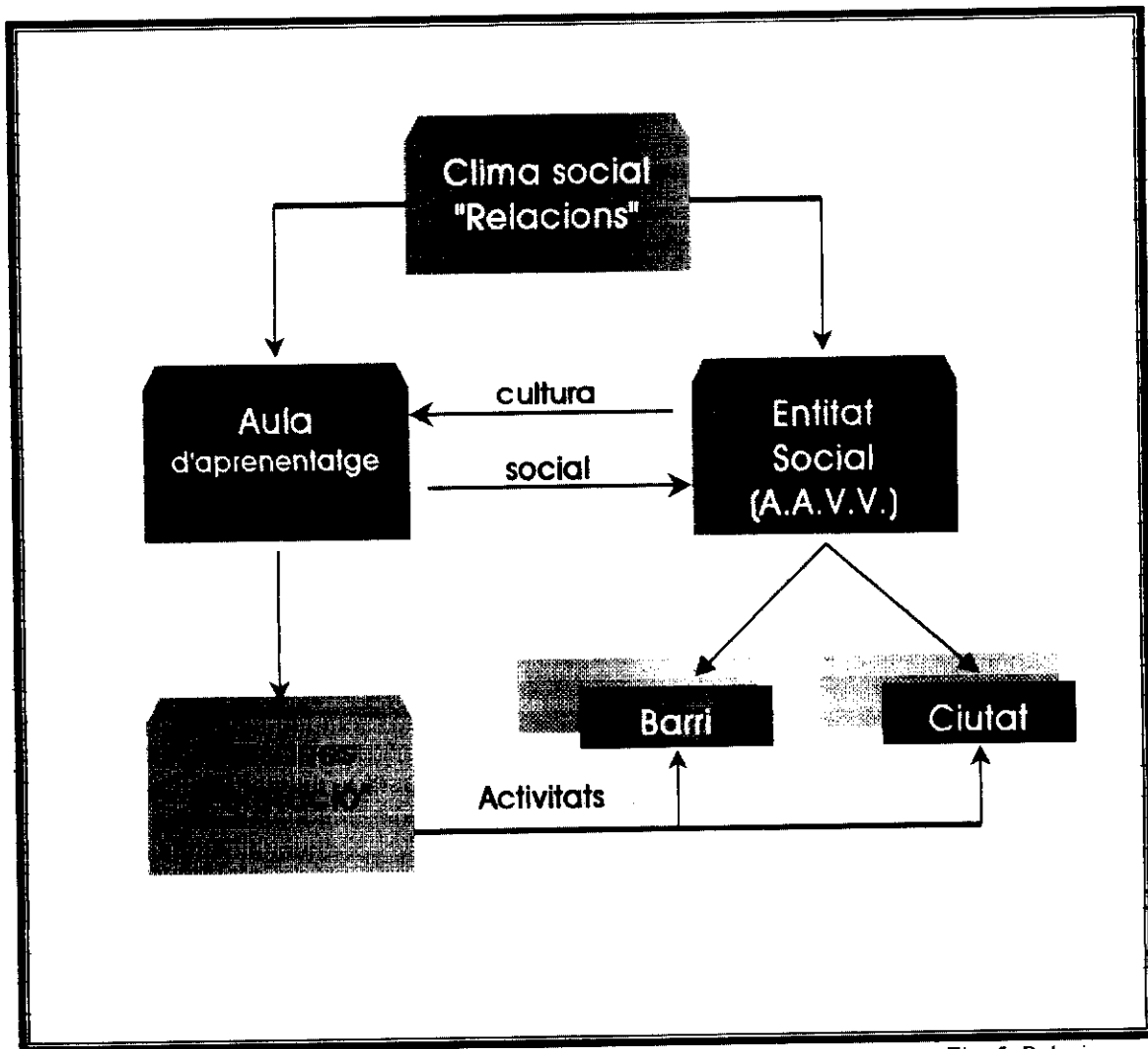

Fig. 5. Relacions

3. Exposició pràctica del currículum.

Quan s'arriba a aquest punt d'exposició de la pràctica curricular que s'ha desenvolupat durant tot un curs escolar (des del dia 25 de setembre fins al 26 de juny), es fa necessari fer algunes consideracions teòriques i metodològiques dels processos d'aprenentatge que, a poc a poc, s'han anat implementant per poder acostar-nos als objectius generals i específics del projecte.

3.1. Algunes consideracions teòriques i metodològiques.

Normalment, quan parlem de formació i educació en general, es fa referència, en primer lloc, al conjunt de teories científiques que conformen un paradigma com a expressió que utilitza la ciència per explicar els arguments i principis que defensa. Cada un dels paradigmes de la Ciència Pedagògica (processos Productor, Conductista, Constructivista, Cognitiu, etc.) construeix els seus propis procediments d'investigació diferencials perquè els puguem identificar.

Sota el meu punt de vista, considero que no existeix cap ciència pedagògica (i social) que es pugui considerar neutre, ja que totes elles s'han desenvolupat en contextos sociohistòrics determinats per les diferents ideologies culturals, desenvolupades al llarg de tot el segle XX.

Un cop dit això, voldria procedir a l'explicació d'alguns dels principis pedagògics que s'han tingut en compte a l'hora de realitzar el treball pràctic que aquí us presentem.

3.2. Principis pedagògics.

A) Rols i Lideratges:

- La funció que desenvolupa el professor o professora és més aviat una funció pedagògica de **mediació** entre el grup i els aprenentatges socials i cognitius que es proposen. Això es pot observar en la conducció global de la classe o revisió.
- S'han de potenciar els diferents lideratges compartits per tots els participants de l'*Aula del Coneixement*, per tal d'afavorir un clima social i relacional òptim d'autoestima individual i grupal.
- Per altra banda, s'han de practicar relacions d'igualtat, no excloients, que incentivin aprenentatges flexibles, creatius, i de reconeixement de l'altre. La praxis de l'*aprendre a aprendre* no

s'ha de quedar només en una metàfora dels llibres selectes de l'època.

B). De la Participació i Comunicació:

- Els programes trimestrals i mensuals s'han anat enriquint i modificant a partir de les iniciatives, propostes i suggerències de totes les persones.
- S'ha posat molta atenció, amb tacte i sensibilitat, en totes aquelles persones que tenien dificultats a l'hora de d'expressar-se, per aprendre a dominar la por, la timidesa i d'altres manifestacions i, d'aquesta manera, prendre la decissió de parlar, explicar-se i llegir en veu alta alguns pàrrafs d'algun llibre, o bé, d'alguna poesia.
- Aprendre a escoltar els altres; aprenentatge, i autocontrol emocional en els moments dels debats. Pràctica de models no directius en els processos de dinàmica grupal.

C). Valoració dels Aprenentatges.

- En una experiència educativa i formativa com aquesta, en la qual el llenguatge o, més ben dit, la **parla** adquireix tanta importància, cal anar amb molt de compte amb l'aprovació o no aprovació de les coses que s'hi expliquen. Ningú ha de marxar de l'**Aula** culpabilitzat per les **valoracions** verbals que s'hi fan, perquè això no afavoreix l'autoaprenentatge i pot condicionar la continuïtat de la persona.
- Aquesta valoració **pública** que moltes vegades fem els professors/es en moments puntuals, ja sigui en infants, adolescents o adults, és un dels aspectes més preocupants dels processos formatius i educatius. Mai ho podem descuidar, i no només en el llenguatge, sinó en totes les altres manifestacions (formes de vestir, etc).

3.3. Programació del primer trimestre.

Cal explicar que, en la programació dels aprenentatges escollits pel primer trimestre, no hi han pogut participar les persones matriculades a l' **Aula del Coneixement** per qüestions d'organització, en canvi, en les programacions del segon i tercer trimestre hi ha participat tothom.

Com es pot veure, cada temàtica està organitzada en un *Centre d'Interès* mensual global i holístic (Figura nº 7), per poder-la tractar amb una metodologia oberta i flexible. Al mateix temps, podem veure que les propostes que s'han fet responen a necessitats actuals de les persones, i també s'hi ha integrat una base de coneixements bàsics (educació bàsica i general) per a una millor comprensió de la

societat actual i dels antecedents que l'han condicionat. Aquest aspecte es concreta en la proposta del mes d'octubre.

3.3.1. *Aprenentatges i Temàtiques.*

En aquest apartat volem explicar-vos de quina manera hem organitzat els coneixements per poder-los assimilar i aprendre millor. Esperem que cada un dels esquemes que hem fet servir, pugui explicar la vida emocional, cultural i social que s'ha desenvolupat a l'*Aula*.

Activitats complementàries primer trimestre.

- ⇒ Visita al Parlament de Catalunya (guiada per un parlamentari local).
- ⇒ Participació de 8 persones de l'*Aula* al Plenari del Parlament:
 - = Observació dels comportaments dels polítics en la tasca parlamentària.
 - = Argumentacions discursives en la defensa dels projectes o propostes que fa cada grup parlamentari.
 - = Actituds manifestes entre els grups parlamentaris.
 - = Vida política als passadissos.
 - = Decisions: votacions (mecànica que s'utilitza).

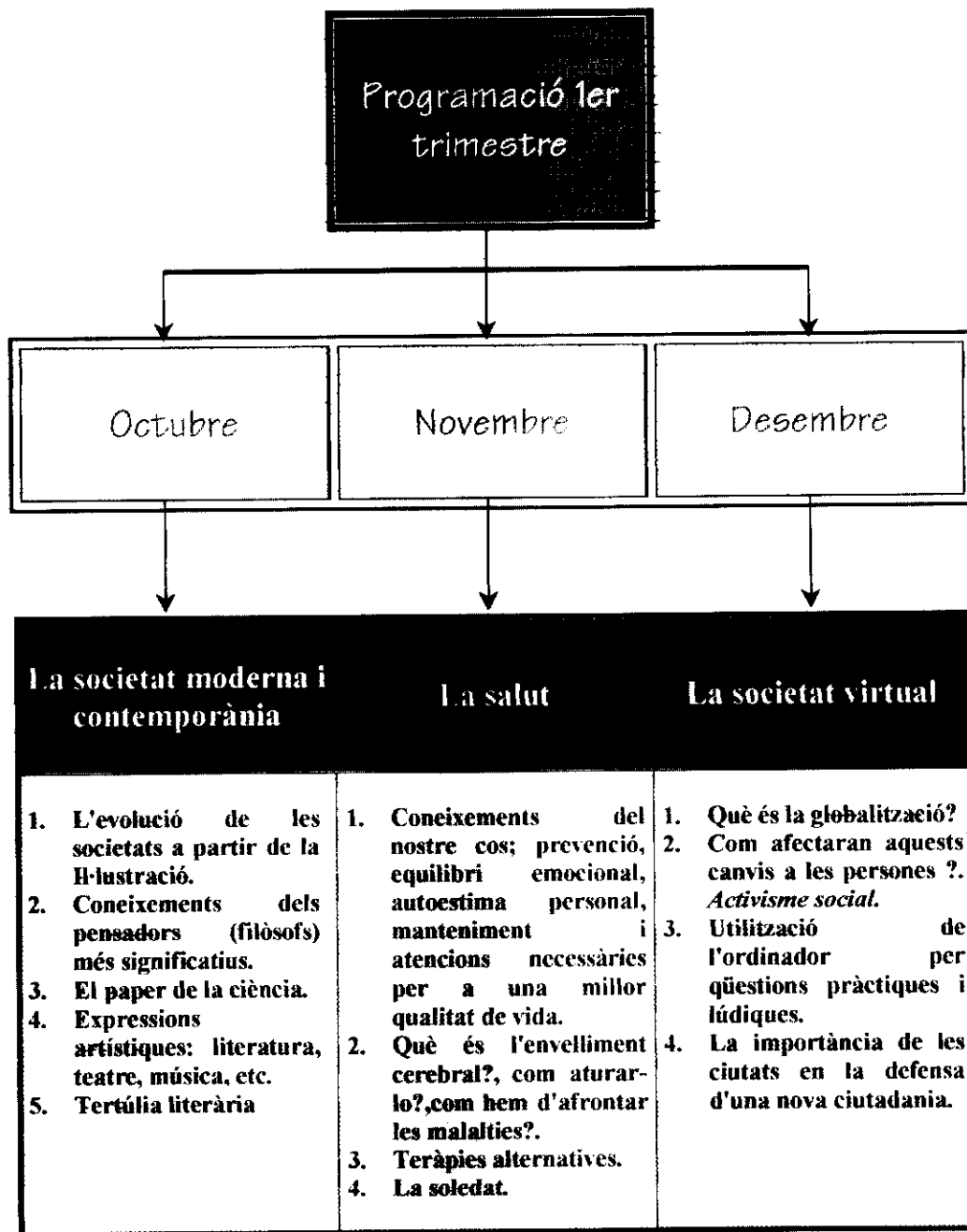
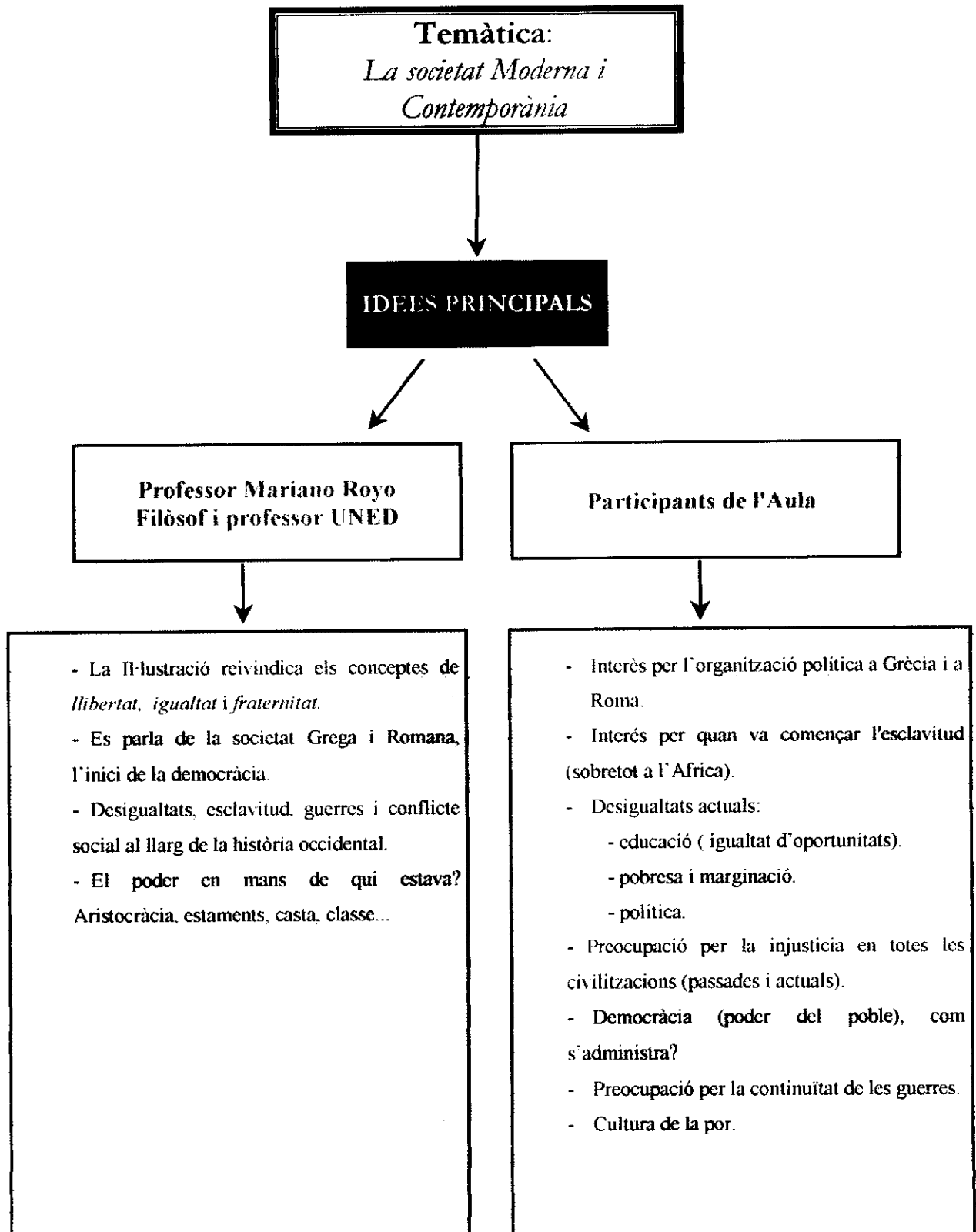

Fig. 7. Programació 1er trimestre.

3.3.2. Centre d'Interès "La societat moderna i contemporània".

Mes d'Octubre

Primera sessió

- Qüestionaments de :
 - . qui som?
 - . d'on venim?
 - . on anem?
 - . quin és el sentit de la vida?
- Segons les nostres creences buscarem:
 - . respostes religioses.
 - . respostes científiques.
 - . respostes filosòfiques.

- Les persones tenim necessitats:
 - . Físiques.
 - . Espirituals.
 - . Emocionals.
 - . Intel·lectuals.
- L'estrés actual no ens dona massa temps per reflexionar i pensar el que volem.
- Obligatorietat d'un posicionament com a exigència social.
- Sentit de transcendència.
- Pedagogia de l'esforç.

Qüestions

Qüestions

- En l'evolució de la Modernitat s'han fet accions polítiques i hi han hagut preses de consciència social sobre la llibertat i la igualtat. Però falta avançar cap a una vertadera fraternitat.
- Cal una constant reflexió sobre: el que som i el que volem ser.
- Recerca d'autors:
 - *Voltaire.*
 - *Auguste Comte.*
 - *Rousseau.*
 - *Hobbes.*

- Anàlisi del contingut.
- Al llarg de la història s'ha repetit amb diferents formes d'esclavitud, l'explotació i l'abús d'uns pocs sobre els altres.

DEBAT

En aquest debat no hi participen els experts, és la síntesi dels treballs de recerca de tots els participants.

Voltaire: Els seus llibres són una provocació per l'*estatus quo* de l'època. Aquest autor va ser empresonat per les seves idees.

Rousseau: Filòsof revolucionari, la seva intenció inicial era l'estructuració de les classes socials per enderrocar el feudalisme. Entre els seus llibres cal destacar "*El contracte social*".

August Comte: representant del moviment científic positivista. En els seus estudis divideix el pensament humà en les següents etapes:

- Etapa religiosa o mítica.
- Etapa metafísica o filosòfica.
- Etapa científica.

Hobbes: Aquest autor crea confusió, possiblement no l'acabem d'entendre... però en l'obra "*El món de Sofia*" planteja: què som les persones?
Per altre banda, una de les seves constants és l'afirmació: *L'home és un llop per l'home.*

Comencem el diàleg aclarint una mica els conceptes de :

- **Darwinisme social:** En primer lloc parlem de Darwin i de les seves investigacions sobre l'evolució de les espècies que fa trontollar moltes de les creences religioses dominants.

El missatge de Darwin de que només les espècies més dotades sobreviuen ens porta a parlar sobre el continuat domini dels poderosos sobre les classes senzilles.

Aquest pensament és contrarrestat per altres moviments socials que ens parlen de l'"*Apoyo mutu*" (Kropotkin), en els quals l'associació dels grups més febles pot delimitar les situacions de desigualtat totalment evidents. Tot això ens porta a un diàleg molt intens sobre els estats (liberals, democràtics autoritaris....)

- Parlem també de *l'associacionisme*, dels *valors*, les *creences personals*, el *sentit de la vida* (en el sentit de direcció i de significat) . Parlem del *compromís* que cada persona agafa amb ell mateix, de les *inquietuds* que tenim i del *progrés de la humanitat*.

DIÀLEGS:

Comencem. Com que avui ens estem mirant l'època Moderna des del punt de vista del pensament, hem de tenir en compte que les persones independentment de l'època i de l'indret del món de la que siguem ens fem més o menys les mateixes preguntes, com :

- Qui som?
- D'on venim?
- On anem?

I personalment tant està bé preguntar-se almenys en algun moment:

- Qui sóc jo de veritat per dintre?
- On vull arribar, què vull?

Un noi s'atreveix a respondre:

- *Doncs som un cos, dintre d'un món o d'un altre.*

I té un ajut:

- *Una cosa és la carcassa i l'altre l'interior (la màscara que utilitzem).*

En realitat estem parlant de conèixe'ns a nosaltres mateixos i de que la gent tenim necessitats físiques i necessitats espirituals, de sentiments, d'emocions.

Una persona opina que *les emocions surten per combustió espontània, que són coses que t'arriben i que no pots controlar, les sents. No pots dir ara em sentiré així o d'aquesta altre manera.*

Un altre creu que *en el món o la societat tal i com està muntada...*(fent una pausa per buscar les paraules adients) *que si que pots pensar i fer, però que en una societat de consum és molt difícil fer-se aquesta pregunta de qui sóc i que vull, no et deixa, si no ets res has de ser alguna cosa...*

Les religions són diferents en la mesura que són diferents les societats que les fan nèixer.

A l'Índia tenen una estructuració social rígida, en diuen castes. Si tu neixes en una casta mors sent d'aquesta casta. Allà el Déu es diu Bramha i la gent és d'una casta o altre depenent de quina part de Bramha surt. Els que surten del cap són Brahamans, els dirigents. Els que surten de les mans són els treballadors i així anar fent diverses particions.

Un home comenta que els musulmans poden tenir quatre dones i creu que això és molt egoïsta per part de l'home.

Una noia diu que això de les religions ve de la inquisició. Que ella creu més en la explosió química i que tots són àtoms i molècules.

En Mariano li respon que ha saltat cap a l'últim estadi que és el científic. Que això forma part de les creences i el món de les creences és lliure.

SÍNTESI

- Felicitat = compromís amb un mateix (consciència social. *Albert Camus : La peste*).
- Sentit de la vida; creences personals.
- Recordar la societat grega; Aristòtil, Plató...
- Controvèrsies sobre l'organització dels estats; liberal, comunista, capitalista...
- Aclariments sobre els significat del darwinisme social.

Mes d'Octubre

Tercera sessió

3.3.2.1. *Tertúlia Literària.*

Què és una *tertúlia literària* ? Passem a explicar-vos com nosaltres ho hem fet. Cadascú pot adaptar-ho al context propi; pensem que hi ha moltes maneres de fer-ho, i cada una d'elles és única en el seu entorn.

~ Cada un de nosaltres ha escollit un llibre, que abans ja hem llegit, i el porta a l'*Aula* per explicar **què ens ha agradat d'aquest llibre**.

~ Després en llegim unes línies i aprofitem per fer comentaris del significat, i també per conèixer una mica més l'autor/a del llibre.

~ L'objectiu de la *tertúlia literària* és la **comunicació** entre tot el grup, i la motivació personal per conèixer l'època i l'estil de la societat en que passen les coses imaginàries. Dins d'aquest objectiu general hi és també el de promoure el gust per la lectura.

~ L'aprenentatge més significatiu d'aquesta proposta és el fet d'**atrevir-nos a llegir en veu alta i davant de tothom** algun moment de la història que s'explica, donat que, per poder fer això, hi ha d'haver un clima social d'aula acollidor, càlid i molt respectuós.

3.3.2.2. Anem a jugar: "El joc de les paraules".

No serem pas nosaltres els que descobrirem la importància del **joc** en qualsevol procés formatiu. La cultura pedagògica està plena d'exemples de les moltes coses que s'aprenen en el moment de posar-nos a jugar. Aquí volem explicar-vos alguns dels jocs que hem practicat i que, quasi sempre, ens han ajudat a trobar-nos més relaxats, i ser més espontanis i creatius. També, després de jugar una mica, el grup s'ha sentit més cohesionat i solidari.

ANEM A JUGAR AL
JOC DE LES PARAULES

- Cada persona ha de dir una paraula a l'atzar de manera voluntària.
- En la primera volta s'han dit les següents paraules

Vellesa, Reconèixer, Casa, Amistat (2), Honestetat, Flor, Mare (2), Estimar, Art, Esperit, Pau, Fraternitat, Llibre (2), Moralitat, Amor, Voluntat (2), Indecència (2), Molt bé, Companyia, Diàleg (2)
(20 paraules)

(Algunes de les paraules han estat repetides).

- Fem una segona volta, en la qual es pot canviar la paraula que s'ha dit abans, anem a veure-ho:

Amistat (2), Pare, Indecència, Voluntat (2), Testimoni, Llibre, Consideració, Germana, Futur, Comprensió (2), Mare (2), Respekte, Filla, Diàleg, Temps, Família Germanor, Record, Àvia, Vida. (també 20 paraules)

Observacions:

1.- Les paraules Amistat, Comprensió, Mare i Voluntat s'han repetit dues vegades a la segona volta.

2.- Les paraules que han estat repetides, tan a la primera com a la segona volta, han estat: **Amistat, Mare, Llibre, Voluntat, Indecència i Diàleg.**

- Ara, de totes les paraules dites a la primera i a la segona volta, se n'escolliran només 10, però no es podrà escollir la que ha dit un mateix. En aquesta variació introduïm en el joc l'educació de la memòria.
- Les paraules escollides han estat 8 i no 10:

Amistat (4), Vida (2), Amor, Voluntat, Mare (3), Comprensió, Diàleg (2) i Fraternitat

- D'aquestes vuit paraules seleccionades, cada persona n'escollirà només tres i, amb aquestes tres paraules, es buscaran a la premsa, televisió, tertúlies de ràdio, revistes o llibres, fets o temes d'actualitat on hi hagin esdeveniments amb el significat de les tres paraules.
- També es proposa escriure algun conte o història, en el qual hi siguin explícites les tres paraules que cadascú haurà escollit.

Comentari:

- Aquest joc permet fer moltes variacions segons la dinàmica de grup existent. Aquí l'important és aprendre a jugar d'una manera lúdica i divertida.
- Com a observació, podem dir que, abans de començar a jugar, hem fet 30 segons de relaxament (silenci i respiració) per afavorir l'atenció i participació de tots i totes.

- En les expressions facials i gestuals de cada una de les persones, es podia observar clarament la satisfacció que el joc havia produït.

Quins són els aprenentatges que fem ?

1- Aprendre a escoltar els altres.
2- Aprendre a escoltar-se a un mateix al dir la paraula (sentiment, expressió, etc).
3- Reflexionar sobre el perquè diem unes paraules i no unes altres.
4- Memoritzar paraules que s'han dit, per poder-ne seleccionar algunes.
5- Aprendre a superar por i complexos per parlar uns moments davant del grup.
6- Aprendre a tenir confiança en un mateix i en el grup. Procés d'acceptació.
7- Tot això ens permet, també, desenvolupar tasques durant tota la setmana amb la proposta de seleccionar 3 paraules, tal com s'ha explicat abans.
8- Per altra banda, aquesta proposta ens permet lligar un joc lúdic amb la vida quotidiana de les persones.

Manresa, 24 d'Octubre, 2000

"MARE"

Amb la paraula MARE hi entra, Vida, Amor, Abnegació i Comprensió, Diàleg i Amistat.

Aquets dies hi han agut dues notícies, l'una, la de una mare que ha sigut jutjada a Girona per haver matat dos fills, un de 4 anys i un de 8 mesos, diu que ho va fer, perquè el seu company li deia que les criatures feien nosa; crec que aquesta mare deu esser d'un caràcter molt dèbil i que segurament si sapiguéssim quina infantesa ha tingut, segurament no ens sorprendria tant el que ha fet. Tot i així no té disculpa per el que ha fet.

L'altre cas es el de uns pares adoptius, que segons ha dictat un jutge, la mare biològica amb problemes síquics sembla que li aniria bé de veure el seu fill; em sembla que el podria veure igual, però tenin-lo els pares adoptius, ja que de moment està en un centre d'acollida, que per molt bé atès que estigui, mai es com estar en família.

En tots dos casos si ho analitzem bé, els perjudicats son els infants.

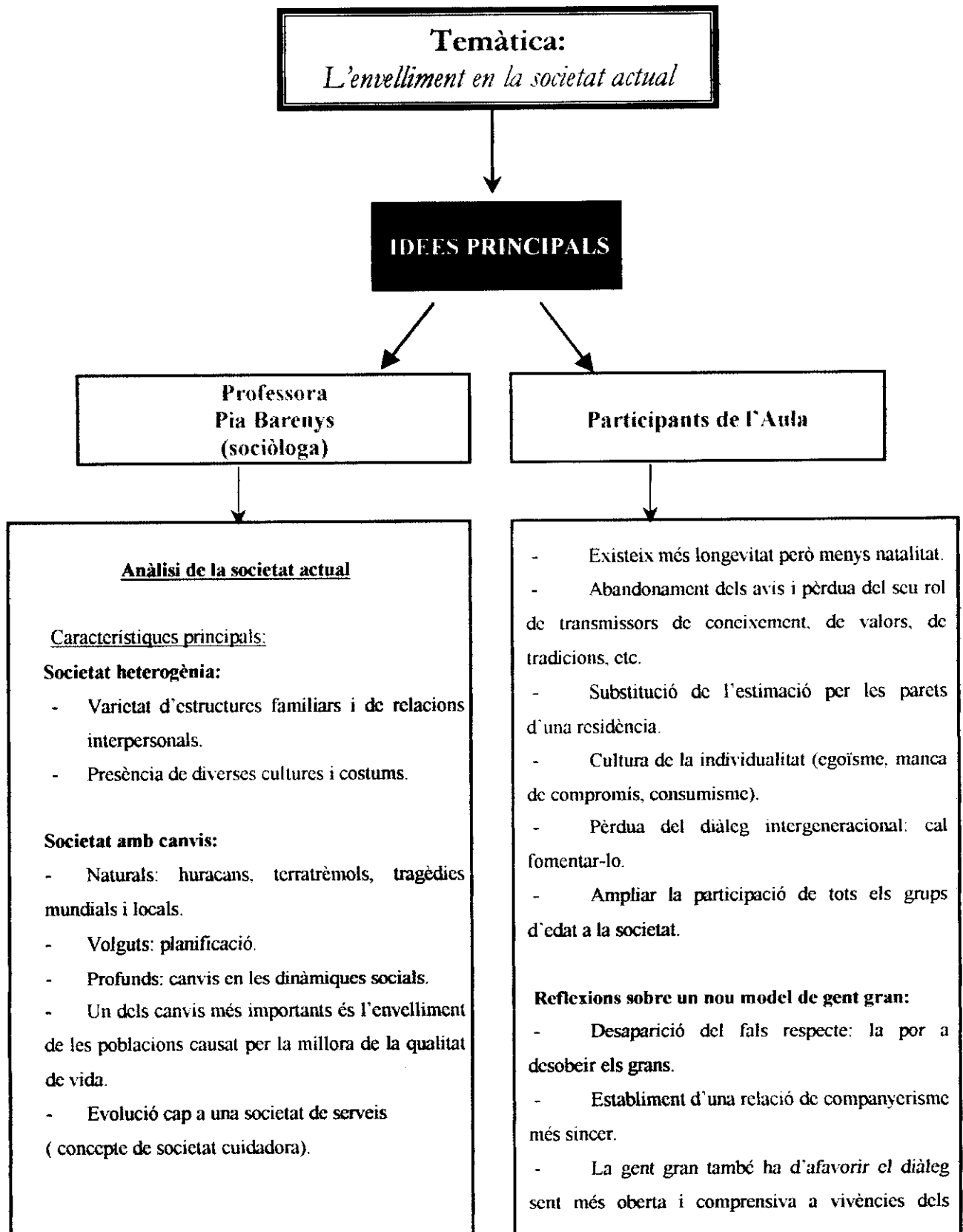
Particularment a mi aquestes dues notícies m'han fet encongir el cor; diuen que hi ha, MARES, MARETES i MARRASES, jo vaig tindre la sort de tenir una gran MARE es per això que aquesta paraula l'estimo molt.

Lidia

3.3.2.3. L'envelliment en la societat actual.

Mes d'octubre

Quarta sessió

- Problemàtica d'enfermetats mentals, estrés actual, angoixes, incertesa laboral, drogues...).

Nous moviments socials

- Grups de resistència (antiglobalització).
- Grups testimonials, de vida (creences, filosofies).
- Revolucions personals.

altres, siguin joves o no tant joves, per tal de crear una imatge més propera.

Per altra banda:

- Es fan crítiques a la manipulació dels mitjans en especial de la TV i a la magnificació i omnipresència dels fets negatius.
- També es critica els abusos de recaptacions econòmiques en nom de la solidaritat.

Qüestions

Qüestions

Igualtat en els rols

- Lideratge de les societats nòrdiques en quant a serveis familiars que es donen des de l'àmbit social (administracions locals).
- Organitzacions flexibles i relacions horitzontals (d'igualtat).
- Cultura de la queixa permanent.
- Noves formes de participació; diàleg i empatia entre l'administració i la ciutadania.
- Definició de família:
Una cosa és viure junts i l'altre consumir junts.
- Cultura d'Internet:
. Relacions a distància.

- Els nens no saben que és una iaia.
- Avis resignats: pèrdua del seu rol, soledat.
- Millorar la imatge que la societat té dels avis.
- La gent jove ha crescut amb la televisió:
Substitució del món real per un món il·lusori, estereotips televisius sobre bellesa i utilitat social.

EXPERIÈNCIES PERSONALS:

Encarna: fa poc, en una trobada escolar on alguns de nosaltres (gent gran) explicàvem contes a les aules de parvulari, quan vam acabar d'explicar el conte un nen se'm va acostar i em va demanar:

- Escolti senyora, què és una iaia?.

Josep: En parlar dels canvis que afecten a la societat actual en Josep explica la seva experiència:

Ell és una persona que fins fa poc estava ficat en el món de la droga. Fa pocs mesos ha passat per un procés de desintoxicació que l'ha fet patir molt però al final ha aconseguit sortir-ne.

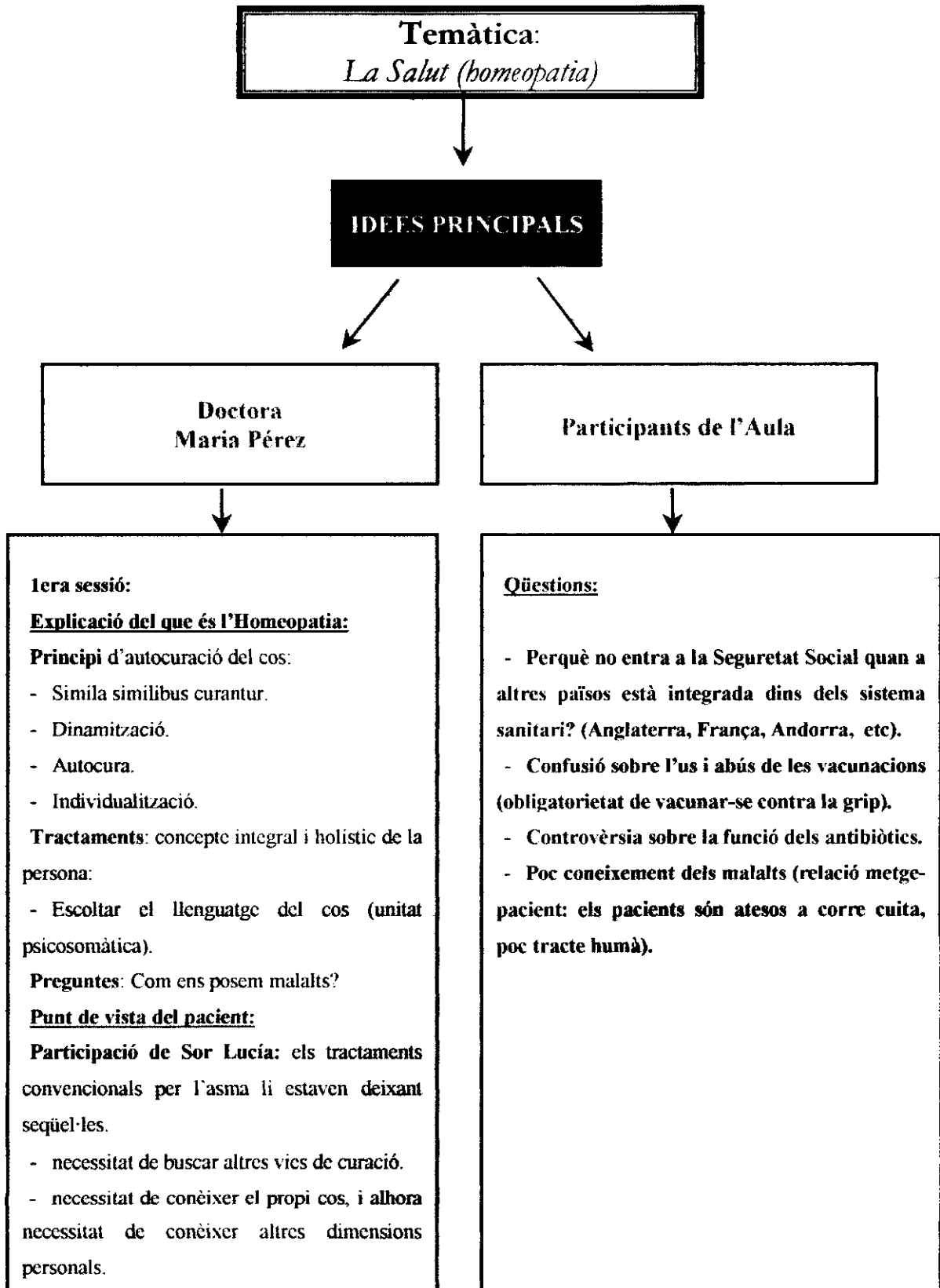
Comentari:

L'espontaneïtat i sinceritat del nostre company ha commogut tots els participants de l'Aula i li hem agraït la seva confiança.

3.3.3. Centre d'Interès: "La Salut"

Mes de novembre

Primera sessió

Enfermetats degeneratives: ens informa sobre els processos degeneratius del cos humà en els que influeixen:

- L'alimentació.
- El medi ambient.
- L'herència genètica.
- Higiene.
- Altres.

Quadre alimentari:

- Anàlisi dels aliments.
- Complementarietat dels aliments entre si.

Qüestions:

- Problemàtica de les vacunacions.
- Inseguretat del pacient davant de qüestions que afecten a la seva pròpia salut.
- En relació a l'alimentació: valoració de la importància dels aliments biològics, però constatació que en l'actualitat són molt cars i no sempre fàcils de trobar.
- Igualment, la medicina homeopàtica és molt cara per a moltes famílies.
- Necessitat de les persones de conèixer més tot el que afecta a la nostra salut.

EXPERIÈNCIES PERSONALS:

L'Albert: explica la seva enfermetat mental i els processos que ha tingut. Critica el punt de vista d'alguns metges que l'han tractat, diagnosticaven coses que mai podria fer (per exemple formar una parella i ser estimat...). En l'actualitat aquesta i altres coses de la seva vida s'han pogut realitzar.

La seva vivència personal ha emocionat a tothom.

Albert, gràcies per la teva amistat i sinceritat. T'estimem!!!

Questió important: Caldria tenir present que, quan es fa una diagnosi mèdica, moltes vegades pot estar equivocada i no produir més "conflictes" afegits a la persona que està patint.

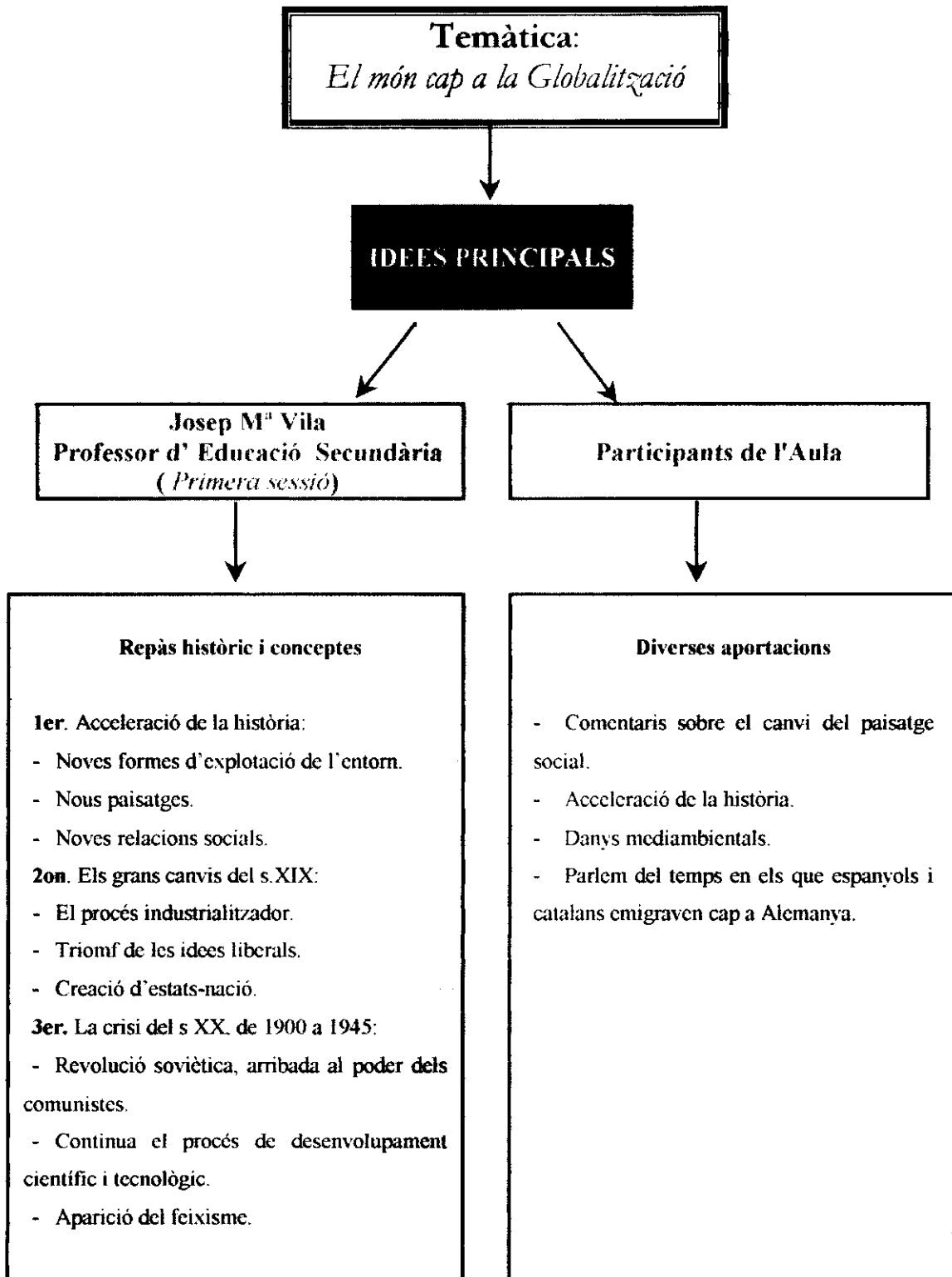
SÍNTESI

- Tot ciutadà/na té dret a estar informat de les diverses medicines que el poden ajudar a curar-se, sense deixar, si és possible, seqüel·les importants.
- Això implica esforços perquè el S.S i el Servei Català de la Salut contemplin altres enfoc complementaris (homeopatia i d'altres...) en els seus ambulatoris habituals pel tractament específic de les malalties en general.
- *“No es pot jugar amb la salut, és massa valuosa pel nostre desenvolupament personal i col·lectiu”.*
- Mai els interessos econòmics (de vuit grans companyies farmacèutiques i d'altres) haurien de frivolitzar amb aquest tema.

3.3.4. Centre d'Interès: "El món cap a la globalització".

Mes de desembre

Primera sessió

4art. La segona meitat del sXX. De 1945 al 1990:

- Creació de l'ONU.
- Declaració dels drets humans.

5è: La societat actual:

- Triomf de la ideologia liberal-capitalista.
- Actuació de les empreses a nivell global.

Qüestions

Qüestions

- **Qui actua globalment?**
- **Hi ha un poder polític global?**
- **El repartiment de la riquesa és global?**
- **El respecte pels drets de la persona és global?**
- **A qui beneficia realment la globalització?**
- **Com ens afecta en el dia a dia aquest nou món?**

- **Problemàtica de la pobresa.**
- **Procesos de descolonització.**
- **Descens de la política de partits.**
(importància dels moviments pacifistes, feministes i ecologistes).
- **Envel·liment i qualitat de vida.**
- **Hi ha motius per l'optimisme?**
- **Preocupació pels grups feixistes i paramilitars.**

SÍNTESI

- Cal un govern mundial que reguli els drets i els deures de les persones a nivell universal, per evitar abusos i injustícies dels grans monopolis que manipulen la *Aldea Global*.
- Augmentar els nivells de participació local per tal que influeixin a nivell global.
- Incertesa de la persona davant els canvis accelerats en tots els àmbits: laboral, social i cultural.

Temàtica:
El món cap a globalització
A càrrec del Sr. Arcadi Oliveres

Tractament del tema.

1. Introducció:

- Mundialització / globalització.
- Manipulació dels mitjans de comunicació de masses: informació incerta.
(Per Ex. Cadenes de televisió que exposen mapes falsos on les mides reals d'extensió Nord-Sud queden desdibuixades).

2. Característiques de la globalització:

- a) Comerç internacional, multinacional/transnacional = El nou poder polític traslladant-se de país a país.
- b) L'objectiu d'aquest comerç és l'obtenció de beneficis al més baix cost:
 - Telefònica.
 - Aigües de Barcelona.
 - Sol Melià.
 - Endesa.
- c) Finances, l'especulació del gran mercat mundial. Economia de casino. Cal denunciar-ho com a perversitat del món actual.
- d) OTAN. L'exèrcit manté els interessos econòmics.
El ejército intervendrá en cualquier parte del mundo siempre que haga falta Petróleo.
Construcció d'avions de combat, participants: Espanya, Itàlia, Alemanya, Anglaterra.
- e) Emigració i immigració (Dades actualitzades 1.5% de la població). Els països de recepció els tanquen les portes. Es donen dues raons:
 - Ja tenim prou atur.
 - Evitar el xoc cultural.
- f) Els països pobres no poden desenvolupar tecnologia sense pagar patents. Ex. Al Senegal hi ha un metge per cada 18.000 habitants.

Conseqüències de la globalització:

- Pobresa al 1er món (4art món) i al 3er món.
- La gran quantitat de nens que es moren de gana i de malalties curables cada dia (40.000).
- Al tercer món han de vendre barat i compren car.

Accions a fer:

Treballar pel canvi de mentalitat

Fer pressió social

- En contraposició als bancs: Fons ètics.
- Distribució dels recursos.
- Reducció de la despesa militar.
- Millorar la qualitat de vida.
- Reduir el consum.
- Explotació infantil.
- Avançar en el respecte als drets humans.
- Falta de llibertats fonamentals.

Participants de l'Aula:

- **Repensar l'estat actual del món.**
- **Desequilibris totalment injustos entre pobres i rics.**
- **Al nostre país existeix 4art món molt pobre.**
- **Qüestionament d'un govern a nivell mundial (exemple: a la resta del món no votem el mandatari mundial d' EEUU i les seves decisions afecten a tot el planeta).**

3.4. Programació del segon trimestre.

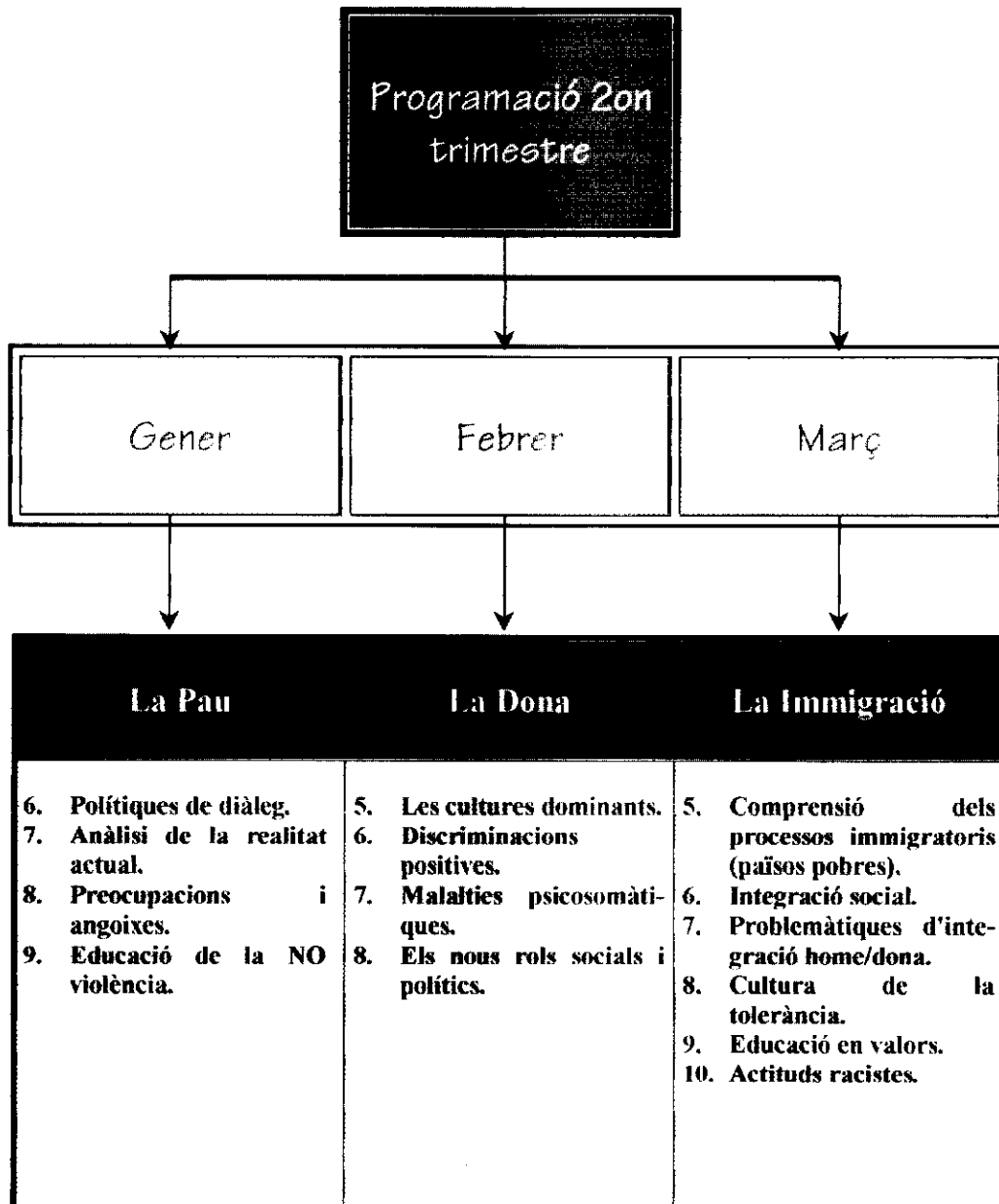

Fig. 8. Programació 2on trimestre.

3.4.1. Activitats complementàries del segon trimestre.

Anada a la UAB per participar en una classe de tercer curs de sociologia.

Objectius:

- Coneixement de la cultura universitària.
- Satisfacció del desig d'estar en una universitat per part d'un col·lectiu de persones grans que van veure aturat el seu procés d'estudis superiors.
- Afavorir l'intercanvi intergeneracional entre diferents col·lectius.
- Sensibilització de la importància del coneixement experiencial.

3.4.2. Centre d'Interès: "La Pau".

Mes de gener

Primera sessió

Temàtica:
La Pau

Els participants d'el'Aula feia dies que havien demanat parlar de la PAU i en concret de la PAU al País Basc, per la preocupació que com a ciutadans els genera les morts constants que es produeixen.

A càrrec de **Jordi Sànchez**,
polítòleg i professor de Ciències
Polítiques a la UAB.

Tractament del tema.

Orígens del conflicte:

- Territori amb llengua pròpia.
- La guerra civil provoca la frustració d'un inici d'autonomia.
- Repressió violenta i dura que provoca immigració a Sud-Amèrica (els catalans també viuen aquest procés migratori).
- En les joventuts basques neix el moviment Euskadi i Llibertat amb la pretensió de fer combat cultural. No es planteja en els seus inicis la lluita armada. És una joventut molt lligada a l'església que dona cobertura al renaixement cultural basc.
- El carlisme en aquella època tenia molta força.
- Clandestinitat del PNB. El seu líder Sabino Arana defensa la teoria del RH basc.
- *Mitjans dels anys 60*: Primera acció militar d'ETA, sabotatge a la volta ciclista a França.
- *Finals dels anys 60*: És assassinat el torturador Sr. Manzanos, l'atemptat desperta la simpatia dels sectors antifrancistes.
- *Anys 70*: Procés de Burgos: solidaritat internacional amb ETA.

Altres esdeveniments:

- Amb l'entrada d'Espanya a la democràcia el PNB és el partit majoritari. La seva principal característica és que té una forta estructura emocional.
- *Dècada dels 80-90:* L'acord PNB-PSOE radicalitza les accions d'ETA, cal tenir en compte que ETA a les urnes té un suport del 15%.
- *Finals dels anys 90, 1998:* Hi ha una treva i negociacions d'ETA amb el PP.
Pacte de Lizarra:
 - . Procés cap a la independència.
 - . Ruptura entre els partits demòcrates.
 - . El diàleg amb el govern espanyol fracassen.
- *Finals de l'any 1999:* S'acaba la treva i la violència augmenta considerablement.
- *Finals del 2000:* És assassinat l'Hernest Lluch, el poble (tant basc com català) manifesten que **volen diàleg**.

Comentaris

- **La societat ha d'avançar cap a acords polítics per trobar la pau.**
- **Por de la població, rebuig del terrorisme.**
- **ETA no té legitimitat democràtica. NO a la cultura de la mort.**
- **El poble català i basc demanen DIÀLEG.**

3.4.2.1. Viatge a Israel.

Mes de gener

Segona sessió

Introducció:

L'interès pels conflictes entre jueus i palestins ens porta a veure un seguit de diapositives sobre Israel i la seva vida quotidiana.

Temàtica: *La Pau*
"Viatge a Israel"

A càrrec de **Núria López**.
La Núria és llicenciada en Biologia, fer aquest viatge va ser una oportunitat per aprendre en un centre especialitzat, la teràpia gènica aplicada a la sordera.

Comentaris de la Núria López:

- Veiem diapositives i escoltem explicacions sobre la vida a Jerusalem i la convivència sovint conflictiva entre les religions i la política cristiana, musulmana i jueva.
- Parlem sobre costums, hàbits culinaris, maneres de vestir, llocs sagrats i tradicions rituals.
- Parlem també de conflictes entre classes socials dins d'una mateixa religió, per exemple entre els jueus on hi ha jueus ortodoxos que estan subvencionats pel govern perquè tenen la funció de guardar la religió tradicional, dediquen la seva vida a la religió, ocupen l'estament més alt de la societat i no estan obligats a anar a la guerra.

Valoració de la Núria:

Quan li vam demanar a la Núria quina impressió guardava del seu viatge ens va respondre que li havia agradat molt fer-lo perquè era una cosa molt diferent. També ens va dir que en general el país és molt complicat, viure allà és viure amb una tensió constant i que arriba a ser bastant dur.

Comentaris dels participants de l'Aula:

- Va sorprendre veure com una sola ciutat, per la seva història, podia ser tant important per tantes persones per tant diversos motius.

- Es veuen molt poques dones a les diapositives en els grups de tertúlia al carrer. És una observació més de la discriminació de la dona en les estructures jeràrquiques, religioses i polítiques.

3.4.2.2. La Pau i els mitjans de comunicació

Mes de gener

Tercera sessió

Temàtica : *La Pau*
La Pau i els mitjans de comunicació
A càrrec de **Gonçal Mazcuñan**,
Director del *Regió 7*
(premsa diària del Bages).

Parlem de l'ofici del periodisme.

- Que cal demanar-li a un professional dels mitjans de comunicació?

Professionalitat → *Formació professional, criteri.*

Dir la veritat → *Honestetat.*

Objectivitat → *L'objectivitat pura no existeix. Ens condicionen les opinions personals o del mitjà respecte un tema. No cal oblidar que:*

El mitjà de comunicació ha de tenir credibilitat (té un públic)

Línies editorials

Tendències. Filosofia de l'empresa

Matissos interpretatius → *Cal tenir en compte que davant d'un fet hi ha múltiples percepcions i interpretacions.*

PERILLS: **La voluntat de protagonisme del periodista**

QÜESTIONS:

- Unes poques agències d'informació subministren la informació a tots els mitjans (monopoli informatiu) això comporta un perill molt gros a nivell de fiabilitat, que les notícies no siguin ni contrastades ni corroborades.
- El qui té la informació té el poder. Què imposa aquest poder? Models d'actuació social.
- Els ciutadans hem de construir un criteri propi, tenim dret a ser informats i ben informats, d'una manera creïble. Som periodistes de la qüotidianetat. Tenim dret a reclamar que els periodistes siguin honestos.

QÜESTIONS de PAula

- Excés de notícies negatives, guerres , fams, terrorisme.
- Prima l'atac a les altres persones davant de qualsevol altre aspecte.
- Enfrontament entre comunitats (interessos partidistes, etc).
- Mentides, individualismes, venjança, etc.

3.4.3. Centre d'Interès: "La Dona".

Mes de febrer

Primera sessió

Temàtica: *La Dona*

Comentaris i diàlegs espontanis sobre el tema de la DONA:

- Masclista és una paraula pejorativa.
- La dona és l'ésser més meravellós que hi ha al món.
- En l'art la dona ha fet tantes coses importants com els homes.
- La història de l'art oblida les creacions artístiques de les dones.
- Als Estats Units les dones van més avançades.
- Van millor les empreses si les porten les dones.
- La dona quan és fura i dolenta ho és més que els homes i, atrapa-les.
- Maltractament físic i maltractament psicològic home ← → dona.
- Una dona s'ha apuntat a un curs d'internet, s'ha de sentir dir sempre:
" Què hi has de fer tu allà? Què has d'aprendre tu? "
- Parlem de que per tenir autonomia psicològica tothom ha de tenir la seva pròpia vida.
" La persona ha ser prou hàbil per dir: Fins aquí "
- Parlem de com era abans la vida de les dones:
" Nosaltres no vam tenir drets, només deures".

Una participant explica les diferències entre l'ING i el YANG diu que tots tenim una part masculina i una part femenina i que tots som portadors de qualitats i defectes.

Discutim breument sobre les societats matriarcals, els grecs i els romans.

Avui dediquem un temps a parlar de tres dones del s.XX molt importants en el nostre país pel seu significat especial:

- Maria Aurèlia Capmany - *Literatura*
- Montserrat Roig- *Literatura*
- Frederica Montseny- *Política*

3.4.3.1. Anem a Jugar !!

Anem a jugar!
Proposta : Joc de paraules

La proposta és que cadascú digui, fent una roda, una paraula relacionada amb el món de la dona i en una altra volta una paraula relacionada amb el món de l'home.

Quan s'hagi acabat es tracta de fer una tria, les paraules que més ens han agradat de la primera roda, i de la segona.

Fins que al final només hem de triar un parell de paraules per cada grup.

1era roda:

DONA
GELOS, PINTAUNGLES, MATERNITAT, INGENUÏTAT
COQUETA, PACÍFICA, POR, ESTIMACIÓ, MARE, GUAPES,
PRESUMIDES.

HOME
POTÈNCIA, PATERNITAT, RESPECTE, FORÇA,
"TREMENDOS", FRATERNITAT, BON PARE,
GALANTERIA, GUAPOS, AUTORITAT, PALLASSOS.

Segona roda:

DONA:

COMPASSIÓ. MATERNITAT. GELOS. MARE. COQUETA.
PRESUMIDA. ESTIMAR. SENSIBILITAT. VOLUNTAT.
AMOR. FRATERNITAT.

HOME:

POTÈNCIA. FRATERNITAT. RESPECTE.
PALLASSO. GALANteria. PATERNITAT.

Tercera roda:

SENSIBILITAT
MATERNITAT

Model femení

FRATERNITAT
PALLASSOS

Model masculí

3.4.3.2. La dona i la salut.

Febrer

Segona sessió

Temàtica: *La Dona*
La Dona i la Salut
A càrrec de: **La Doctora Àfrica** i l'equip del CAP
(cap d'infermeria i assistent social).

Introducció:

Abans de començar a parlar de diversos aspectes de la salut, les nostres convidades reparteixen diversos tríptics i fulls informatius, uns dedicats als aliments, d'altres a malalties concretes.

També reparteixen uns paperets als Participants de l'*Aula* i els diuen que responguin amb una frase o una paraula a la següent qüestió: *Què penseu que influeix en la vostra salut?*

La gent es lliura a aquesta tasca, elles recullen els paperets, els pengen a la pissarra i els llegim i comentem entre tots. El resultat és:

- Estar molt tranquil.
- Estimar.
- L'amistat.
- No tenir cap malaltia.
- La soledat.
- L'estrés.
- Estar sempre tranquils.
- Poder tenir felicitats.
- Els cursets per viure millor.

Continguts:

Descripció de les 14 necessitats

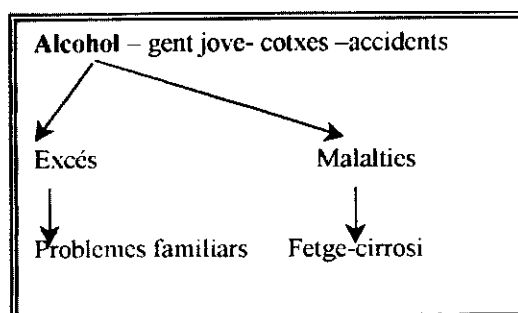
(Tenim un compromís amb nosaltres mateixos a l'hora de cuidar-nos la salut)

1. Respirar amb normaltat:

- Tècnica de relaxament (prevenció).
- Oxigenar el cervell.
- Evitar el tabac.

2. Menjar i beure d'un forma adequada:

- Pes adequat.
- Horaris i ordre.
- Varietat d'aliments.

- No abusar dels embotits, greixos i ous.

3. Eliminar per totes les vies biològiques:

- Suor, orina i femtes.
- Hàbits que regulin l'intestí.
- Fer exercicis per evitar la incontinència urinària.

4. Moure'ns a qualsevol edat:

- Exercicis d'intensitat moderada, de forma regular.
- Flexibilitat i elasticitat.
- Augmentar la qualitat de vida.
- Beneficis psicològics, benestar.

5. Dormir i descansar:

- Insomni- substàncies excitants.
- Ritmes i canvis d'horari
- Mesures higièniques- horaris-aliments-infusions calentes i tècniques de relaxament.
- Dependència als fàrmacs.

6. Vestits i calçats adequats:

- Comoditat i no estètica.

7. Temperatura òptima:

- Excessos de fred o calor.
- Roba adequada a la temperatura.
- Vivenda condicionada.

8. Higiene corporal i integritat de la pell:

- Bany o dutxa diari- atenció amb el sabó.
- Hidratació.
- Rentat de dents – 2 o 3 al dia.

9. Evitar perills físics i psicològics:

- Vacunacions.
- Revisions periòdiques.
- Accidents de llar.

10. Comunicar-se amb els altres:

- Emocions, sentiments... .
- Confiança, pau, serenitat.
- Hormones d'immunitat.
- Control d'emocions.

11. Viure d'acord amb les pròpies creences i valors:

- Tolerància, llibertat.
- Autoestima: confiança en un mateix, creativitat, seguretat.
- Saludable · confiar en un mateix.
· acceptació.

Exercicis per descarregar tensions:

La cadira buida- desfogar els ressentiments sobre una cadira buida.

Guerra de coixins.

Donar cops al matalàs.

Escriure, córrer, nedar, cridar, plorar....

- vàlua personal, orgull, consciència d'un mateix.

12. Activitats útils:

- Acceptació de les etapes que anem vivint.
- Buscar altres interessos, no només la casa i els fills.

13. Recrear-se:

- Activitat lúdica i social.

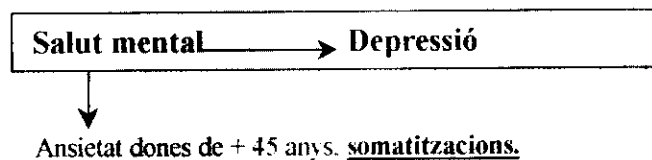
14. Descobrir la curiositat:

- Utilitzar recursos.
- Ser inquiet, curiós, participatiu, prendre iniciatives.
- Activitats motores, socials, expressives.

La doctora Àfrica i l'equip del CAP ens expliquen el tipus de malalties que pot patir el sexe femení.

SEXE FEMENÍ:

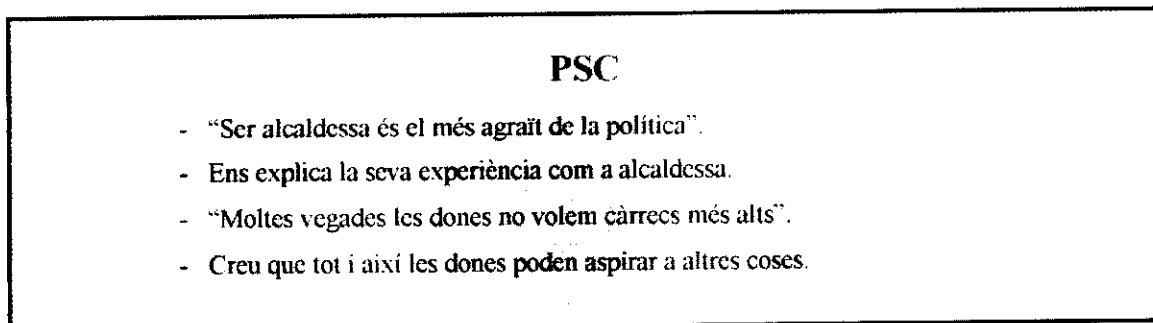
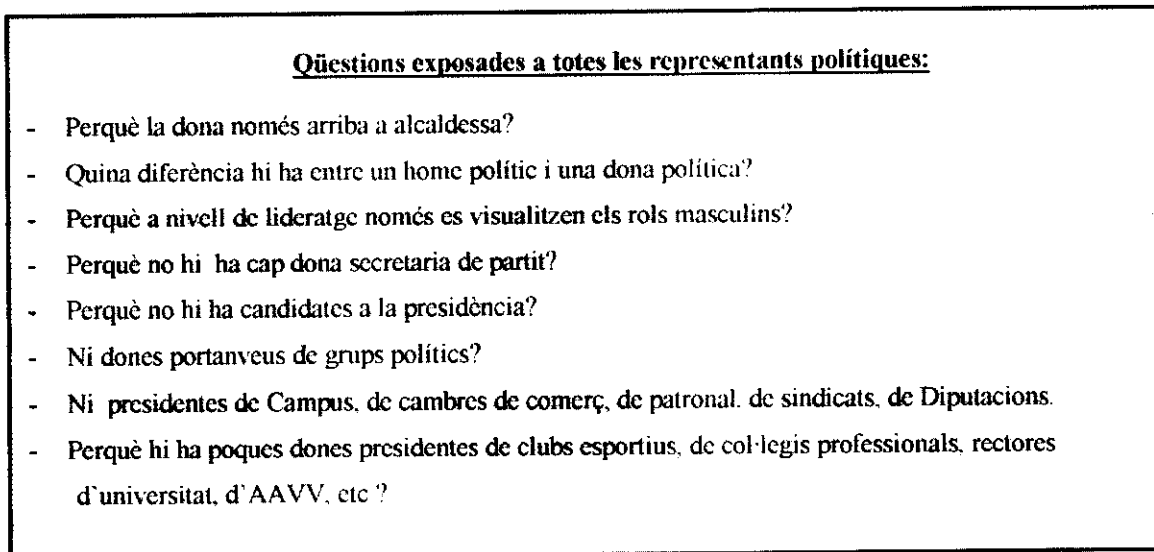
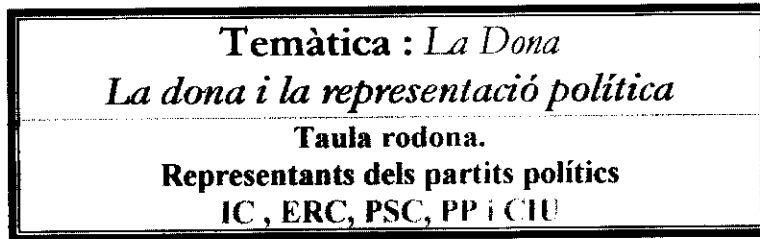
- Post part.
- Estat civil.
- Antecedents familiars.

3.4.3.3. La dona i la representació política.

Mes de febrer

Tercera sessió

Coincidències entre elles

- **Als homes no se'ls exigeix tant.**
- **Les dones no estan en càrrecs més importants perquè tenen altres interessos.**
- **Prejudicis socials contra la dona.**
- **Falta de confiança de la dona en ella mateixa.**
- **La política de partits és un àmbit de tradició masculina.**
- **Les dones podem aportar altres valors importants i altres maneres de fer.**

Reptes proposats

- **La dona ocuparà el lloc de poder quan l'home, per canvi cultural, hi renunciï.**
- **Hauria d'augmentar la discriminació positiva.**
- **Educa a les filles amb confiança i seguretat.**

Qüestions dels Participants de l'Aula

- **El descrèdit dels polítics (poca confiança de la gent en ells).**
- **El descrèdit de la societat civil:**
 - **els polítics tenen poca confiança en la gent, en la seva capacitat de generar processos, en la seva voluntat de canvi.**
 - **les estratègies de participació dels partits han deixat de ser efectives, cal canviar-les.**

Comentaris principals

- **Acceptació del grup de la visió que la dona té més eines per espavilar-se en la vida diària que l'home.**
- **Sentiment d'empatia en les explicacions que ha donat cada representant política.**

3.4.4. Un dia a la UAB (28 de març).

Podem dir sense por a equivocacions, que avui ha estat un dels dies més importants de l' *Aula del Coneixement* per tot el seu significat, moltes de les persones han vist realitzat un somni molt antic, i la UAB ens ha acollit amb molta tendresa i respecte. La síntesi del dia és la següent:

- a) 11 hores: hem estat rebuts a l'Aula Magna pel Sr. Rector Pere Solà i pel President del Consell Social, el Sr. Pere Miró.
- b) Amb l'autobús de la UAB hem recorregut el territori on es desenvolupen les activitats acadèmiques de la universitat.
- c) A la 1 del migdia hem dinat.
- d) A les 15 hores anem a la classe de la Professora Pia Barenys, on participarem, juntament amb alumnes de tercer curs, en una classe de Sociologia.
- e) 17 hores: parlem de "la UAB i les persones grans" a l'Escola de Doctorat i Formació Conitnuada.

Activitats complementàries:

Visita a la UAB

Assignatura: Sociologia de la joventut i de la vellesa.

Professora Pia Barenys.

Introducció

Es reparteixen uns fulls per a que reflexionem sobre els acords o desacords que s'hi expliquen.

Tractament del tema.

- Parlem de què són els estereotips: caricatures del pensament general, frases fetes que ni es pensen ni es diuen d'esma.
- En els fulls que ha repartit la professora Pia hi ha tot de frases fetes que parlen de la vellesa. Joves i grans som convidats a comentar-los, se'ns demana si hi estem d'acord o no.
- Això ens porta a reflexionar sobre els prejudicis que tenim sobre els altres, tant grans com joves.
- Els estereotips que més repeteix la gent gran sobre el jovent són que:
 - no tenen urbanitat.
 - només fan que consumir,
 - els ho han donat tot fet,
 - no tenen respecte pels demés ni pel que costa guanyar les coses.
 - no són feliços.
 - consumeixen drogues,
 - no tenen cap mena d'interès per a res que requereixi un esforç.
- Parlem de que joves i grans hem estat educats amb valors diferents.
- Valors democràtics/ valors dictatorials.

Reflexions sobre el respecte.

Opinions de joves , opinions de grans:

- El respecte no és obediència.
- La mala educació no té res a veure amb l'edat, és una cosa general en la nostra societat.
- El respecte s'ha de guanyar.
- Segons quines coses no les puc dir a la meva àvia. En el moment en què tu fas l'opció de no discutir ja estàs demostrant respecte.
- Quan estimes algú ja passa que no pots parlar de determinades coses. El poder parlar amb transparència de tot significa respecte.
- Sobre l'experiència: "l'experiència és traidora perquè no et deixa avançar. Si tu et tanques en l'experiència no acceptes d'altres coses.

Actitud dels joves davant la classe intergeneracional.

- Hi havia un grupet de quatre persones que no demostrava gaire respecte per allò que estàvem fent allà, no s'adonaven del significat que tenia per l'*Aula* aquella visita . No estaven gaire atents i reien de les aportacions dels participants. És un exemple típic de falta de respecte, cap a tota l'*Aula* i vers els seus companys.
- A part d'aquesta minoria, la resta dels alumnes estaven molt interessats i oberts a la reflexió, van participar molt i van demostrar que, tot i ser difícilós el diàleg intergeneracional, és valuós i necessari. S'ha quedat en repetir l'experiència a l'espai del Casal del Barri.

3.4.5. Centre d'Interès: La Immigració.

Mes de març

Primera sessió

Temàtica: *La Immigració*

Introducció

Abans de començar a parlar d'aquest tema es convida als assistents a que fem tots plegats tres respiracions profundes, tal i com ens va ensenyar la doctora Àfrica, per tal de relaxar-nos i començar el debat amb una actitud de respecte.

Comentaris espontanis i opinions referents al tema de la Immigració

- L'opinió generalitzada és que el que passa cada dia és preocupant, el que es veu per la televisió, es llegeix al diari o es veu als carrers.
- Hi ha la visió de que hi ha molts immigrants marroquins:
 - . que són la majoria.
 - . que les seves costums i el seu ritme de vida són molt diferents que la dels autòctons.
- La immigració equatoriana, subsahariana i dels països de l'est entre altres passen més desapercbudes.

Idees, preocupacions i sentiments de les persones referents al tema; diàleg obert.

- La gent es cuida més dels de fora que dels d'aquí.
- Problemes de convivència, enfrontaments amb els adolescents.
- *Integració*: les persones que vénen de fora s'han d'integrar al nostre funcionament.
- El que volen els immigrants és tornar a manar ells, venen amb molt orgull.
- Ells tenen molts fills, en un futur seran més i desapareixerà la cultura catalana.
- Ells s'han d'integrar però nosaltres els hem d'entendre, perquè si no xoquem.
- Sentiments de **POR**.
- El més maco és que poguéssim viure tots junts, no ens hauríem de preocupar pel futur, de si existirem o no existirem, catalans, preocupem-nos per ARA per tal i tal altre problema concret.

- Per què els catalans no tenim tants fills? Per cultura i civilització. Si no pots cuidar els fills pateixes molt.
- Els moros tenen preferències a l'hora de rebre ajudes de l'administració.
- Immigració : rica /pobre (els futbolistes no tenen papers, els hi aconsegueixen ràpid).
- La justícia és equivalent al gruix dels bitllets que poseixis.

Temàtica:
La Immigració
A càrrec d'Eliass Mohamed
(sindicalista).

Diferències culturals:

- Parlem del costum occidental de posar els avis en residència inconcebible per algú educat dins l'islam.
- Ens explica el seu origen berber. El poble berber ocupava tot el nord d'Àfrica, té llengua pròpia i abans eren nòmades. Ara els àrabs tenen el poder polític i econòmic i la cultura berber no és respectada i es troba en una situació de marginació. Comparem la situació amb Catalunya i ens fa una pregunta: *Perquè un català sempre parla en castellà amb un immigrant?*
- Parla de que tenir coneixement (de la història, de la geografia...) és l'única manera d'entendre'ns.

Parlem de la situació mundial que fa possible aquestes migracions.

- La qüestió de la immigració és una cosa mundial.
- Les antigues colonitzacions i les dictadures han deixat la majoria de països devastats i sense una mica de sistema democràtic.
- És cosa de l'avarícia d'uns quants (FMI ha mantingut dictadors, cops d'estat d'occident).
- Cap país se salva de les injustícies.
- Parlar de les injustícies i dels moviments socials que impulsen les persones per a posar-hi remei. arribem al *moviment zapatista* i la *Marxa per la Dignitat Indígena*, que va revolucionar Mèxic.

3.4.5.1. Viatge al Iemen.

Mes de març

Tercera sessió

Temàtica: *La Immigració*
Viatge al Iemen
A càrrec de
Jordi Morros (periodista).

Introducció.

Abans de començar a fer l'exposició comentada de les diapositives del seu viatge, en Jordi reparteix un mapa polític del continent Africà i ens fa una introducció sobre el Iemen, la seva situació geogràfica i una mica de la seva història.

- Comenta que havia sigut un país molt ric i molt important comercialment a l'època en que anaven caravanes a fer la Ruta de la Seda. L'havien arribat a anomenar *Aràbia Fenix* (l'Aràbia feliç) però que va entrar en decadència.
- Demanem per què es va produir aquesta decadència i ell ens respon que va ser causada per l'evolució del mitjà de transport marítim que va obrir altres vies més ràpides de comerç.

Tractament del tema.

(descripció del Iemen a partir de les imatges)

Arquitectura:

- Recorregut per diversos pobles, climes i construccions del país.
- Veiem que la majoria d'edificis estan fets d'*adob* és un material que aquí també coneixem, es tracta d'una mena de fang a la que s'hi barreja palla.
- Algunes cases estan pintades i moltes tenen decoracions.
- Encara treballen les coses a mà.
- Els carrers són molt estrets perquè siguin frescos al sol.
- A l'hora de fer una casa aprofiten el **paisatge** on la faran, veiem una casa que ha aprofitat com a fonament una roca.

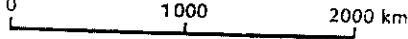
Costums:

- El Iemen és un país àrab, molt tancat en si mateix i les seves costums de sempre, amb unes normes socials molt diferents a les nostres.

DIVISIÓN
POLÍTICA

Escala 1 : 60.000.000

20°

40°

3.4.5.2. Integració Escolar.

Mes de març

Quarta sessió

Temàtica: *La Immigració*
La integració a l'escola

A càrrec de **Montserrat Torras**
Directora de l'Escola Pública
Renaixença.

Tractament del tema.

- La Montserrat Torres ens parla del **procés** que ha seguit com a directora en aquests anys en els que la vinguda d'immigrants ha esdevingut un fet quotidià.
 - El desconeixement del fenomen migratori et fa tenir idees preconcebudes i un cop treballes amb la realitat se't trenquen els esquemes. Han estat uns anys de molta reflexió.
 - Quan coneixes les persones, deixen de ser els "immigrants" i parles de la gent pels seus noms (són l'Abdel, són la Fàtima, són la Bushra, són el Karim...).
 - Cap a l'any 1989 va arribar la primera família a l'escola, afirma que amb tot aquest temps no s'han trobat amb cap problema per part dels pares.

Situació de les dones:

Les primeres dones no podien sortir al carrer soles, la seva situació ha millorat, ara n'hi ha més i s'acompanyen entre elles:

- tenen més llibertat,
- acompanyen els nens a l'escola,
- participen a totes les festes.

Conflictes per costums:

- Processos d'aprenentatge: comprensió dels costums diferencials de la cultura.
 - Ex. És un costum nostre que en els llocs coberts no es porta el cap tapat. A l'escola no s'hi porta mocador, igual que no es porta gorra.
 - Ex. Al menjador, determinats dies hi ha porc. En el cas que els nens no en vulguin menjar, aquell dia han d'anar a casa.

Preocupacions

- Parlem de les beques de menjador. La Montserrat comenta que al seu parer haurien de tenir un preu simbòlic.
- Queixes d'alguns participants de l'Aula per la mala repartició de les ajudes institucionals. Visió de que *els de fora, tenen més facilitats que els d'aquí*, per exemple a l'hora de tenir places a l'escola a prop de casa.
- La Montserrat explica els criteris d'admissió d'alumnes, en els que hi ha unes places reservades per alumnes amb necessitats especials.

Per accedir a una plaça s'ha d'estar com a mínim en una situació d'aquestes

- dificultats per entendre la llengua.
- dificultats en la vivenda.
- dificultats de tipus sanitari.
- dificultats econòmiques.

Conclusions:

- **Atendre les persones que estan en risc de marginació no vol dir atendre les persones immigrades, aquestes problemàtiques també es donen amb la gent d'aquí. Tots tenim el mateix dret a ser ajudats.**
- **S'ha d'ajudar a tothom en el moment en el què ho necessita. Assessorar, acompanyar, donar recursos i anar deixant que la gent s'espavili sola; és important no crear una dependència. Quan algú ja disposa dels recursos no cal seguir amb l'ajuda.**
- **És molt important no posar tothom en el mateix sac.**
- **El racisme no porta a la pau.**

3.5. Programació del tercer trimestre.

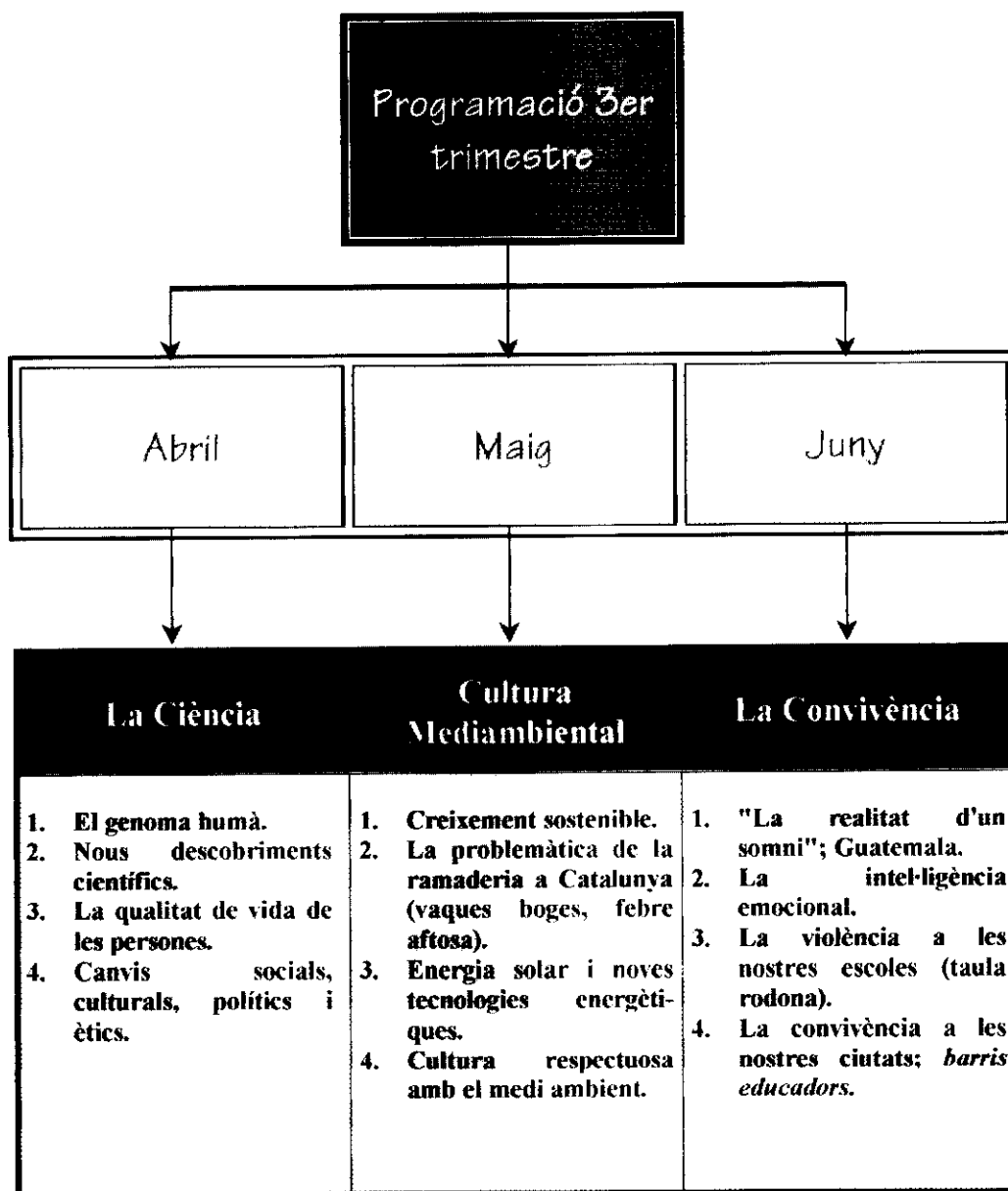

Fig. 9. Programació 3er trimestre.

3.5.1. Activitats complementàries del tercer trimestre.

- Tertúlia ciutadana amb l'alcalde de la ciutat, Sr. Jordi Valls i Riera. Objectiu: recerca de punts de diàleg.
- Visita al Museu de la Ciència i la Tècnica de Terrassa. Coneixement pràctic del currículum didàctic del mes de maig.

3.5.2. Centre d'Interès: La Ciència.

Mes d'abril

Primera sessió

Temàtica: *La Ciència*

Introducció

En entrar al tercer trimestre comencem a parlar del tema de la Ciència. Decidim fer una sessió en la que discutirem què vol dir per a nosaltres la paraula *ciència* . què sabem sobre el tema i què ens agradaria saber.

Qüestions relacionades amb la paraula *ciència*.

- Quin tipus de ciència?
- Problemàtica de la clonació, utilització de les persones.
- La investigació amb animals per a benefici humà (a favor / en contra).
- La carrera cap a l'espai.
- El dret de les persones a l'eutanàsia. El testament vital.
- Medicina general / homeopatia.
- Vaques boges .febre aftosa . legionel·la.
- Principi d'equifinitat, Teoria General dels Sistemes. Betarlanffy.

Quatre revistes sobre ciència ens inciten a parlar de:

- Si la tecnologia crea o destrueix treball.
- Luis Pasteur; vida i obra científica.
- Si quan estem de bon humor tenim millor salut.
- El misteri del cervell.

OPINIONS sobre la ciència i la tecnologia:

- **La ciència ha d'estar a favor de l'home i no a favor de l'orgull de l'home.**
- **Potser si el govern donés més facilitats s'avançaria molt en investigació.**
- **Si tens pessetes la ciència està molt avançada per a tu. Només ho hem de veure amb els futbolistes.**
- **Als russos, com que ha caigut la MIR sembla que se'ls hagi caigut el món.**
- **Els animals no són els únics amb qui es fan experiments. Quan estem malalts tots fem una mica de conillets d'índies.**
- **La tecnologia ben aplicada és bona. Però no es pot tenir un avió que destrueixi poblacions i després quan es crema un bosc no hi hagi màquina per apagar-lo.**

3.5.2.1. El Genoma Humà.

Mes d'abril

Segona sessió

**Temàtica: *La ciència
Genètica***

A càrrec de: **Núria López** (Biòloga).

Tractament del tema.

- **Què és una cèl·lula?**
 - Estructura de la cèl·lula.
 - El nucli de la cèl·lula:
 - Àcids nucleics.
 - Cromosomes.
 - Cadenes de DNA.

- **Els gens:**
 - La formació de les proteïnes.
 - Els 23 parells de cromosomes.
 - Ex. Els cromosomes sexuals XX-dones XY-homes.
 - La síndrome de Down.
 - La importància de l'herència genètica.
 - Herència genètica d'una malaltia.
 - Herència de la personalitat, herència psíquica.
 - Universalitat del codi genètic.
 - Genètica clínica- teràpia gènica. REPTE: una altra medicina.

- **El projecte Genoma Humà** (*Seqüenciar les cadenes de tots els gens que tenim els humans*).
Objectius:
 - Diagnòstic de malalties.
 - Teràpia gènica.
 - Criminologia genètica.

- **ASPECTES: ètics, socials i legals:**

- Ús d'aquesta informació.
- Privacitat i confidencialitat.
- Comercialització.
- Reproducció.
- Companyies d'assegurances.
- Selecció de personal a les empreses.
- Discriminació.

- **La clonació d'éssers vius:**

- 1952- Es va clonar una granota.
- Fa poc, en el cas de l'ovella Dolly , hi van haver 273 intents fallits de clonació, això ens fa veure que no és tant fàcil clonar. Els investigadors tenien por de que envellís més ràpid i el cert és que tenen alguns problemes.
- La clonació humana és encara més complicada. Del què es parla és de clonar embrions per tal d'aconseguir les cèl·lules mare i poder crear òrgans sans per a ser transplantats.

QÜESTIONS

- **Totes les formes de vida tenen cadenes de DNA, és a dir, codi genètic. En uns éssers les cadenes seran més llargues i en d'altres més curtes.**
- **El codi genètic són les lletres que escriuen com som físicament i espiritualment.**
- **L'obesitat també existeix com a malaltia. És un reciclatge anormal dels greixos.**

3.5.2.2. Com ens afecten psicològicament els canvis tecnològics ?

Mes d'abril

Tercera sessió

Temàtica: *La Ciència*
Com ens afecten psicològicament els canvis tecnològics ?
A càrrec de **Mercè Rossich** (Psicòloga).

Tractament del tema -conceptes.

- Estem vivint una etapa tecnològica inevitable i ràpida.
- Forma part dels tres entorns de la humanitat (la persona s'ha de saber moure pels tres):
 - Entorn natural.
 - Entorn cultural i social.
 - Entorn tecnològic.
- L'entorn tecnològic és un món de canvi ràpid i constant:
 - 1900-1950- telèfon i ràdio.
 - 1950- 1970- televisió i macroordinadors.
 - 1970-1990- ordinador personal.
 - 1990- 2000- desenvolupament de les telecomunicacions.
- INTERNET- la gran revolució:
 - mitjà de comunicació,
 - d'informació.
 - de memorització.
 - de producció.
 - de comercialització.
 - d'oci i entreteniments,
 - mitjà d'interacció.
- Retractors d'internet: Falta de comunicació cara a cara, ús exclusivament lúdic...
- Defensors d'internet: Informació, comunicació, coneixement...

Diferències entre:

Entorn natural

- Pròxim
- Material
- Presencial
- Natural
- Mobilitat física
- Lentitud
- Estable
- Localitzat
- Homogeni
- Nacional
- Autosuficient
- Productiu

Entorn tecnològic

- Distant
- Informacional
- Representatiu
- Artificial
- Inmobilitat física
- Circulació ràpida
- Inestable
- Globalitzat
- Heterogeni
- Transnacional
- Interdependent
- Consumista

Com afecta l'espai virtual?

- Treball i tecnologia:
 - Teleproducció, telecompria.
 - Treball a distància.
 - Canvis infraestructurals: de contractació, de formació, de socialització.
- Educació i tecnologia:
 - Aprenentatge per mètodes audiovisuals.
 - Noves formes d'interacció.
 - Canvis en les polítiques educatives.
- Oci i tecnologia:
 - Oci digital.
 - Ampliació de les relacions multiculturals.
 - Multidireccionalitat.
- Telecomunicacions i tecnologia:
 - Inestabilitat, adequació als canvis.
 - Bisensorials, capaços de manipular informació visual i auditiva (telèfon, auriculars, comandament a distància, realitat virtual, targeta de crèdit, ordinador).
- Avantatges de la tecnologia en medicina: (Precissió)
 - Làsers.
 - Operacions amb robot.
 - Microcirurgia.
 - Materials menys traumàtics.

Principis bàsics per a una ciutat tecnològica:

- Universalitat - estructura cívica d'aquesta ciutat virtual.
- Voluntarietat.
- Diferenciació d'espais i d'activitats.
- Intimitat i privacitat.
- Llibertat i identitat plural.
- Reticularitat.
- Democràcia.
- Divisió de poders i dret humans.
- Dret a l'educació.
- Fiscalitat.
- Relacions amb els entorns natural i socials.

Si no es respecten aquests principis, la tecnologia ens farà molt mal:

- El pensament de les persones i la seva intel·ligència haurien de trobar una integració en els tres entorns.
- S'han de potenciar les habilitats tecnològiques i no tecnològiques de les persones. S'han d'integrar amb equilibri, sense prescindir del contacte directe.

Quines són les malalties mentals que es produeixen per inadaptació als canvis?

- Depressió (excessiva comoditat, éssers passius, qualitat de vida).
- Estats de tensió, intranquil·litat, insomni, irritabilitat.
- Hiperactivitat mental.
- Poca capacitat de reflexió.
- Evasió amb les drogues.

QÜESTIONS

- **Després de la post-guerra:**
 - **Analfabetisme.**
 - **Mancances.**
 - **Somnis trencats.**

3.5.3. Centre d'Interès: "La Cultura Mediambiental".

Mes de maig

Primera sessió

Temàtica: *Energies alternatives*
A càrrec de:
El professor **Jaume Domingo** i
Alumnes de l'Escola Agrària de Manresa.

Una vegada més, ens ha semblat que l'intercanvi entre col·lectius diversos (diferències d'edat i cultures), és una bona eina per fer de l'aprenentatge un eix de nous coneixements.

Tractament del tema.

- Introducció a la història de l'agricultura ecològica i les energies renovables.
- Gràfica del consum energètic al llarg de la història.
 - Prehistòria (poc consum energètic).
 - Agricultura (+).
 - Agricultura més complexa (+ +).
 - Màquina de vapor (+ + + + + +).
 - Actualitat (+ + + + + + + + + + + + + + + + + +).
- Hem vist que el consum energètic ha augmentat d'una manera desmesurada a partir dels anys 30, i després del descobriment de l'energia nuclear.
- Gràfica que compara el consum actual d'energia entre quatre llocs del món: EEUU, Europa , l'Índia i Àfrica , a la que s'observa una desigualtat de consums molt gran entre els països rics i els països pobres.

Alternatives.

L'energia solar: *En un món ben organitzat l'energia solar seria suficient.*

- Diapositives: Aparells que serveixen per a treure energia del sol.

- Cuines solars.
- Calentadors d'aigua.
- Concentradors d'energia solar fets d'alumini.
- Màquines de vapor.
- Plaques fotovoltaïques.

Models comercials

i

Models autoconstruïts

Conversió de l'energia del vent en electricitat: Parcs eòlics.

- **Que s'està fent a Espanya per impulsar aquestes tecnologies?**

La gent es comença a conscienciar, a buscar alternatives i a poc a poc va sorgint dia a dia la possibilitat d'aplicar tot això a les indústries i a les cases (...). És difícil perquè és una altra manera de viure, més conscient. Ara fa poc ha sortit un decret que obliga a les empreses elèctriques a pagar un tant per Kb/hora a la gent que té plaques solars perquè donen electricitat a la seva xarxa. Per altre banda es comencen a crear empreses fotovoltaïques, hi ha un sector de gent que veu amb mals ulls que les mateixes empreses que fan malbé el medi es facin rics fabricant plaques. I un altre sector que ho veuen com un avenç i s'enganxa al carro.

- **Quines són les traves que us trobeu a l'hora de voler canviar les maneres d'aconseguir energia?**

Hi ha persones que s'enriqueixen de les energies brutes i que no els interessa que la gent comenci a posar-se plaques solars o que es construeixin els seus propis aparells.

- **Contribuir als canvis:**

1. Estar informats de quan consumeixen els electrodomèstics que comprem.
2. Cadascú personalment, viure diferent.
3. Responsabilitzar-nos de l'educació, dels fills, dels veïns, dels amics, d'una mateixa.
4. Ser solidari. La paraula solidari ve de sòlid, ferm, conseqüent amb el què es pensa.

3.5.3.1. La problemàtica de la ramaderia a Catalunya.

Mes de maig

Segona sessió

Temàtica:

La problemàtica de la ramaderia a Catalunya..
A càrrec de **Salvador Perramón i Carrió** (veterinari).

Tractament del tema.

- **Parlem de les malalties que afecten al bestiar, els seus símptomes i els seus possibles efectes sobre les persones:**
 - Encefalopatia espongiforme, el mal de les vaques boges.
 - Infeccions a les peülles.
 - Les vaques es queden sense llet, els animals petits es moren.
 - S'encomana als humans consumint determinades parts de l'animal infectat, com ara el cervell i la medul·la espinal.
 - És una malaltia que ja existia entre els humans però molt estranyament.

- **Com està la ramaderia a Catalunya?**

- **Problemes:**
 - Importació de molt menjar dels EEUU perquè aquí no n'hi ha prou per alimentar tota la ramaderia.
 - Excés de concentració de bestiar.
 - Porcs: problemàtica dels purins → contaminació de les aigües subterrànies.
 - Grups de defensa de la terra han denunciat el fet a Europa per tal que no s'obrin més granges però l'administració no diu prou.
 - Conseqüències: destrucció mediambiental per falta de control i planificació.
 - Pobles del Bages afectats : Cardona, Santpedor, Moià, Balsareny i Sallent.

Nombre de bestiar que hi ha al Bages:

- <i>Cavalls</i>	<i>1.400 (oci)</i>
- <i>Cabres</i>	<i>6.500</i>
- <i>Ovelles</i>	<i>36.000</i>
- <i>Vaques de pastura</i>	<i>2.800 (neteja de bosc)</i>
- <i>Vaques de llet</i>	<i>2.200</i>
- <i>Vedells d'engreix</i>	<i>38.000</i>
- <i>Truges</i>	<i>33.000</i>
- <i>Porcs d'engreix</i>	<i>250.000 / 600.000</i>
- <i>Gallines</i>	<i>245.000</i>
- <i>Pollastres</i>	<i>1.300.000 6-7 milions l'any.</i>
- <i>Conills</i>	<i>38.000</i>
- <i>Granges</i>	<i>1300</i>

3.5.3.2. *Tertúlia ciutadana* amb l'alcalde de la ciutat

DOCUMENT (AQUEST DOCUMENT HA ESTAT ELABORAT PER PART DE TOTS ELS PARTICIPANTS DE L'AULA)

Introducció: RECERCA D'UN DIÀLEG ENTRE LA CIUTAT I LES PERSONES.

Qüestió: QUINA FEINA FA L'ALCALDE?

Model Administratiu "Burocràtic":

- Falta de credibilitat dels polítics.
- Participació burocràtica (amb limitacions en el moment de prendre decisions).
- Falta de treball d'equip -no s'observa una bona coordinació- cada regidor va sol?.
- A la ciutat de Manresa li falta empenta i color. és una ciutat gris i passiva.

CARACTERÍSTIQUES D'AQUEST MODEL:

- Decepció en comptes de generar *il·lusió*.
- Cansament per falta *d'expectatives reals* (tot és a llarg termini...).
- Lentitud en comptes de *"processos d'identificació ciutadana"*.
- Distanciament, que no afavoreix el *sentiment de pertinença*.
- Rutines, en comptes d'implementar *"projectes innovadors"*.
- Resistències, que provoca una *gran falta d'iniciatives*.
- Individualitats, en lloc d'una *coordinació en l'equip de govern*.
- Personal expert, falta de pensament divergent en els tècnics de l'Ajuntament.
- Distorsió i manca de confiança, *falta més empatia ciutadana*.

Primer tema: LA CULTURA MEDIAMBIENTAL DE MANRESA.

La ciutat de Manresa és bruta, per què?

- Excrements de gossos.
- Manca de papereres a molts llocs.
- Quan es crema un contenidor, no se'n posa cap més.
- Cotxes abandonats als carrers.
- Façanes brutes, negres i tristes; ciutat gris.

Construcció:

- No es respecta els espais de vianants.
- Abusos per part de l'empresa constructora, voreres ocupades durant molt de temps sense cap motiu aparent.
- Parets que redueixen les voreres, fins i tot quan s'ha acabat l'obra.
(exemples en molts carrers de la nostra ciutat).

Cotxes:

- Aparcaments abusius a qualsevol lloc "sempre és el vianant el qui pateix tots els abusos".
- Sorolls estridents.

Segon tema: SEGURETAT CIUTADANA:

- Nois joves amb moto i casc, que roben a tothom i pertot arreu.
- Es demana més guàrdies urbans o de barri.
- Preocupen algunes accions de joves magribins.

Tercer tema: MORATÒRIA TELEFONIA MÒVIL:

- Cada vegada s'observa més que altres Ajuntaments decideixen fer una "**moratòria**", de cara a la instal·lació d'antenes als terrats; la nostra ciutat, què pensa fer ?.
- Els veïns estem desprotegits davant d'altres veïns que, per qüestions econòmiques, decideixen instal·lar una central, amb el greu perjudici per la salut dels que hi viuen a prop, o en un radi de pocs metres. Aquesta qüestió ens preocupa moltíssim.

Quart tema: ENERGIA SOLAR.

- L'Ajuntament de Barcelona aposta per l'energia solar en la construcció dels nous edificis, què pensa fer el nostre Ajuntament en aquest aspecte energètic?.

Cinquè tema: PISCINA MUNICIPAL. (ESCRIT DEL DIARI AVUI)

- Què pensa fer el nostre Ajuntament ?. Ens preocupa molt, doncs l'esport, i en concret la pràctica de la natació, és un factor de qualitat de vida de les persones durant tota la seva vida activa.

L'AULA DEL CONEIXEMENT

Programa d'educació sociocultural d'adults.

- Explicar allò que fem.
- Participació de personalitats prestigioses del nostre país.
- Una dia a la Universitat... .
- Esperem més sensibilitat per part de l'Ajuntament... .
- Innovació de projectes educatius i nous conceptes en el camp educatiu, sobretot en l'àmbit d'educació d'adults.

PROPOSTES per a la nostra ciutat: "Senat de la Gent Gran" *(retall de La Vanguardia)*

- ***Participatiu i obert a tothom, no per delegació.***
 - ***Tenir en compte les opinions de la ciutadania a l'hora de prendre les decisions de la nostra ciutat.***
 - ***La ciutadania aporta saviesa, experiència, sentit comú i matisos importants.***
 - ***La gent gran és una tendència de futur, i cal que participi en els assumptes públics.***
 - ***Rehabilitació dels barris amb risc de marginació (escrit de Sr. Orio Nel-lo cpc), cal més esforç.***
-

Mes de maig

Tertúlia ciutadana.

Entre l'alcalde **Jordi Valls** i els Participants de l'*Aula*.

Introducció.

Coordinadora de l'Aula:

- *Quina feina fa un alcalde?*

Alcalde:

1. Fas una miqueta de tot, de psicòleg i de sociòleg.
2. La feina d'un alcalde és intentar millorar els serveis públics.
3. S'ha de tenir imaginació.
4. Capacitat de treball.
5. Capacitat d'il·lusionar.
6. Administrar i gestionar.
7. Representació pública.
8. Mediació en conflictes.
9. Hi ha conflictes entre l'interès privat i l'interès públic (Rehabilitació del Barri Antic).
10. Equilibrar els impostos.
11. El pitjor de l'alcalde i de l'administració: LA LENTITUD.

Coordinadora:

- *Ens agradaria tenir més confiança amb els polítics.*

Alcalde:

- Tòpics sobre els polítics, la societat ha de buscar culpables: la gent diu, la culpa és dels polítics, la culpa és del moro, la culpa és dels periodistes....
- A mi em poden dir que ho he fet malament però no em diran pas que m'he embutxacat diners.
- Hi ha molta exigència cap als polítics.
- Els polítics són gent normal, d'intel·ligència normaleta i errors normals.
- El treball en equip de l'equip de govern s'ha de millorar.
- Rehabilitació del Barri Antic.

Qüestions de l'Aula

- **Heu valorat més el que teniu aquí un cop heu tornat de veure tanta misèria?**

Resposta: Si valores més el que tens, no et queixes tant.

- **Quin sistema de govern tenen allà?**

Tenen una pseudo democràcia que és una dictadura i el que passa és que després de 35 anys de guerra la gent ja no està per a reclamar.

3.5.4.1. "La realitat d'un somni".

UN INICI...

Aquest viatge ens ha aportat una experiència meravellosa, hem passat dels plors al somriure, des de la melancolia a la felicitat, des del nerviosisme a la tranquil·litat, des del desconegut al conegut, del llunyà al proper, des de les preguntes a les respostes, d'un món de somnis a un món real, des de la imaginació a l'actuació...

Cada part del viatge és una part del nostre somni: la brutícia de Mazate, el caliu de la família, l'amabilitat d'algunes "seños", la pobresa de l'escola, l'amor que transmeten els nens i les nenes, la llibertat que sents quan vas en pick.up, la llauna de sardines del Juanito, els primers contactes amb altres pobles, el turisme de Panacachel, la infinitat i tranquil·litat del Llac Atitlan, les primeres compres, el tornar a casa després d'un cap de setmana inoblidable, el passar a ser mestra titular, la realitat de la comunitat, la mirada profunda de la gent, el "caldo de frutas", la grandiositat de Xela, la relaxació de "Las Fuentes Georginas", els empinats camps, la dura realitat, l'accident de Míriam, la desolada estada al primer hospital, conèixer el Doctor Mario el salvador, la ciutat colonial d'Antigua, la meravellosa estada a Monterrico, els mals de panxa, el caliu del grup, les visites tant protocolàries organitzades per la Procuradoria del Drets Humans, l'esperada trucada per telèfon, les cartes que tanta il·lusió ens feien, els petits moments en que et pots estirar l'amaca de casa la Leti, els dijous a la nit a Bucana's, les mirades d'observació, la pujada d'un volcà, les ruïnes maies, la cerimònia maia, la selva, l'estada a l'hospital de l'Emma, la preparació de l'última setmana, l'acomiadament amb

l'escola, la separació de ls famílies, l'hora dels adéus amb el Juanito, és a dir, un final...

QUIN MUNT DE RECORDS !.

[...]

A Guatemala hem après molt a nivell professional, és a dir, a improvisar, a buscar recursos, a motivar els infants, a atendre necessitats, però sobretot ens ha marcat a nivell personal i humà, ja que descobreixes una part nova de tu, t'adones de la precarietat al món, de les necessitats que ens envolten i que abans passaven desapercebudes.

Anna Puigmal i Brunet.
Maria Fontcalde Ruiz.

3.5.4.2. La Intel·ligència Emocional.

Mes de juny

Segona sessió

Temàtica: *La convivència*
La Intel·ligència emocional
A càrrec del professor Mariano Royo, filòsof
i professor de la UNED.

Tractament del tema.

- Les emocions: què ens emociona?
- Les persones s'emocionen de diferent manera. l'emoció està en percebre, sentir, veure, actuar.
- Intel·ligència → Voluntat → Acció.
- Què és intel·ligència? No és simplement saber coses.
- Què és saviesa, està per damunt de la intel·ligència? Un nen és intel·ligent, no és savi.
- Les emocions són educables, es poden educar ja que la ment és una eina extraordinària: també, si poses molta emoció en una il·lusió et pot decepcionar.
- Hi ha emocions positives, que ajuden a la persona a sentir-se millor amb ella i amb els altres, i de negatives, que tendeixen a l'autodestrucció i a la destrucció dels altres. Totes formen part de nosaltres i hem d'aprendre a viure amb elles.
- Què fem amb les emocions? Gaudir-les o dominar-les?
- Hem de saber-les dominar, *viure no es deixar que la vida passi per sobre meu.*
- Trucs per dominar les emocions negatives: recordar bons moments, repartir, ja que les emocions són socials: contra la ira, donar temps; contra la depressió, parlar, explicar, agafar un paper i escriure, provar de distreure's.
- **Emoció moral o ètica;** Kolsberg, un deixeble de Piaget va fer 21.000 fitxes de com els nens i els adults viuen el bé i el mal, varen veure que hi havia unes etapes:
 - **1era etapa:** els nens petits de 0-6 anys no tenen ètica i van aprenent de les aprovacions i desaprovacions dels grans. Hi ha gent que s'hi queda tota la vida, per exemple, els delinqüents; en diuen Heteronomia (una altre llei).
 - **2ona etapa:** 6-12 anys, egoisme mutu, tenen la llei del talió, molta gent es queda en aquesta etapa.
 - **3era etapa:** 12-18 anys, expectatives, pensen que es bo allò que pensen ells, és un moment delicat de canvis i de crisis.
 - **4arta etapa:** més de 18 anys, responsabilitat i compromís.

- Tothom té dret a tenir especial emoció ètica.
- És millor donar que rebre, és millor estimar que ser estimat.
- Gràfic de l'emoció al llarg dels anys.
- Com connectem l'emoció i la intel·ligència?

Teoria de les intel·ligències múltiples:

- 1- Intel·ligència Lingüística.
- 2- Intel·ligència Lògico-matemàtica.
- 3- Intel·ligència Espacial (saber-se orientar).
- 4- Intel·ligència Cinètica (de moviment).
- 5- Intel·ligència Musical (saber reproduir).
- 6- Intel·ligència Intrapersonal (entendre's a un mateix).
- 7- Intel·ligència Interpersonal (posar-se en el lloc de l'altre).
- 8- Intel·ligència Natural (ecològica, entendre la natura).

Tots tenim una mica de cada i hem de saber tenir estratègies per dominar les emocions.

3.5.4.3. Taula rodona: La violència a les escoles.

Mes de juny

Tercera sessió

Temàtica: *La convivència*
Taula rodona: *La violència a les escoles*

Presentació dels professors participants:

Primària: Montserrat Torras; directora de l'escola *Renaiença*
Josep Fàbrega; Director de l'escola *Pare Alguer*.
Secundària: Martí Basora; Director de l'institut *Guillem Catà*
Marta Camprubi; professora de l'institut *Pius Font i Quer*.

Introducció al tema i qüestions que es plantegen.

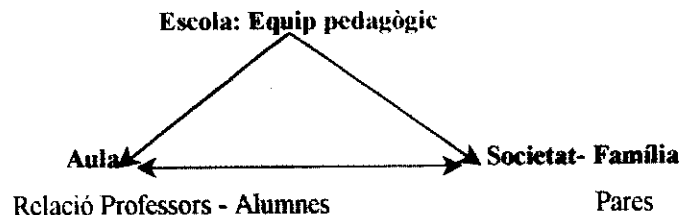
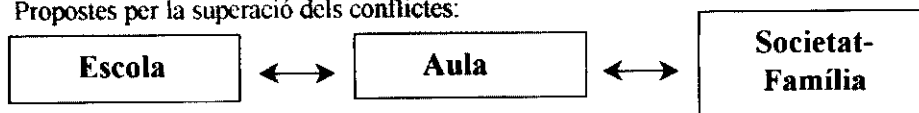
- **Violència escolar:** provoca alarma social.
- **Violència escolar:** vol dir parlar de conflictes a l'escola i a la societat.
- **Violència escolar;** significa també parlar de la pèrdua de " VALORS" en la societat en què vivim.

1) Com es manifesten els conflictes a l'escola, a l'aula, als passadissos...

Primària ↔ Secundària

2) L'actitud dels pares i dels adults - exemples- comportaments.

3) Propostes per la superació dels conflictes:

- 4) Comportaments noi-noia: "estereotips"- Estan canviant?
- 5) La ciutat dels valors → La ciutat educadora → "Civisme"
- 6) El professorat. com veu aquesta situació ?
- 7) L'escola secundària com a generadora de violència?

Secundària

Marta Camprubi:

- No hi ha cap autoritat en la matèria de violència escolar.
- El tema s'hauria de delimitar.
- Parlem de conductes en contra de les persones que s'esdevenen dins del sistema escolar.

Podríem distingir entre diversos tipus de violència:

- Agressió verbal.
 - Exclusió (violència subtil).
 - Violència directa: cops, utilitzar armes...
 - Assetjament sexual.
 - Entre xicots: enfrontaments verbals, exclusions, violències contra la propietat, petites rancúnies, des del seu punt de vista són conductes masculines. Les noies es demostren el menyspreu d'altres maneres.
 - Els professors encara poden aparcar davant de la porta. Tot i que alguns prefereixen deixar-lo més amunt.
- Tot i així Manresa no és un cinturó urbà i es pateix poc en aquest sentit.

Martí Basora:

- Està d'acord amb el que ha exposat la seva companya.
- Creu que hi ha una tendència a exagerar els casos. En comparació a altres temps diu que no hi ha ni més ni menys violència física. En la societat hi ha una certa agressivitat entre les persones, no només a l'escola, diàriament.
- Segons ell hi ha dos blocs d'alumnat:
 - de 12 -16 anys: que és l'etapa més difícil.
 - de 16- i més: menys difícil en la que rarament hi ha violència.
- S'ha perdut l'aspecte verbal de l'educació (diàleg) hi ha una manera de fer les coses que s'ha anat perdent.
- RESPECTE: a l'escola es parla de valors, és cada cop més una illa. Parles de valors i sembla que parlis en xinès. Els nanos no es creuen els professors. L'escola va cap una banda i la família cap a una altra.
- **Qüestions:**
 - Nanos que són exclosos.
 - Xantatges econòmics dels pares als fills per tal de que estudiïn, recompenses.
 - Valoració cap al professorat.

Primària

Josep Fàbrega:

- Gaires problemes no tenim perquè són nanos molt petits.
- Estem parlant de violència a les escoles, aquestes coses no neixen per si soles.
- Al Barri Antic hi ha diverses ètnies, diferents tipologies socials, això per si sol no implica més o menys violència.
- Els alumnes porten a l'escola allò que viuen al carrer. En un nivell més baix. La violència de l'exclusió.
- Actituds que abans eren normals als 16 ara es tenen als 12.
- Hi ha pares que es creuen més als nens que als professors.
- Es tracta de que els professors es plantegin coses que mai s'havien plantejat.

Montserrat Torras:

- Calen uns límits i unes normes encara que siguin relatives.
- Els professors han experimentat una pèrdua d'autoritat, hi ha falta de respecte.
- Els nanos no tenen uns patrons clars de comportament.
- Es troben amb pares que dubten i que tenen un sentiment de culpa per no estar més pels seus fills.
- De violència sempre n'hi ha hagut.

Qüestions i reptes

(Participants de l'Aula i Professors)

- Entre l'escola ,la família i la societat, hi hauria d'haver un equilibri, hauriem de fer pinya.
- Una de les possibles vies de solució, és el **diàleg**.
- A vegades els professors etiqueten els alumnes d'inútils i els fan abandonar l'educació, no es tracta més que un prejudici però que afectarà tota la vida aquella persona.
- Alguns professors sembla que tinguin la raó absoluta, no respecten l'experiència de l'alumne.
- L'agressió ve com a resposta a la imposició.
- Hi ha adolescents que es deixen el curs per por, ràbia o impotència cap a un professor.

- **L'escola secundària com a generadora de violència?**
 - Hauriem d'intentar ser més optimistes, més generadors d'expectatives, evitar de generar expectatives negatives. Evitar al màxim possible els etiquetats.
 - A la secundària els pares desapareixen i apareixen quan hi ha males notícies.
 - Maneres d'ensenyar: Els valors no s'aprenen copiant. S'haurien d'inventar estructures on l'alumnat no fos només un receptor.
 - El problema de la secundària és la cursa cap a la universitat, que t'exigeix d'ensenyar uns continguts.
 - EMPATIA: respecte i carinyo pels altres.
 - COHERÈNCIA: fer el que es diu.
 - Els alumnes crítics: n'hi ha, una altra cosa és que siguin ben educats. Nosaltres volem gent que vegi la societat, que la societat no se'ls mengi.
 - El nano, per molt gall que sigui, vol que estiguin per ell, tant pares com professors.
"Es que només estan per mi quan les coses em van malament"
 - Permisivitat/ Ignorància.
 - El NO ha d'existir.
 - L'escola i l'institut haurien d'anar, com les empreses, dues passes per davant de la societat, actuar amb PROSPECTIVA.

- De qui és la culpa?
- Haurem d'anar sempre passant la pilota a l'administració?
- La política educativa guiada per la política econòmica.
- Entre mig de tot això, l'última pregunta és : I el nano?

3.5.4.4. Barris educadors: "Lectura de poesies" (cloenda del curs)

Mes de juny

Quarta sessió

Temàtica : *La Convivència*
Lectura de poesies

Cada persona ha escollit una poesia per llegir-la a tot el grup.

Poesies escollides:

- *Pablo Neruda*: 20 poemes de amor y una cançión desesperada. "Puedo escribir los versos".
- *Vicent Andrés Estellés*: "Heus ací, s'estimaven".
- *Federico Garcia Lorca*: Romacera Gitano. "La mozucla, el rio, el caballo".
- *Tomàs Garcés*: "La lluna de Sant Joan".
- *Josep Carner*: "A una font en la nit".
- *Miquel Martí Pol*: El poble. "Paraules al mestre Pompeu Fabra".
- *Carles Riba*: "Salvatge cor" (sonet VII).
- *Jaume Ferramón i Ros*: "No n'hi ha prou" (líder veïnal del barri).

Altres poesies:

L'Encarna ha escrit:

Quan estem disposats
a fer canvis positius
en la nostra vida.
atracem cap a nosaltres
tot el que ens cal
per ajudar-nos.
Quan som molt petits,
aprenem
els nostres sistemes de creences
i després
anem per la vida
creant-nos experiències

que armonitzin amb
el que creiem.

La Camila també ha escrit: "Fi de curs de l'*Aula del Coneixement*"

El curs s'ha acabat
i ens ha agradat,
unes coses molt,
d'altres no tant.

Joves i grans hem disfrutat
amb les explicacions
que han donat.

Moltes gràcies a tots,
els que heu col·laborat
i esperant amb plaer
el pròxim curs que ve.

Una altra amiga ha entregat aquest escrit:

L'Aula del Coneixement ha estat, almenys per mi, una font de sorpreses, tant pels temes tractats, com per la manera entenedora amb que han estat explicats. Algú ha dit que havia après més en aquesta trentena de sessions que en tots els cursos d'estudis primaris i secundaris anteriors. Això, és clar, pel que fa a entendre els problemes de la vida i de la convivència, així com les diverses concepcions del món de les idees.

El bonic del cas és que no hi ha hagut res de remarcable, perquè tot ho ha estat prou; ha estat com un reflex d'aquest esperit igualitari que un cop i altre els ponents, i no cal dir els responsables, han insistit com a indispensable per a una millor convivència social.

Potser, al marge de les sessions, un fet impactant va ser la visita a la Universitat Autònoma de Bellaterra. Pels qui no havíem tingut l'oportunitat de conèixer aquesta mena de centres, va ser una experiència meravellosa.

I encara que els responsables d'aquestes trobades no estan per compliments, si que és bo reconèixer l'esforç, l'encert i la simpatia amb que preparen i condueixen aquestes reunions.

26 juny 2001

La Isabel ens recita un poema de memòria de quan tenia 17 anys (en l'actualitat 76 anys), que li va escriure el fill de l'amo de la casa a on treballava de minyona.

L'Hermínia ens ha llegit un escrit sobre "Nostalgia de un pasado, vivencias de un presente".

La Lídia ens ha llegit un poema que la va impressionar molt quan era petita, i aquest poema parla del tracte amb els nostres avis.

L'Albert s'ha inventat un poema sobre les matemàtiques. "Qui diu que les matemàtiques no són romàntiques?".

Altres formes d'expressió.

La Maria Àngels, que té una veu molt bonica, ens canta la cançó *El cant del ocells*.

Una altra amiga ens canta la cançó *Mare, vull ser pescador*.

Un petit grup de quatre dones que canten a la coral del barri, canten una cançó popular d'Israel.

ACABEM EL CURS AMB UN BERENAR !!

4.- AVALUACIÓ versus VALORACIÓ.

Una vegada han quedat explicitats els continguts curriculars que s'han anat tractant en aquesta primera experiència de l'*Aula del Coneixement*, és necessari fer una anàlisi qualitativa de tot allò que s'ha desenvolupat en un univers tan singular com aquest.

Per fer-ho, es presenta en primer lloc una radiografia de la composició de l'alumnat, deixant clar com a principi que, en el nostre cas, la paraula *alumnat* no em sembla prou apropiada per definir les característiques identitàries de les persones, per això us demano disculpes d'aquesta limitació personal del qui us ho explica.

4.1. Radiografia de l'Alumnat.

Com es pot veure en la Figura nº 10, l'assistència ha estat molt alta en un grup d'aquestes característiques, a vegades s'ha situat entre 25 i 35 persones, i en altres més puntuals (mesos de maig i juny) hem arribat fins a 70 - 80 persones.

La categorització de les dades aquí expressades s'ha construït a partir del mes d'abril, quan el grup ja estava força consolidat i la recollida de les respectives dades (1ª part del Qüestionari Bibliogràfic) ha estat formalitzada de forma sezilla i natural.

Quines observacions hi podem fer ?

En primer lloc, la **significativitat de les edats** ja que, en el cas de les dones, la joventut d'algunes d'elles (4 estudiants) ha impregnat el context de nous elements i realitats. En aquest cas concret, volem deixar molt clar que aquestes joves estudiants no han vingut ni en qualitat de **voluntaris** ni en qualitat d'estudiants en pràctiques. La seva participació s'ha donat perquè els hi agradava l' *experiència cultural* que es desenvolupava.

En segon lloc, i també relacionat amb les edats, el seu **caràcter heterogeni**, tant en el cas dels homes, com en el de les dones. Això ha afavorit un clima social molt dinàmic en totes les tasques i sessions que s'han fet. Aquestes variacions han donat a l'*Aula del Coneixement* un caràcter propi en la implementació del projecte d'educació d'adults al llarg del curs. Un d'aquests exemples el podem veure en l'explicació que dona una alumna de 83 anys que es diu Teresa (*fotocòpia premsa local* -Regió 7-).

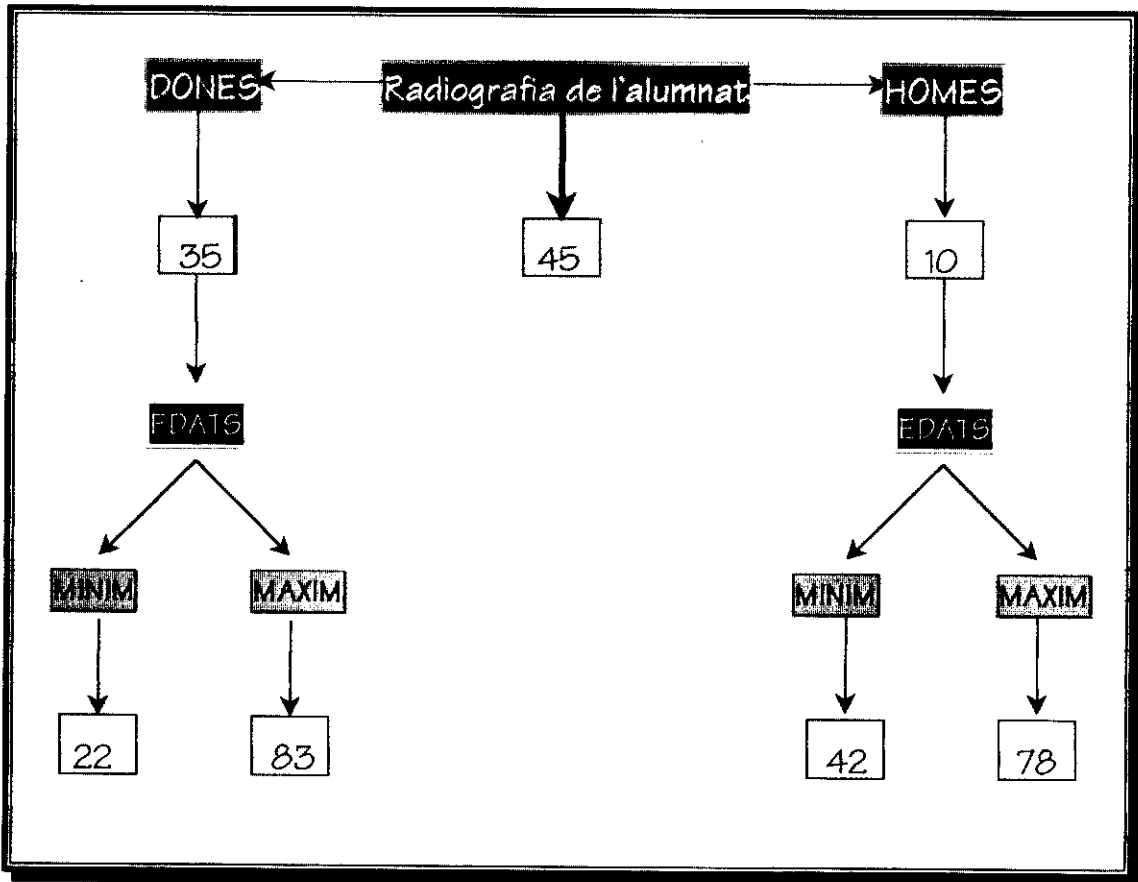

Fig. 10

Per últim, voldria destacar la participació constant dels homes (10), així com la seva joventut (a partir de 40 anys). Amb tot això voldria expressar que, moltes vegades, projectes semblants a aquest es queden sense poder-se consolidar per qüestions i dinàmiques de *grups tancats*, per la poca variabilitat dels que en formen part. En el nostre cas, aquestes variacions i moltes d'altres ens han permès avançar cap a la construcció i organització d'un grup obert als aprenentatges múltiples.

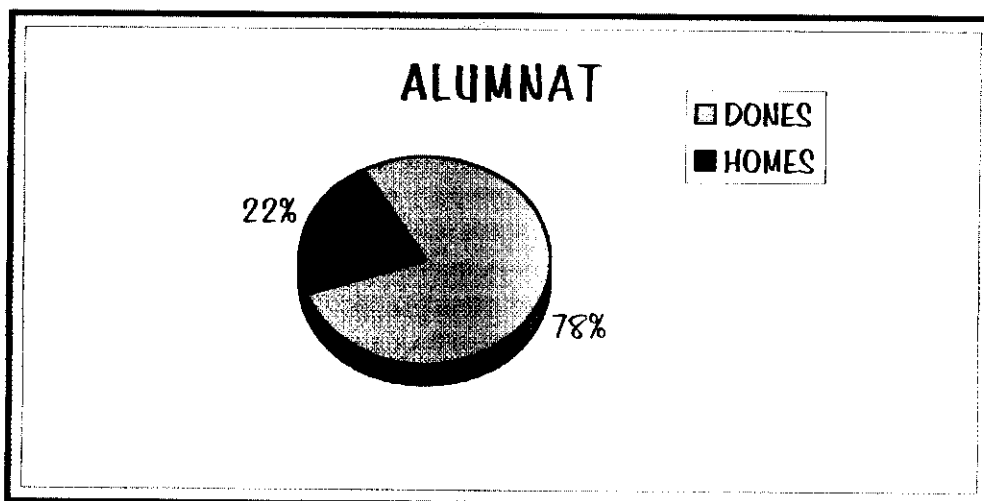

Fig. 11

4.1.1. Situació Personal.

En aquesta gràfica nº 12 s'hi explica l'estat actual de les persones, en relació a la pròpia situació afectiva i emocional de cada home i dona.

En l'apartat *altres* (11 dones i 5 homes) hi estan expressades les diferents formes d'organització de la vida de cada persona (separacions, divorcis, etc.).

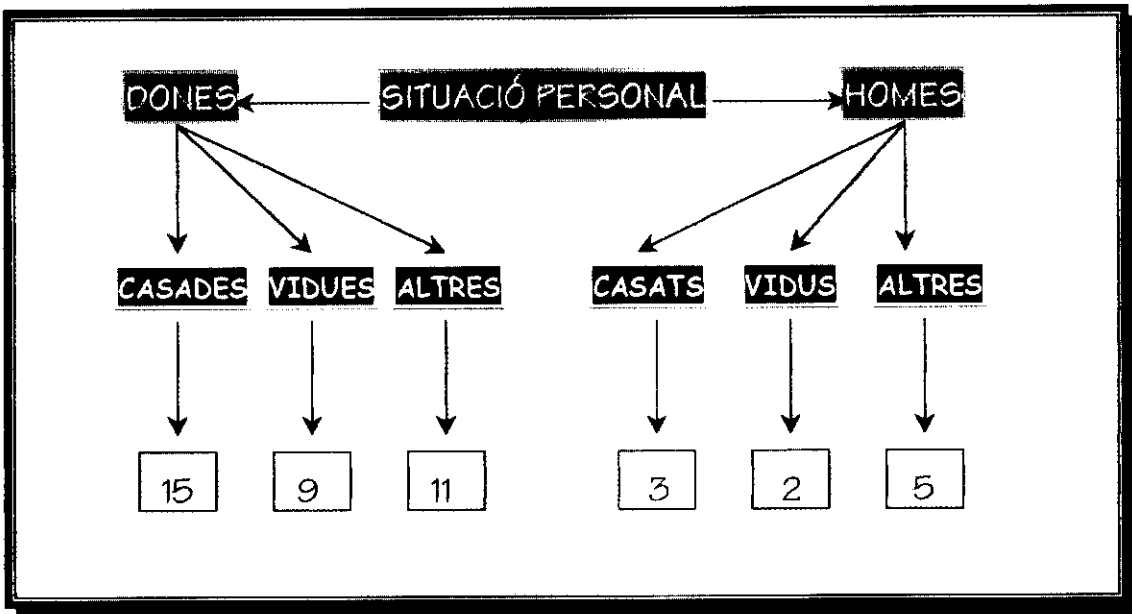

Fig. 12

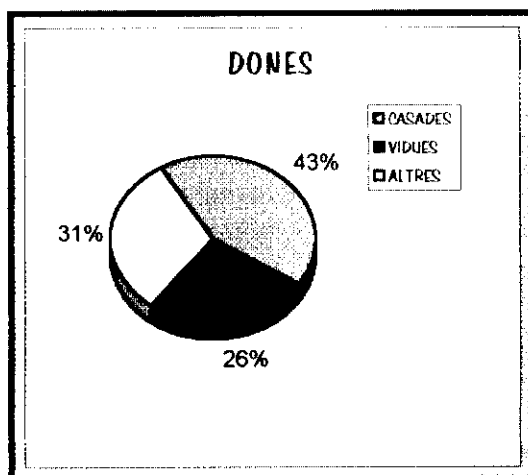

Fig. 13

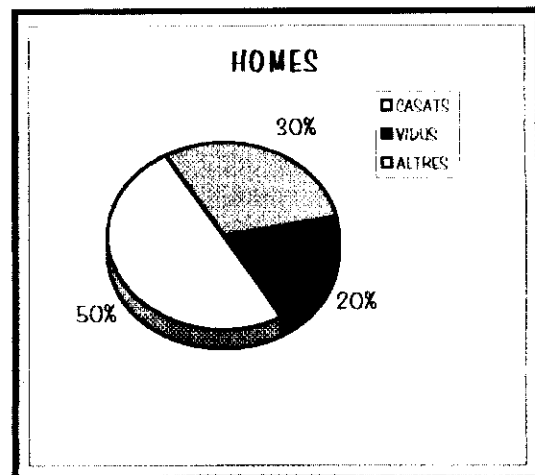

Fig. 14

4.1.2. Situació Laboral.

En aquest apartat, la Figura nº 15 ens mostra les diferències entre el grup de les dones i el grup dels homes. Tant en un grup com en l'altre destaca el grup *altres*, que representa tant el conjunt d'homes (6), com el de dones (9) que han preferit no explicitar quina és l'activitat que desenvolupen. Cal dir que, al Qüestionari Bibliogràfic, hi havia, inicialment, una categoria de situació laboral que corresponia a *atur*, però no va ser possible valorar-la ja que la resposta a aquesta per part dels alumnes va ser nul·la.

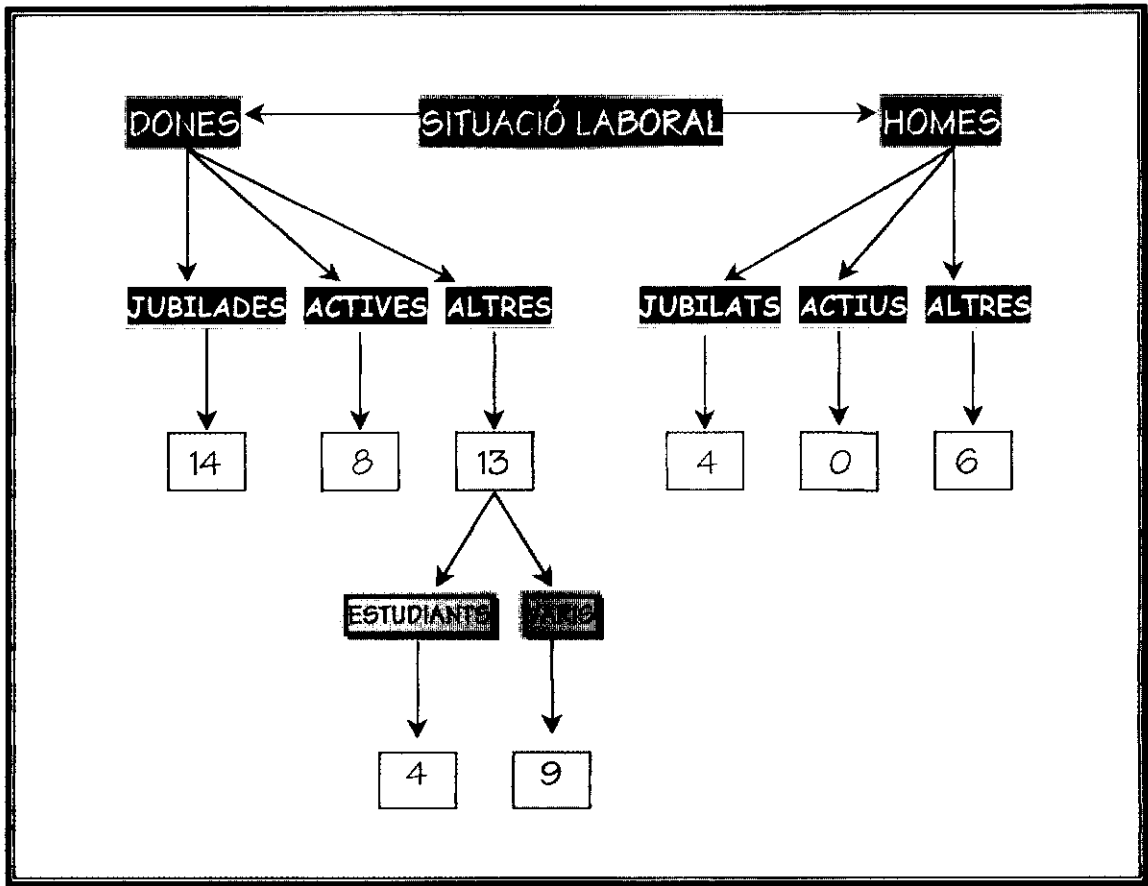

Fig. 15

La resta de dades ens acaben d'explicar el nombre de jubilades i jubilats, i això podria ser un indicatiu de que, quan les persones es troben en aquesta situació laboral, tant si són jubilats avançats com si no ho són, es comprometen de veritat quan troben perspectives de formació i educació personal.

També ressaltaria el grup de dones actives laboralment (8), i de les 4 noies estudiants que han participat durant tot el curs a l'*Aula del Coneixement*.

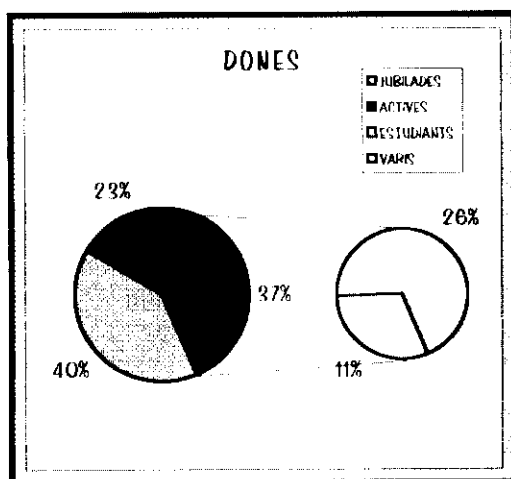

Fig. 16

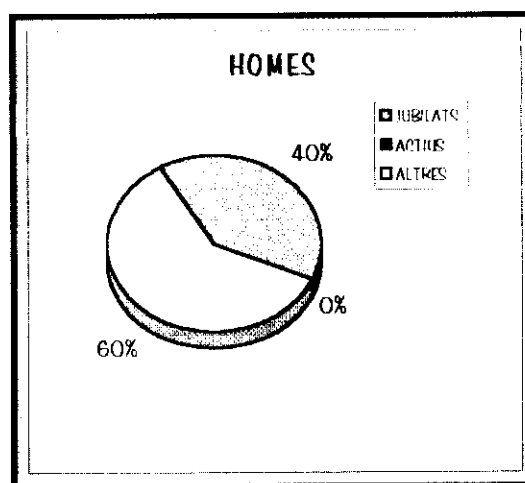

Fig. 17

4.2. Primer qüestionari : mes d'octubre.

En aquest primer qüestionari s'ha volgut recollir les **primeres opinions** de les sessions realitzades en aquest primer mes. També ha servit per conèixer com es trobaven els alumnes a l' *Aula del Coneixement*, d'aquesta manera podríem tenir els primers indicis de si era necessari fer algun canvi o adaptació.

Cal tenir en compte que el **llenguatge** dels qüestionaris ha de ser molt comprensible perquè el puguin contestar la majoria de les persones. S'ha volgut donar doncs prioritat al llenguatge senzill que utilitzen normalment les persones en el seu entorn quotidià.

L'objectiu d'aquest i altres qüestionaris és el de recollir *dades informatives* que ens ajudin a millorar la nostra tasca professional, entenent aquesta millora com la **necessitat de fer nous dissenys didàctics i pedagògics que afavoreixin els processos educatius i formatius de les persones en el seu medi natural i ecològic.**

Per tot això, en el nostre cas, ens sembla que els models d'investigació més adients per la recollida de les dades i la seva interpretació són els anomenats *models d'investigació qualitativa*, ja que el propòsit principal no és la universalització o extrapolació d'uns resultats per fer aplicacions a altres contextos poblacionals més nombrosos, sinó que el que pretenem és col·laborar, juntament amb altres professionals, en la recerca de nous models d'intervenció social que ajudin a millorar la pròpia realitat social de les persones en el seu entorn quotidià, com a eina preventiva davant les situacions d'exclusió social.

4.2.1. Anàlisi del qüestionari:

L'assistència en aquest primer mes de funcionament de l'*Aula del Coneixement* ha estat d'entre 20 i 30 persones.

El qüestionari ha estat contestat per 19 persones, d'aquestes 19 persones 13 han estat dones i 6 homes.

QÜESTIONARI ANÒNIM del MES D'OCTUBRE

1). T'agrada l'Aula del Coneixement ? Si... No...

Per què ?

2). Què hi trobes a faltar ?

3). Quines coses et molesten ?

4). Quins temes t'interessen més ?

5). Opines que és important el que hi fem ? Si... No...

6). T'agraden els jocs que hi fem ? Si... No...

7). Opina sobre el que vulguis que tingui relació amb l'Aula del Coneixement, així ens ajudaràs a fer-la millor.

8). Què en penses de les persones que han vingut durant aquest mes ?

Pregunta nº 1:

- 19 respostes diuen que **sí**.

Per què ? (resum de les més significatives)

- S'aprenen coneixements generals del món i les persones.
- Per cultivar-te i aprendre a relacionar-te.
- Per la **no** imposició de res, i per l'obertura mental de pensar, viure i sentir.
- Perquè m'agrada escoltar a les persones que tenen molts coneixements, i així m'ajuden a mi.
- Aquí no hi han diferències entre persones **més intel·ligents**, ni entre **joves o vells**.
- El fet d'aprendre ens dóna empenta per tirar endavant.

Pregunta nº 2:

- Que amb dues hores a la setmana no n'hi ha prou.
- És massa aviat per saber'ho, doncs el que s'ha fet fins ara ens ha omplert tot el temps.

Pregunta nº 3:

- De moment cap (11 persones).
- Que alguna persona se surti del tema (6 persones).
- No poder fer un resum de les explicacions (5 persones).

Pregunta nº 4:

- Tots els temes que t'ajuden a viure millor i a superar-te cada dia.
- Temes comuns:
 - Filosofia 6 (persones)
 - Història 6 "
 - Salut 9 "
 - Convivència 3 "
 - Altres 4 "

Pregunta nº 5:

- 16 persones contesten que **sí**.
- Cap diu que **no**.

Per què ?

- Per la **no** exclusió de ningú. (6 persones)
- Perquè les persones grans que no havíem pogut aprendre ni estudiar, tenim una nova oportunitat. (10 persones)
- Perquè escoltant s'aprèn molt. (5 persones)

Pregunta nº 6:

- 17 persones contesten que **sí**.
- 6 persones diuen que són divertits.
- 7 persones diuen que ajuden a recuperar la memòria.
- 8 persones diuen que ajuden a treballar la ment.

Pregunta nº 7:

- Dono molta importància a que tothom hi participi.
- Al benestar que hi ha a l'aula.
- Parlem de coses que ens incumbeixen a tots.
- S'hauria d'ampliar l'horari.
- 5 persones no contesten aquesta pregunta.

4.2.2. Comentari general.

Considero que cada una de les preguntes han estat contestades de manera prou explícita i que no cal fer-hi altres interpretacions. Tampoc s'han evidenciat diferències substancials en relació a les respostes recollides en funció del gènere, per aquest motiu no s'han significat les discrepàncies entre els homes i les dones.

Personalment, m'han agradat força les respostes a la pregunta nº 6, en la que 17 de les persones contesten que els han agradat el **jocs** que fem. Recuperar la funció social i pedagògica del joc a **qualsevol** edat és sempre positiu i motivador.

4.3. Segon qüestionari: mesos de novembre i desembre.

En aquesta segona observació, les preguntes estan molt encaminades a poder conèixer, d'una manera més objectiva, totes aquelles vivències i sentiments que s'han anat manifestant en diferents moments dels diàlegs i debats d'aquest tres primers mesos de l'*Aula del Coneixement*.

4.3.1. Anàlisi del qüestionari :

L'assistència està consolidada i ha augmentat alguns dies fins a 34 - 36 persones però, algunes d'elles no tenen una assistència continuada. Això es pot observar amb el nombre de persones a les que els hi agrada contestar els qüestionaris. Aquesta variabilitat també forma part d'un programa obert de participació.

Aquesta vegada, el qüestionari l'han contestat 20 persones, 15 dones i 5 homes, cosa que representa un home menys que al qüestionari anterior.

QÜESTIONARI dels MESOS de NOVEMBRE i DESEMBRE

- 1). Dels molts comentaris que s'han fet a l'Aula del Coneixement, amb quins estàs més en desacord ?

- 2). Per altra banda, amb quins estàs totalment d'acord ?

3). Podries dir-nos, sincerament, el que opines sobre les persones que ens trobem cada dimarts a l'Aula del Coneixement ?

- a). El que més t'agrada.
- b). El que més et molesta.

4). Espai lliure per parlar del que vulguis. Sàpigues que la teva participació és molt valuosa.

Pregunta nº 1:

- 8 persones contesten que no estan en desacord amb cap qüestió de les que s'ha parlat.
- 4 persones expressen desacord amb els temes de salut.
- 2 persones diuen que la gent es queixa massa de les coses que passen.
- 3 persones estan en desacord amb comentaris sobre immigració (superioritat dels catalans, etc.)

Pregunta nº 2:

- Amb les actituds positives. (8 persones)
- Amb el respecte que hi ha amb tothom. (6 persones)
- Amb el que hem après sobre la globalització. (10 persones)

Pregunta nº 3:

- a).
 - L'ambient que hi ha. (12 persones)
 - La comprensió amb que som tractats. (10 persones)
 - El companyerisme que hi trobo. (8 persones)
 - Que tothom hi té criteri. (4 persones)

- b).
 - Que quan una persona parla en castellà tothom acaba parlant-l'ho. (3 persones)
 - Intervencions fora de to. (2 persones)
 - Que no puc assistir-hi sempre. (4 persones)
 - No em molesta res de ningú. (8 persones)

Pregunta nº 4:

- Aprendre coses noves. (6 persones)
- Interès per temàtiques de medi ambient i convivència. (5 persones)
- Preocupació pel consum desmesurat. (2 persones)
- La resta no contesta. (7 persones)

4.3.2. Comentari general.

En la formulació de les preguntes podem observar-hi el caràcter *obert* que s'hi ha volgut donar, per això en les tres primeres qüestions hi trobem que les persones expliquen coses molt diverses quan contesten. Això s'ha de tenir en compte al moment de quantificar-ho, ja que només han estat 20 persones les que han contestat al qüestionari. En aquest cas, també ens ha semblat poc significatiu analitzar les diferències entre gèneres, ja que les respostes per part dels homes solament han estat 5.

Si ens hi fixem bé, podem trobar una similitud entre les 8 persones que contesten la primera pregunta, que no estan en desacord amb cap dels comentaris que s'han fet a l'*Aula*; i entre les 8 persones que contesten la segona pregunta, que estan d'acord amb les actituds positives. En la resta de respostes que s'expressen en la pregunta nº 2 s'hi observa que 10 persones ens diuen que han après sobre la globalització (*escrit de Regió 7 d'en Josep*).

Després, en les diferents respostes de la pregunta nº 3, 12 persones ens diuen que **el que més els hi agrada és l'ambient que hi ha a l'Aula**, i 10 persones també ens diuen que els hi agrada per **la comprensió amb que són tractats**. En l'apartat B de la mateixa pregunta, 8 persones ens diuen que **no els molesta res de ningú**.

En relació a les diferents respostes que es donen a la pregunta nº 4, que és una pregunta lliure i oberta, 7 persones han preferit no contestar.

4.4. Qüestionari Bibliogràfic.

Aquest qüestionari es va entregar a mitjans del mes d'abril, i els alumnes han disposat de tot el temps necessari per omplir-l'ho, podent-l'ho entregar quan volguessin.

Per què no es va donar abans per contestar-lo ? Doncs, perquè feia falta que cada persona, individualment, agafés confiança amb ella mateixa i, per això, fa falta un temps d'aprenentatge social (convivència, seguretat, compromís i decisió, etc.), per tal de donar a les respostes del qüestionari un valor de sinceritat i identitat personal.

En aquest qüestionari s'ha volgut explorar tot un conjunt de dimensions capaces d'expressar quines són les coses que preocupen i motiven al mateix temps el *projecte vital de la pròpia vida* de cada dona i home que participen a l' *Aula del Coneixement*.

Cal dir també que algunes persones han escollit parlar amb mi perquè tenien certa inseguretat o por d'equivocar-se però, en la vida, qui no té por d'equivocar-se en algun moment ? Un altre detall ha estat la disponibilitat general que hi ha hagut per contestar el qüestionari. Quan els alumnes l'entregaven ho feien amb alegria i certa complicitat.

Existeix una diferència entre les persones que contesten aquest qüestionari bibliogràfic (25) i que participen activament a l'*Aula del Coneixement*, i les que també assisteixen a l'*Aula* però de forma discontinua i que prefereixen no contestar el qüestionari (15 - 20). Per això es pot observar amb tota claredat que només s'han categoritzat com a tals els 25 qüestionaris complimentats, per tal de **no contaminar** la validesa del mateix. Amb la resta d'informació que s'ha recollit a nivell verbal i, gràcies a les inscripcions fetes, s'ha pogut elaborar la radiografia de tot l'alumnat.

QÜESTIONARI BIBLIOGRÀFIC

Contestacions: 25 persones (19 dones i 6 homes).

Edats compreses entre 42 i 83 anys;

En alguns qüestionaris **NO** s'especifica l'edat.

QÜESTIONARI BIBLIOGRÀFIC

-Edat: Home... Dona...

-Estat civil: Casat... Separat/Divorciat..... Solter..

-Situació Laboral :

Actiu... Atur.... Jubilat..... Altres...

-Aficions :

Llegir... Parlar..... Manualitats... T.V.....

Cantar... Música..... Caminar..... Yoga...

Nedar... Pintar..... La radio..... Cinema...

Teatre... Esports..... L'art..... Altres...

- Activitats :

Voluntariat..... Viatjar.....

Associacions... Participar..... en què?

Tertúlies.....

.....

- Fins a quina edat vas anar a l'escola ?

Per què ?.....

T'hauria agradat continuar estudiant ? Si... No...

Quina carrera hauries escollit ?.....

Professió ?.....

Altres ?.....

En aquests moments com valors els teus coneixements culturals?

Regulars.....

Força bé.....

Molt bé.....

Insuficients....

Creus que pots aprendre coses noves ?

Si...

No...

Et sents més satisfet o satisfeta a l'aprendre coses noves ?

Si...

No...

Per què ?.....

...

...

Quines coses et preocupen més del món ?

Les guerres..... La pena de mort

La pobresa..... La intolerància

La violència..... Les drogues.....

El canvi climàtic i el medi ambient..... La poca atenció a persones grans...

Els maltractaments a dones i infants..... Altres.....

Has d'ordenar-ho de l' 1 al 5 cadascun dels dos grups.

De Catalunya quines qüestions et preocupen més?

Els accidents de cotxe..... Els mattractaments a les dones.....

Els sorolls..... El Pla Hidrològic a l'Ebre.....

La immigració..... El racisme.....

La porqueria als carrers..... La violència a l'escola.....

La violència dels joves a les discoteques..... La poca atenció a la gent gran.....

Has d'ordenar-ho de l' 1 al 5 cadascun dels dos grups.

Vols explicar-nos les coses que t'agradarien fer ara en aquests moments ?

Pots explicar alguna cosa de la teva vida que hagi estat important per a tu ?

Què ha significat per a tu anar a la Universitat Autònoma de Barcelona ?

Moltes gràcies per la teva ajuda i col·laboració !!!

1.- Aficions:

PUNTUACIONS		
DONES		HOMES
15	llegir	4
10	caminar	4
10	cinema	4
8	música	4
9	televisió	3
9	ràdio	2
7	parlar	4
5	cantar	2
4	teatre	3
4	esports	4
9	manualitats	3
4	art	2
4	ioga	0
3	nedar	0
3	pintar	2
8	altres	4

PUNTUACIONS

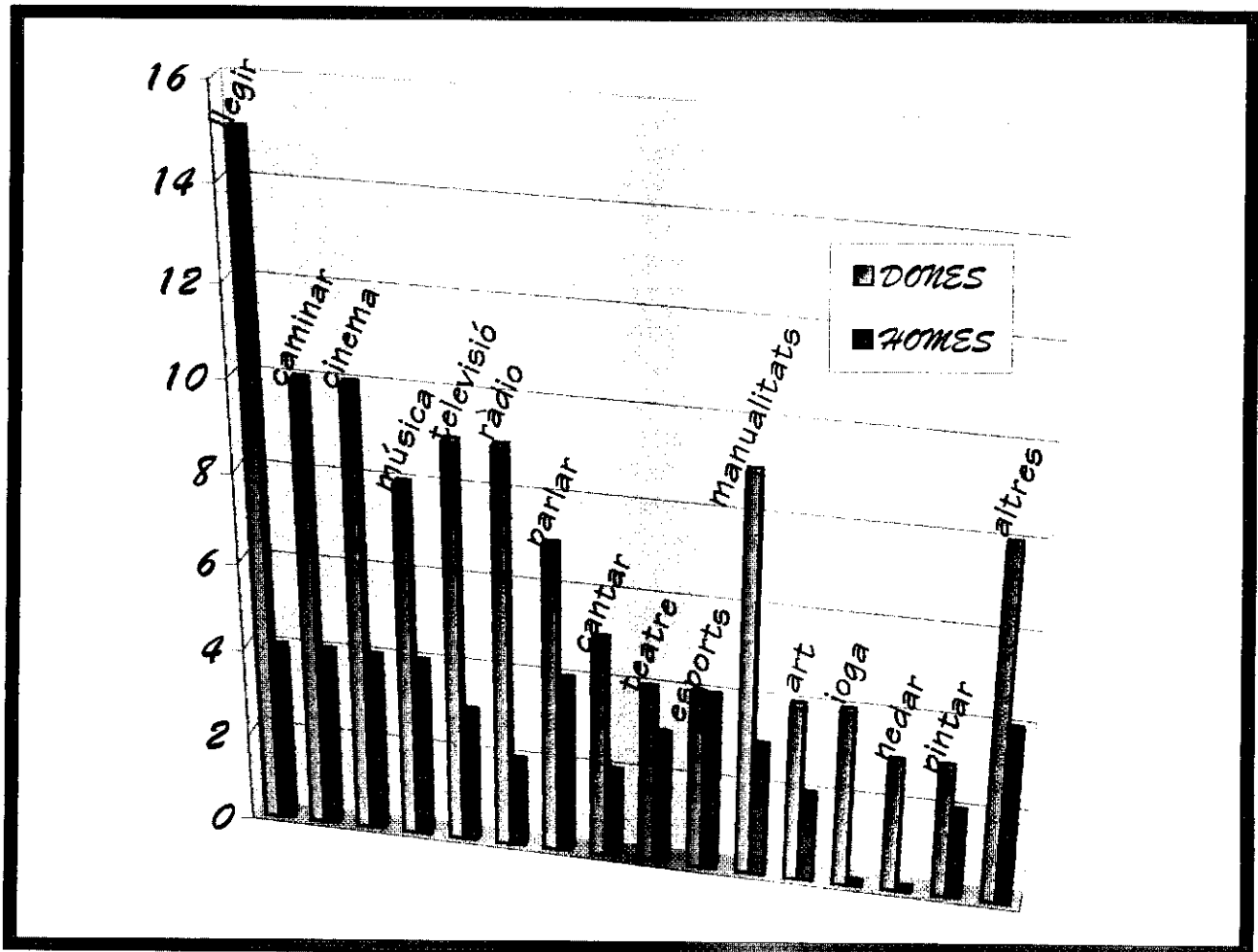

Fig. 18. Puntuacions.

2.- Activitats:

DONES

8	voluntariat
7	associacions
6	tertúlies
10	viatjar
6	participar

HOMES

2
2
4
6
4

3.- Formació :

Fins a quina edat vas anar a l'escola ?

DONES

màxim 14 anys

mínim 9 anys

HOMES

màxim 14 anys

mínim 8 anys

Per què ?

Unanimitat en ambdós sexes: *treballar per necessitat.*

T'hauria agradat continuar estudiant ?

DONES ⇒ 17 sí
 ⇒ 2 no

HOMES ⇒ 4 sí
 ⇒ 2 no

Quina carrera hauries escollit ?

DONES

Infermeria	6
Professora	5
(magisteri)	
Psicòleg	2
Advocada	2
Actriu teatre	1
Empresària	1
Altres oficis	2

HOMES

Electrònica	2
Mediambient	1
Altres	3

4.- Cultura :

En aquests moments, com valores els teus coneixements culturals ?

DONES

HOMES

--	molt bé	--
8	força bé	--
5	regulars	3
6	insuficients	3

Creus que pots aprendre coses noves ?

DONES

HOMES

19	SÍ	6
(unanimitat)		(unanimitat)

Et sents més satisfet a l'aprendre coses noves ?

DONES

HOMES

19	SÍ	6
----	-----------	---

Per què ? (contestacions més significatives)

- Perquè com més aprens més te n'adones del poc que saps.
- Sóc molt curiosa, i així satisfaiig les meves inquietuds.
- Perquè admiro a les persones que se saben explicar, i així aprenc.
- Em dóna satisfacció.
- M'agrada aprendre.
- Perquè omple la vida i els sentiments.

5.- Preocupacions actuals :

Quines coses et preocupen més del món ?

Les guerres.....	25	La pena de mort.....	21
La pobresa	21	La intolerància.....	20
La violència	16	Les drogues	24
El canvi climàtic i el medi ambient ..	15	La poca atenció a persones grans.	18
Els maltractaments a dones i infants.	21	Altres.....	10

Has d'ordenar de l' 1 al 5 cadascun dels dos grups.

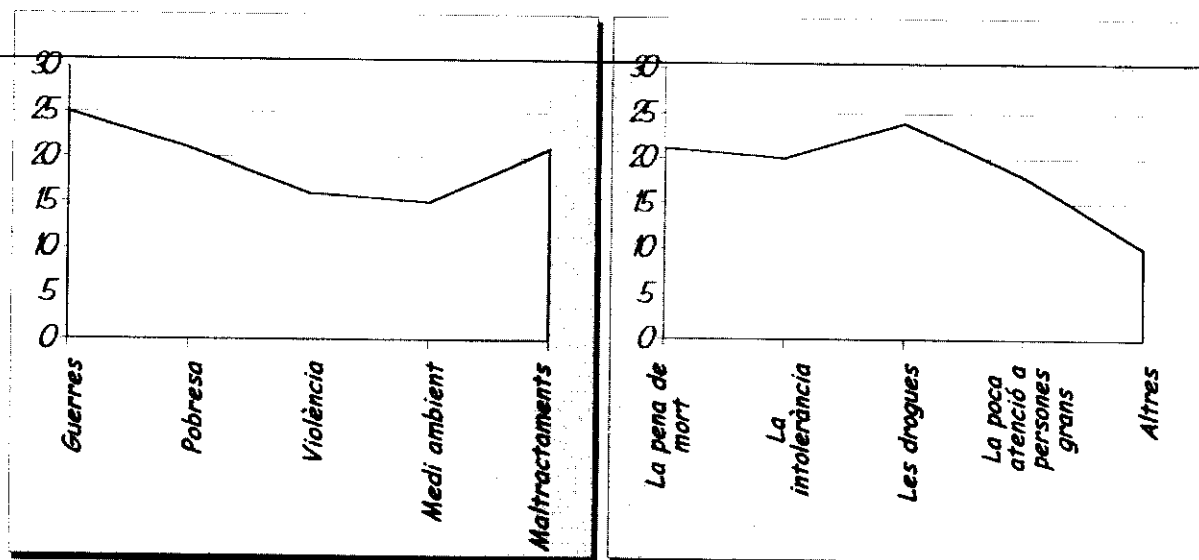

Fig 19. Preocupacions del món.

De Catalunya quines qüestions et preocupen més?

Els accidents de cotxe	19	Els matracaments a les dones.....	19
Els sorolls.....	16	El Pla Hidrològic a l'Ebre	21
La immigració.....	23	El racisme.....	20
La porqueria als carrers.....	15	La violència a l'escola.....	17
La violència dels joves a les discoteques	21	La poca atenció a la gent gran.....	13

Has d'ordenar de l' 1 al 5 cadascun dels dos grups.

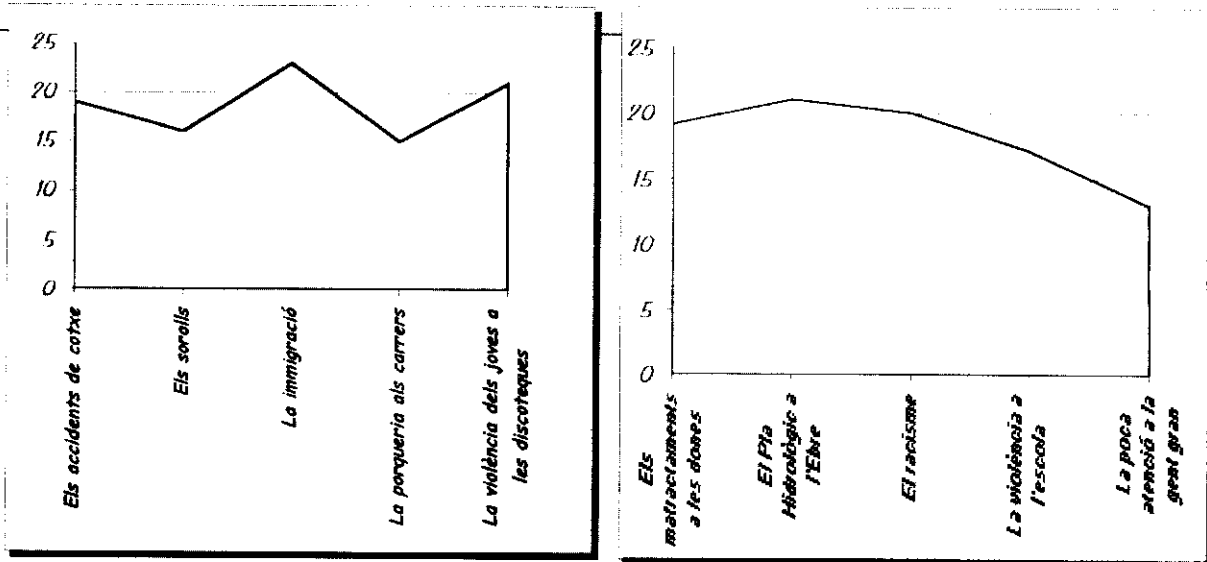

Fig. 20. Preocupacions de Catalunya.

6.- Interessos actuals :

Vols explicar-nos les coses que t'agradaria fer en aquests moments ?

- Poder continuar fent com fins ara mentre la salut ho permeti.
(10 persones)
- Continuar fent les activitats que faig i fer nous amics.
(5 persones)
- Si fos més jove, aprendre a conduir i comprar-me un pis.
(2 persones)

Vols explicar-nos les coses que t'agradarien fer ara en aquests moments ?

En aquests moments ja poca cosa puc fer perquè ja soc molt gran!
però si fos més jove m'agradaria de aprendre de conduir i de comprar-me un pis

(dona)

estic fent el que m'agrada. dintre
de les meves possibilitats

dona (52 anys)

Vols explicar-nos les coses que t'agradarien fer ara en aquests moments ?

- 1^a Me gustaria ver mas alegria, en los rostros de la
personas; y que fueran mas felices.
- 2^a Me gustaria ver la ciudad mas limpia, y mas
responsabilidad, de todos los ciudadanos, y un
gran respeto por la vida en general.
- 3^a Me gustaria ver un mundo en paz; que se ha-
cieran las guerras y todo lo malo que no
esta destruyendo.

Pots explicar alguna cosa de la teva vida que hagi estat important per a tu ?

- Hi va haver un moment clau en la meva vida en el que vaig canviar el "xip", desde llavors tinc més llibertat... , i faig les coses amb més consciència.
- Coses positives: veure néixer i créixer els meus fills.
- Coses negatives: la mort d'amics, pares i marit.
- Quedar orfe als 5 anys.
- Haver d'emigrar, doncs vaig estar 6 anys i mig a Alemanya, tenia 23 anys; això em va marcar en molts sentits.
- Els anys de la Guerra Civil, per falta de menjar i estudis.

- escrits, fotocòpies.

Què ha significat per a tu anar a la Universitat Autònoma de Barcelona ?

- escrits, fotocòpies.

Pots explicar alguna cosa de la teva vida que hagi estat important per a tu?

El més important de la meua vida va ser desde que vaig néixer fins que vaig tenir 14 o 15 anys. Els meus pares no eren rics però en aquells temps eren dels millors pares que a Paríais teníem amb el meu germà tot i que volíem les nostres escoles heren de les millors que a Paríais hi havia que encara a les Dominiques i el meu germà a la Salle no ens faltaria. Els uniformes un pel carré i un altre per la classe cosa que molts nens que els seus pares eren rics no tenien. Després al estiu tot d'es-tiu ens el passarem jugant pel carré perquè vivíem cap als afor-i no passarem carros ni cotxes. però l'any 1996 tot es va acabar perquè va venir la guerra i vam passar molta gana i moltes calmi-tats com totom va passar.

(dona)

Com a positiu la més important es veure i veure els meus fills.

Com a negatiu la mort, d'avis, mare i monja

dona (66 anys)

Pots explicar alguna cosa de la teva vida que hagi estat important per a tu?

Hi va haver un moment clau en la meua vida que vaig canviar el "tot". Desde les hores, vaig us de la meua llibertat per tot, vaig canviar el meu "fer", feint-ho f.t. al maximi de "consciencia".

(52 anys) de

...
Para mí lo mas importante de mi vida a sido y sera la familia.

A lo largo de mi vida he habido ^{varias} ~~pasadas~~ etapas o situaciones diversas. lo importante a sido sacar el mejor partido, de cada una de ellas, de la cual, me siento, satisfecho. No siento nostalgia, ni resentimiento, por el pasado, vivo en plenitud el presente, y miro el futuro con optimismo. No si si a la vida se le puede pedir mas; me siento feliz con lo que tengo, y no siento envidia por lo que tienen los demas. Desee de todo corazón un mundo mejor para la humanidad." gracias por darme la ocasion.

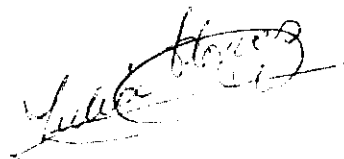
(have) 60 anys

Què ha significat per a tu anar a la Universitat Autònoma de Barcelona?

Haber pogut anar a visitar la Universitat de Bellaterra, estat per mi una de les coses més bones que mai pensat.

Poder veure la Universitat per dins, ser rebut per el Rector, compartir una classe amb els estudiants i amb els professors, sobre tot amb la gent gran va ser una experiència molt enriquidora i agradable.

I espero que algun dia espugui repetir.

Moltes gràcies per la teva ajuda i col·laboració !!!

Què ha significat per a tu anar a la Universitat Autònoma de Barcelona?

El descobriment d'un món que mai no havia imaginat. Molta confiança en el dia de demà, en aquest jove que té la sort de poder estudiar en aquesta universitat. S'ostenta que encara no puguem estudiar (en aquesta universitat o altres) tots els nens i noies que tenen capacitat per fer-ho, però que per diverses circumstàncies no poden fer-ho.

dona (76 anys)

Què ha significat per a tu anar a la Universitat Autònoma de Barcelona?

veure que no es mai tard per aprendre

(59 anys) dona

Ha significat veure que si tinguis menys anys intentaria anar-hi per estudiar, una carrera.

home (77 anys)

Què ha significat per a tu anar a la Universitat Autònoma de Barcelona?

Lo més important es haver convingut
que per fin hay algo de lo que perde-
formar, a la generacion actual, y si es
posible, a las futuras generaciones.

Y al mismo tiempo me gustaria
haber si con todo esto, con ganas
de mejorar, la vida, y transmitirle
a las sucesivas generaciones.

Por otro lado me impresiono la inmensidad
de el conjunto en general que a Mi Muy.

No suponia en ningun momento que pu-
dieran participar tantas personas a la ve-

hawe (60 anys)

Moltes gràcies per la teva ajuda i col·laboracio !!!

"gracias a rosario"

Què ha significat per a tu anar a la Universitat Autònoma de Barcelona?

per a mi és un dels moments en simposis i part de la Ciència, no tota la Ciència, vull aportar un petit text del llibre "Muchos viejos, muchos Maestros" Autor Brian Weiss - Famales a signant MontAmerica, en la influència en la seva formació científica, elements "psico-científics"

"Que poderoso es el miedo a la muerte. Llegamos graves extremos para evitarlo: crisis de madurez, aventuras amorosas con personas más jóvenes, cirugías estéticas, obsesiones con la gimnasia, acumulación de bienes materiales, procreación de hijos que lleven mi nombre, esforzados esfuerzos e intentos de ser cada vez más juveniles, etc, nos preocupa horriblemente nuestra propia muerte, tanto que, a veces, olvidamos el verdadero "propósito de la vida -

dona (52 anys)

La meua a la Universitat a sigut una de les experiències més boniques de la meua vida veure tant nens i noies tan contents els seus llibres estudiant amb iva fer venir molta alegria i molta satisfacció i molt orgull de que aquesta Universitat sigui de Catalunya en diuen Bella Terra i certament es Bella

(dona)

4.4.1. Anàlisi del qüestionari.

Per començar, he de tornar a ressaltar la gran variabilitat de les edats (desde 22 fins a 83 anys) dels participants. Aquest fet ha facilitat la *conformació* d'un grup heterogeni, obert i molt plural en relació al món de les idees. Per altra banda, la cultura existent en la nostra societat de l'ocultisme de l'edat real de les persones, s'ha posat de manifest una vegada més en la **NO** contestació d'aquest apartat per part d'algunes persones, tant en el grup de les dones com en el dels homes.

4.4.1.1. Aficions.

Del gran ventall d'aficions que la gent practica, agrada molt poder observar la quantitat de persones que diuen que els hi agrada **llegir** (15 dones del grup de 19, i 4 homes del conjunt de 6). És que potser les persones a partir de certa edat dediquen més temps a la lectura? Perquè també hi podem veure que, en canvi, la televisió només la prefereixen 9 dones del conjunt de 19 i 3 homes del conjunt de 6.

4.4.1.2. Activitats.

De les diferents puntuacions aquí expressades, en destacaria les **ganes de viatjar** (10 dones del grup de 19 i 6 homes del grup de 6). També en destacaria que són les dones les que trien activitats més **socials**, tals com voluntariat o associacionisme.

4.4.1.3. Formació.

En aquest apartat no s'hi observen diferències significatives entre les dones i els homes; la formació i educació només va ésser **continuada** fins als 14 anys en algunes persones, la normalitat era deixar l'escola entre els 8 i els 9 anys. Moltes frustracions es recullen en aquestes dades. Quan es pregunta el perquè, la unanimitat és total: **necessitat de treballar**.

A la pregunta de si t'hauria agradat continuar estudiant, la resposta és força contundent: 17 dones diuen que sí (del grup de 19) i 4 homes també responen afirmativament (del grup de 6). Les carreres que haurien escollit la majoria de les dones (6 infermeria, 6 magisteri, 2 psicologia i 2 dret, en total són 15) són les dedicades a l'**atenció i formació** de les persones. Pel que fa al grup dels homes, 3 no ho expliquen i altres 3 es decanten per professions més tècniques.

4.4.1.4. Cultura.

Si agrupem les respostes de les dones donades en l'apartat **regulars** (5) i les del grup d'**insuficients** (6), trobem una quantitat d'11 dones que consideren que els seus coneixements podem millorar molt. El grup dels homes pensa el mateix (regulars 3, insuficients 3). En canvi, les respostes donades en l'apartat **força bé** són molt menors: només 8 dones del total de 19 i, pel que fa als homes, coincideixen totalment en la resposta expressada: **cap d'ells considera que els seus coneixement estiguin força bé**.

Es torna a repetir la unanimitat, tant de les dones com dels homes en la resposta donada a la pregunta de si poden aprendre coses noves i en el grau de satisfacció personal quan es produeix l'aprenentatge. En el per què d'aquest nivell de satisfacció, les respostes eren totes elles molt semblants, per això, he destacat les expressions més significatives.

4.4.1.5. Preocupacions actuals.

Amb aquestes preguntes s'han volgut conèixer les angoixes i preocupacions socials que senten les persones, la contundència de les respostes és prou explicativa de la percepció de l'*Estat del Món*.

Les guerres (25 puntuacions) i les drogues (24 punt.) són el que preocupa més als alumnes de l'*Aula*, seguides de la pobresa (21 punt.), la pena de mort (21 punt.) i els maltractament a dones i infants (21 punt.). Després s'observa un conjunt format per les respostes donades per 20 persones que els preocupa la intolerància, i 16 que els preocupa la violència. I els segueix el grup format per les 18 persones als quals preocupa l'atenció a les persones grans i les 15 persones que manifesten inquietud pel canvi a nivell mundial. Per últim, hi ha 10 persones a les que preocupen altres coses.

En relació a les angoixes i preocupacions en un context més pròxim com és Catalunya, la preocupació més evident és el fet de la **immigració** (ho diuen 23 persones d'un conjunt de 25), seguida per les 21 persones que manifesten la problemàtica del Pla Hidrològic de les terres de l'Ebre, i de la violència a les nostres discoteques, així com per les 19 persones a les que preocupa per igual els accidents de cotxe i el continuat maltractament a les dones, quan en l'apartat anterior de les preocupacions mundials han estat 21 les respostes donades als maltractaments a dones i infants. Podem veure també que el racisme els preocupa força (20 respostes afirmatives) i, juntament amb les dades donades al factor de la immigració (23 respostes), ens dona un conjunt força nombrós d'una de les preocupacions reals en el nostre context autonòmic.

4.4.1.6. Interessos actuals.

En les respostes a les dues últimes preguntes, m'ha semblat més respectuós transcriure exactament les expressions escrites que expliquen les vivències més significatives d'alguns d'ells (*documents*).

5. Recapitulació.

Quan s'arriba a aquest punt és el moment de fer un gest de sinceritat i humilitat personal i professional. Tots nosaltres (col·lectiu veïnal i equips de professors i professores) hem cregut fermament en el significat de l'experiència que aquí us expliquem, i hem volgut comunicar-vos els nostres sentiments i les nostres il·lusions davant d'un repte com aquest.

La idea de l'*Aula del Coneixement* va néixer, en un principi, en una d'aquestes tertúlies espontànies que es fan al costat d'una tassa de cafè i en un bar del barri. Dues dones que anaven a l'escola d'adults de la ciutat (Matilde i Irene) explicaven la seva alegria al aprendre a llegir i a escriure, i també el seu desconcert perquè els cursos s'acabaven i elles volien aprendre més. Aleshores, l'Encarna, la Júlia i la Camila van expressar que elles també volien aprendre coses, però no a l'escola d'adults perquè de llegir i escriure ja en sabien una mica i volien aprendre coses diferents per desvetllar les inquietuds que tenien amagades.

Així va ser, tal i com s'ha explicat a la introducció, com va néixer aquesta idea, que a poc a poc vam anar donant-li contingut, fins arribar a entusiasmar a altres persones del barri i de la ciutat. La cristallització d'aquest afer no ha estat pas fàcil. Hem hagut de superar resistències a nivell de discurs pedagògic i polític per fer-no entendre, ja que la praxis de l'educació informal no es fa pas a nivell competencial amb els sistemes educactius formals establerts, sinó que són conjunts complementaris d'un mateix pla d'acció més ampli i més universal.

En l'actualitat, són molts els models d'educació d'adults que s'estan implementant en la nostra societat, però queda encara molt espai per la recerca i el coneixement d'altres models que puguin ser adaptats a les noves necessitats dels ciutadans del segle XXI. En aquest aspecte, nosaltres hem volgut fer un recorregut d'intervenció social a partir del capital humà existent en un entorn humanitzat per la història de les persones que hi viuen.

5.1 La feina de tot un curs.

Comencarem per repassar, en primer lloc, el nombre de sessions que s'han fet, i així, podrem tenir una imatge més clara del significat de tot el curs. La quantitat total de les sessions ha estat de 36.

Primer trimestre; 11 sessions.

- Mes d'octubre \Rightarrow 4 sessions.
- Mes de novembre \Rightarrow 4 sessions.
- Mes de desembre \Rightarrow 3 sessions.

Segon trimestre; 13 sessions.

- Mes de gener \Rightarrow 4 sessions.
- Mes de febrer \Rightarrow 5 sessions.
- Mes de març \Rightarrow 4 sessions.

Tercer trimestre; 12 sessions.

- Mes d'abril \Rightarrow 3 sessions.
- Mes de maig \Rightarrow 4 sessions.
- Mes de juny \Rightarrow 4 sessions.

En segon lloc, repassarem les activitats complementàries que han acompanyat els continguts trimestrals.

Primer trimestre:

- Visital al Parlament de Catalunya.
- Participació de 8 alumnes a una sessió parlamentària.

Segon trimestre:

- Visita a la Universitat Autònoma de Barcelona i participació en la classe de tercer curs de sociologia.
- Visita a l'exposició de Joan Miró, al Museu Comarcal de Manresa.

Tercer trimestre:

- Tertúlia ciutadana amb l'alcalde de la ciutat.
 - Visita al Museu de la Ciència i de la Tècnica de la ciutat de Terrassa.
-

5.1.1. Comentari.

Cada una de les activitats s'ha relacionat amb els continguts del programa trimestral i amb els objectius generals del curs. Algunes de les activitats han tingut un nivell emocional molt alt (Parlament de Catalunya i anada a la UAB), i les restants han servit per conèixer una mica més el que es fa al nostre país (visites a museus), tant des del pla cultural com del polític (tertúlia amb l'alcalde de la ciutat).

En relació als objectius generals (apartat 2.2.1., pàg 12), podem dir que totes les activitats han ajudat a la conscienciació de sentiment de pertinença i cohesió grupal i, sobretot a la superació de moltes pors i complexes, per tal de sentir-se que són importants com a persones individuals (autoestima personal).

5.2. Reflexions ètiques-pedagògiques.

Hem procurat, en tot moment, que en l'explicació que hem anat fent al llarg de totes aquestes pàgines es respectessin al màxim l'autenticitat de totes les coses que hem anat aprenent, i al mateix temps, que l'expressió lingüística fos construïda amb tota la claredat possible.

Els principals protagonistes han estat sempre les persones (no m'agrada dir alumnes) que han participat al llarg de tot un curs. Al nostre entendre, un projecte com aquest, creiem que força innovador, tant pel context i espai en el que s'ha desenvolupat com pel contingut cultural i social del currículum que s'ha construït, no hauria estat possible sense la voluntat i la força que tothom hi ha posat.

També hem tingut algunes mancances. Una d'aquestes ha estat que hem pogut practicar molt poc el coneixement virtual per mitjà dels ordinadors. Ara, esperem que amb la concessió d'una *Aula-Ommia* de l'Associació de Veïns puguem practicar aquests aprenentatges tan necessaris en col·lectius com el nostre.

Per últim, voldria fer un breu aclariment a tot el "procés d'investigació" que s'ha fet. És evident que els mètodes que s'ha utilitzat per les recollides de les dades informatives han estat els anomenats *models qualitius*, els quals no precisen dissenys estadístics tan fins com els *models quantiatius*. Aquesta elecció ve donada per l'objectiu mateix d'aquest treball, ja que la nostra pretensió no ha estat la d'estendre el que hem descobert per adaptar-ho a altres poblacions, ni tampoc explicar "fets exactes" per donar resposta a les hipòtesis que s'haguessin considerat. El nostre propòsit ha estat sempre el de col·laborar amb la Comunitat Educativa, i en el si de la nostra societat actual, a la recerca de nous models d'educació oberts a la societat, i per això hem volgut reflexionar en veu alta i amb tots vosaltres de les moltes coses que es poden fer en l'àmbit de la intervenció social, ja sigui en un context formal, o bé en contextos més informals com el nostre o altres.

5.3. Síntesi.

Voldria acabar amb les paraules de Sr. Federico Mayor Zaragoza (*Un Món Nou*, pàg. 96, 2000) *Concebre la ciutat com un pilar fonamental per a construir una cultura de la pau en el segle XXI, sobretot a través de la convivència, la solidaritat, el repartiment, i també el diàleg democràtic i l'exercici de la ciutadania per part de tothom.*

Penso que l'exercici de la ciutadania per part de tothom comença perquè les persones puguin fer tots aquells aprenentatges que els capaciten per l'exercici d'aquest dret. Això implica a tots els habitants de cada una de les nostres ciutats i a les administracions respectives pels recursos necessaris que fan falta. Ara bé, cal una política social compromesa amb la ciutadania i, en aquest sentit és quan la ciutat pot convertir-se en "Ciutat Educadora". En aquests principis del segle XXI, l'Escola no té l'exclusivitat de l'educació, l'educació la fem entre tots des dels nostres carrers i desde tots els espais comunitaris de participació, diàleg i creativitat.

L'educació és al llarg de la vida, aquest és el missatge més important dels últims anys, i *aprendre a aprendre* és per a mi el nou paradigma educacional d'una nova Pedagogia Social en aquesta emergent Societat del Coneixement.

MOLTES GRÀCIES.

Mª Carme Carrió
Salabarnada (Coordinadora)

MANRESA (Escodines, 31
d'Agost del 2001)

6. Bibliografía

- Añorga Morales, Julia. *La Educación Avanzada*. Ediciones Ocatadro. Barcelona, 2001.
- Barber R., Benjamín. *Un lugar para todos*. Editorial Paidós. Barcelona, 2000.
- Carbonell, Jaume. *La aventura de innovar*. Editorial Morata. Madrid, 2000.
- Catalina Albacete, Isabel Cardeñas y Consuelo Delgado. *Enseñar y aprender la democracia*. Síntesis Educación. Madrid, 2000.
- Escarbajal de Haro, Andrés; Sáez Carreras, Juan (coordinadores). *La Educación de Personas Adultas*. Ediciones Amaru. Salamanca, 1998.
- Freire, Paulo. *Pedagogía de la Esperanza*. Siglo XXI Editores. Madrid, 1996.
- Flecha, Ramón. *Compartiendo palabras. El aprendizaje de las personas adultas a través del diálogo*. Editorial Paidós. Barcelona, 1997.
- Freinet, Celestin. *Por una escuela del pueblo*. Editorial Laia. Barcelona, 1982.
- Ferrández Arenaz, A.; J. Fegada Fernández; P. Jurado de los Santos; A. Navío Gómez; C. Ruiz Blanco. Grupo CIFO. *El Formador de Formación Profesional y Ocupacional*. Ediciones Octaedro, Barcelona, 2000.
- Quintana Cabañas, Jose M^a. *Pedagogía Comunitaria. Perspectivas mundiales de educación de adultos*. Editorial Narcea. Madrid, 1991.
- Not, Louis. *La Enseñanza Dialogante*. Editorial Herder. Barcelona, 1992.
- López Martín, Ramón. *Fundamentos Políticos de la Educación Social*. Síntesis Educación. Madrid, 2000.
- Leirman Lieve, Walter (coordinador). *La Educación de Adultos como Proceso*. Editorial Popular O.E.I. Quinto Centenario. Madrid, 1991.
- García Carrasco, Joaquín (coordinador). *La Educación de Adultos*. Editorial Ariel S.A. Barcelona, 1997.
- Gómez Granell, Carmen e Ignacio Vila (coordinadores). *La Ciudad como Proyecto Educativo*. Ediciones Octaedro. Barcelona, 2001.
- Giroux Henry, A. *Cultura Política y Práctica Educativa*. Editorial Graó. Barcelona, 2001.
- Medina Fernández, Óscar. *Modelos de Educación de Personas Adultas*. Editorial El Roure S.A. Barcelona, 1997.
- Medina Rivilla, A, y Domínguez, Concha. *Enseñanza y Curriculum para la Formación de Personas Adultas*. Ediciones Pedagógicas. Madrid, 1995.
- Medina Rivilla, A.; Ángel Pío González Soto, Saturnino de la Torre (coordinadores). *Didáctica General: Modelos y Estrategias para la Intervención Social*. Editoriales Universitas S.A. Madrid, 1995.
- Meirien, Philippe. *La Opción de Educar. Ética y Pedagogía*. Ediciones Octaedro. Barcelona, 2001.

T. Prensa

Local

REGIÓ 7.

amb autocal als límits dels representants de Manresa (el Museu de la Tècnica, el Parc de l'Aiguall, la Cova...), ja que alguns d'ells viuen lluny de la ciutat, i amb un dinar molt entranyable.

Comença a les Escodines el projecte de l'Aula del Coneixement

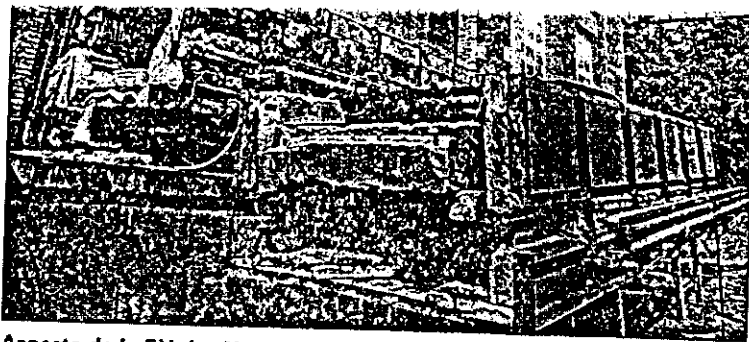
Aquesta setmana s'ha inaugurat al Casal de les Escodines de Manresa l'Aula de Coneixement, un espai educatiu basat en l'intercanvi d'experiències mitjançant tècniques de dinamització. La inauguració va ser a càrrec de Jacint Carrió, que va relatar la seva experiència al camp d'extermini d'Auschwitz. L'aula ha engegat amb un cicle d'activitats sobre la societat moderna, coordinades pel filòsof Mariano Royo.

ANDREU OLIVE

Jacint Carrió va relatar la seva experiència a Auschwitz

l'alcalde Jor-
mostrat la se-
fet que CIU
ment el Pla
ió Urbana de
si tenim en
van votar a
onsidera que
faci bandera
es que no van
ort quan calia
ens el docu-
ic de la ciutat.
ls ha advertit
«no és immu-
ificar sempre
si de la ciutat.
egítim retocar
si a canvi s'a-
uejar aquesta
lcalde ha vol-
que si s'arri-

Aspecte de la Fàbrica Nova. Ha d'acollir pisos i comerços

bés a implantar una altra gran superfície a Manresa la responsabilitat darrera la tornaria a tenir la Generalitat, ja que hauria de ser la comissió d'equipaments comercials del govern qui hi donés el vistiplau definitiu.

En pocs anys, El Corte Inglés ha passat de ser uns grans magatzems a convertir-se en un sofisticat supermercat de serveis. La firma comercial fa anys que creix gràcies a l'entrada en nous sectors de negoci. En l'exercici 1998/99 el benefici net assolit va superar els 294 milions d'euros i es va incrementar el 20 % respecte de l'anys anterior.

obrir un gran magatzem en aquesta àrea i pel que fa als centres més petits, tipus Opencor, dels sis que és previst posar en funcionament a Catalunya abans de final d'any cap no va a Manresa. El segon aspecte que vol remarcar El Corte Inglés és que moltes vegades s'ha fet servir el nom de la firma per prestigiar operacions immobiliàries sense que després s'arribés a cap tipus de formalització. «El nom de El Corte Inglés s'ha fet servir molt d'esquer», s'afirma des de la companyia, que recorda que a Manresa, per exemple, s'ha vinculat nombroses vegades el nom de la firma a Can Jorba.

Les Escodines inaugura a final de mes la primera aula de debat per a adults

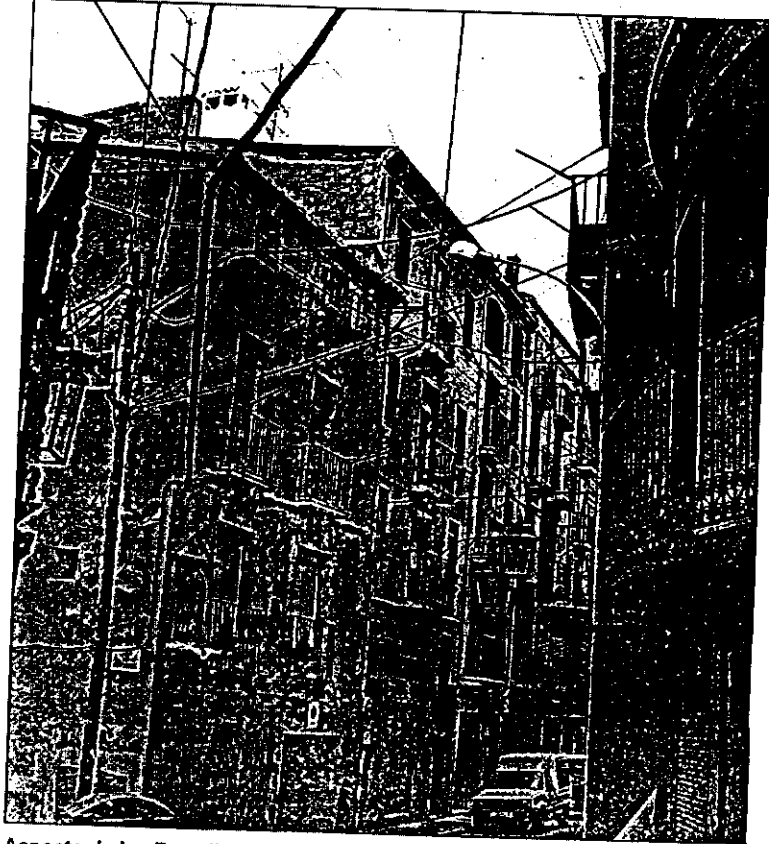
A. V./Manresa

Els veïns de les Escodines que tinguin més de trenta anys, ganes de millorar la seva formació i de compartir experiències compleixen els requisits per participar en «L'aula del coneixement». Aquesta nova proposta per dinamitzar el barri «pretén demostrar que la capacitat de conèixer i de tenir noves experiències no es perd mai i que l'envelliment cerebral es pot combatre», explica la seva coordinadora, Carme Carrió.

L'aula tindrà la durada d'un curs escolar i només se celebrarà els dimarts, de 6 a 8 de la tarda, al Casal de les Escodines. Cada mes es tractarà un tema d'interès general i es convidaran especialistes perquè exposin la seva opinió i obrin debat. Durant la setmana, els alumnes, organitzats per grups, s'encarregaran de buscar documentació i bibliografia sobre el tema que es discutirà en la següent sessió.

Es calcula que la primera aula reunirà una trentena d'alumnes i que la majoria seran persones grans, malgrat que l'edat mínima s'ha establert als trenta anys. Les persones interessades poden informar-se a partir del proper dimarts al Casal de les Escodines, de 6 a 8 de la tarda. El dia 26 d'aquest mes es farà la inauguració del curs, amb la presència de l'exregidor de l'Ajuntament i repre-

ARXIU

Aspecte de les Escodines. La iniciativa pretén dinamitzar el barri

soner dels camps de concentració Jacint Carrió.

La coordinadora ha avançat que el tema de l'octubre serà la societat moderna i contemporània, el novembre es tractarà de la salut i el desembre, de la societat virtual. L'eix central del progra-

ma de la resta de mesos es triarà segons les propostes dels participants. El finançament del primer curs anirà a càrrec de la Fundació Bofill; per tant, no caldrà pagar inscripció. La iniciativa s'emmarca en el Pla Integral Comunitari de les Escodines.

ordinari fins al
s
s
r
garantia
a cicles

A

S

DE QUÈ EM SONA?

Carme Carrió

Organitzadora de les Aules del Coneixement

«Com deia Jacques Delors, s'ha d'aprendre a aprendre»

ZARA MORALES
Manresa

És professora de la UNED i ha posat en marxa un cicle de xerrades i debats sobre temes d'actualitat socioculturals adreçats als veïns de les Escodines de Manresa.

—Per què l'interès a facilitar coneixements a adults?

—Perquè hi ha moltes persones de 50 a 70 anys, sobretot dones, que no han tingut l'oportunitat d'accedir a una educació convencional. Volem omplir un buit, un dèficit de coneixement, sense

que aquestes persones hagin d'accedir a un programa d'educació d'adults convencional. Com deia Jacques Delors, s'ha d'aprendre a aprendre.

—Quants alumnes tenen?

—De 35 a 45. La majoria són gent jubilada, però ara comença a venir gent treballadora i joves, per la manera com facilitem els coneixements. Escoltem, debatem, i cadascú dona la seva opinió i visió sobre el tema.

—Quins temes han tractat?

—Han vingut experts en història contemporània, salut, globalització, i parlarem de la pau, de

Z.M.

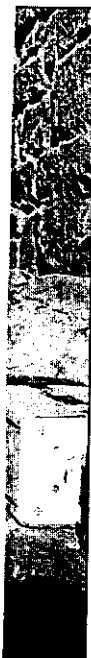

Carme Carrió viu i treballa a Manresa

la dona i de la immigració. Després fem els debats, en els quals intentem treure unes conclusions i, si hi ha algun aspecte que no hem entès, curiositats que se'ns han despertat, fem recerques en biblioteques per acabar d'aprendre sobre el tema.

—Quines reaccions ha observat en els alumnes?

—Ens han sorprès. Encara que aquest col·lectiu no hagi pogut tenir un procés d'ensenyament formal com hem tingut nosaltres, són realment intel·ligents i fan unes aportacions boníssimes.

Manresa

DE QUÈ EM SONA?...

Josep Jiménez

Alumne de les Aules del Coneixement

«Jo no tinc estudis, la meua escola ha estat la vida»

ZARA MORALES
Manresa

Va néixer a un poble d'Albacete i viu a les Escodines. És jubilat del tèxtil i alumne de les Aules del Coneixement, unes xerrades i debats sobre temes d'actualitat adreçats a persones adultes que no han pogut accedir a una educació reglada.

—Com va entrar en contacte amb les Aules?

—L'organitzadora, Carme Carrió, me'n va parlar. Ja vaig saber de seguida que m'agradaria, perquè no volia trobar-me

amb un altre d'aquests cursos en què només hi vas a escoltar. Aquí em puc expressar, puc dir el que penso dels temes.

—Quin és el tema que més li ha interessat?

—El de la salut, el de la globalització... De la globalització no en sabia res, i estava intrigat.

—Els mitjans en parlen.

—Sí, però no sabia el per què, no ho tenia clar. Aquí he pogut arribar al fons de la qüestió.

—Comenta el que ha après amb gent del seu entorn?

—Si es presenta l'ocasió... però no sempre trobes la persona,

Josep Jiménez és d'Albacete i viu a Manresa

perquè et diuen que estàs sonat. És qüestió de nivells. Si tu ets a un nivell 8, no pots parlar de segons què amb una persona que en té un nivell 4.

—No intenta d'explicar-li-ho vostè, allò que l'altre no entén?

—Si veig que ha de ser profitós per a tots dos sí, però si no, és perdre el temps.

—Vostè va estudiar?

—No, la meua escola ha estat la vida, i he mirat de treure'n tot el profit. Als 8 anys vaig sortir de l'escola per ajudar la mare, i als 10 feia de bateador amb una mula. Ja no vaig deixar de treballar.

DE QUÈ EM SONA?...

Teresa Cors

Alumna de l'Aula del Coneixement

«Em van treure de l'escola als 10 anys per treballar»

ZARA MORALES
Manresa

És manresana, té 83 anys i ha estat l'alumna de més edat de l'Aula del Coneixement, una activitat de difusió de coneixements, participació i dinamització que s'ha dut a terme durant el curs, organitzat per l'Associació de Veïns de les Escodines.

-Amb 83 anys, ha après alguna cosa de nou a l'Aula?

-I tant, moltes coses! Ha vingut molta gent a explicar-nos coses i experiències. M'ha agradat molt,

és com si ara fos més sàvia. I també hem anat a fer visites.

-I quina l'ha impactat més?

-La universitat. Va ser meravellós, no havia estat mai en cap. A mi em van treure de l'escola als 10 anys per anar a treballar. Anava a cosir perquè el meu pare deia que les noies no havíem de saber de lletres, que havíem de saber cosir, i als 14 anys ja treballava de teixidora. Sí, em va agradar molt conèixer la universitat, però he de dir que també he vist moltes coses, jo.

-Quines?

-És que jo he voltat gairebé tot

Teresa Cors a la residència de les germanetes

Europa. I Rússia. Em faltava anar a les piràmides d'Egipte.

-Viatjava sola o acompanyada?

-Amb el meu segon marit. Sóc vídua per dues vegades. Amb el primer marit anàvem justos de diners. No sortíem, potser alguna vegada anàvem a Castelldefels. Amb el segon marit, i amb els dos fills ja grans, no tinte cap problema. Cada any feïen un viatge ben maco, amb els amics.

-Viu amb el seu marit?

-No, fa 12 anys que torno a ser vídua. Visc a les germanetes